

Archeologienota met uitgesteld onderzoek

Dilsen-Stokkem, Lichtstraat

DEEL I: Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek
2022A448

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

VAN DE KONIJNENBURG, R., 2022, Dilsen-Stokkem, Lichtstraat, archeologienota, Haast-rapport 2022-05/ wettelijk depot: D/2022/12654/05

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1 - B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik.vandekonijnenburg@telenet.be

© 2022 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

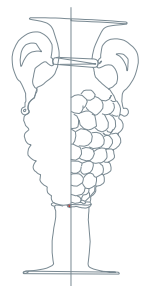
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2022/12654/05

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Inhoud

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte
 - 1.1 Administratieve gegevens
 - 1.2 Archeologische voorkennis
2. Onderzoeksopdracht
3. Werkwijze
4. Assessment rapport
 - 4.1 De landschappelijke, geologische en bodemkundige ligging van het onderzoeksgebied
 - 4.2 Historische situering
 - 4.3 Archeologische situering
5. Besluit
 - 5.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen
 - 5.2 Advies en afweging van de onderzoeksmethoden
6. Synthese
 - 6.1 Samenvatting gespecialiseerd publiek
 - 6.2 Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek
7. Bibliografie
8. Figurenlijst
9. Bijlagen

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode	2022A448
Actoren	Rik van de Konijnenburg, OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatie – Provincie	Limburg
Gemeente	Dilsen-Stokkem (Dilsen)
Deelgemeente	Dilsen
Site	Lichtstraat
Kadastrale gegevens	Dilsen-Stokkem, Dilsen, afd. 1 sectie B, percelen 1004R2, 1004P2, 1004H, 1004G, 1004F, 1004E, 1004D, 998A3, B998k, B998l, B998m, B998h, B998p2, B998r2, B998s2, B998n2, B998e, B998f, B998g, B998d en een klein deel niet gekadastreerd (openbaar domein tussen en rond de percelen 1004R2 en 1004P2 (beide garages)
Oppervlakte onderzoeksgebied	oppervlakte 7483,81 m ²
Kadastraal percelenplan	Zie fig. 2
Topografische kaart	Zie fig. 3
Relevante termen thesauri OE	bureauonderzoek

Bounding Box:

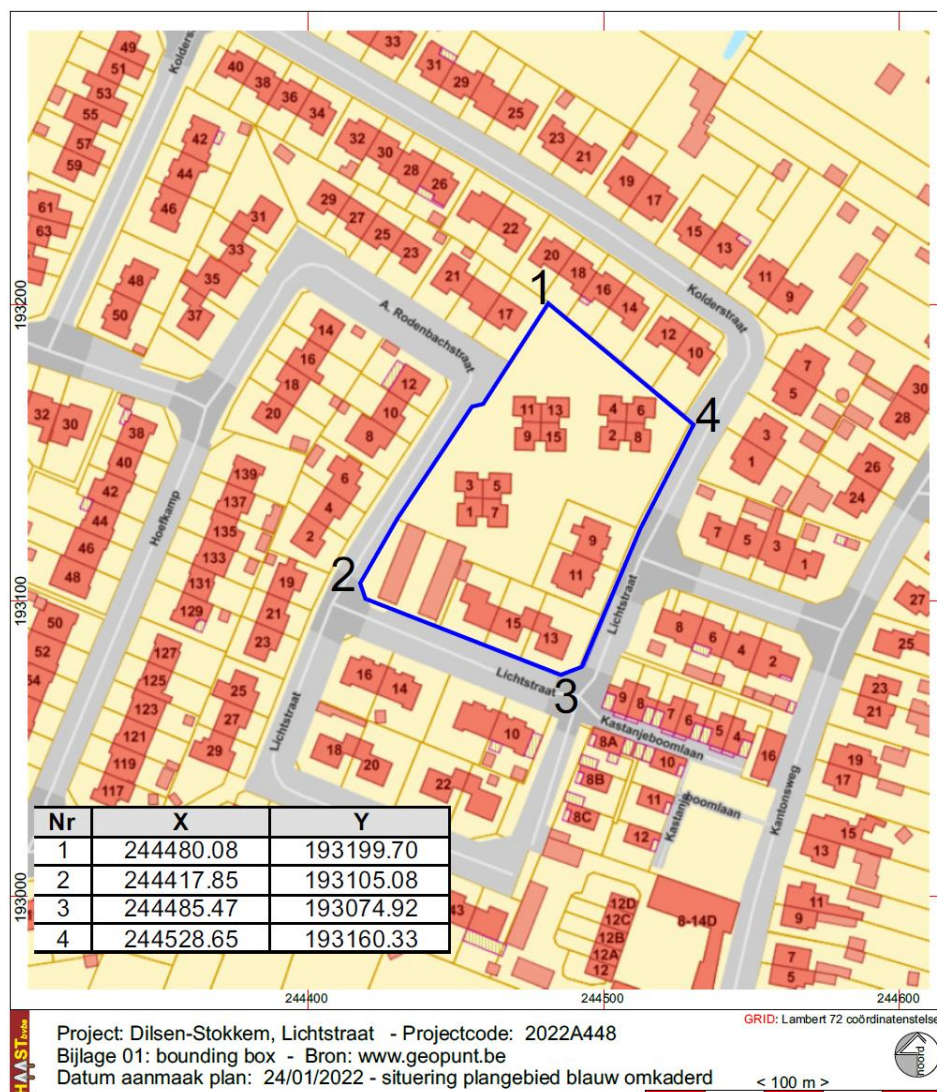

Fig. 1: Bounding Box

Federale Overheidsdienst FINANCIEN

PATRIMONIUM-DOCUMENTATIE

Uittreksel uit het kadastraal percelenplan

Gecentreerd op:
DILSEN-STOKKEM TAFEL

Meesl recente lokaalblad
Aangemaakt op 22/01/2022
Schalen 1 : 1000

Perceel	opp m ²
1004R2	172,8
1004P2	170,28
NGK	420,62
1004H	407,72
1004G	326,7
1004F	474,28
1004E	396,99
1004D	396,31
998A3	3897,48
B998k	67,38
B998l	68,07
B998m	68,79
B998h	68,4
B998p2	68,49
B998r2	69,32
B998s2	68,26
B998n2	67,91
B998e	68,37
B998f	69,27
B998g	68,45
B998d	67,92
Opp totaal	7483,81

De BAKO is de afkomst van het kadastraal percelenplan en de afkomst van de databank waarin deze gegevens zijn opgenomen en wordt de informatie oorspronkelijk genomen in de kadastrale kaart van 1/10/1918 worden de gebouwen op het kadastraal percelenplan geëcijlde verandering door een cadastreel (= "juridisch") gebouw ("gebouw") overgenomen behoudt de gewestelijke De VAPU zal dan niet langer verantwoordelijk zijn voor de vertaling van de gebouwen op het kadastraal percelenplan.

.be

Dilsen-Stokkem, Lichtstraat – projectcode 2022A448, archeologienota - verslag van het bureauonderzoek

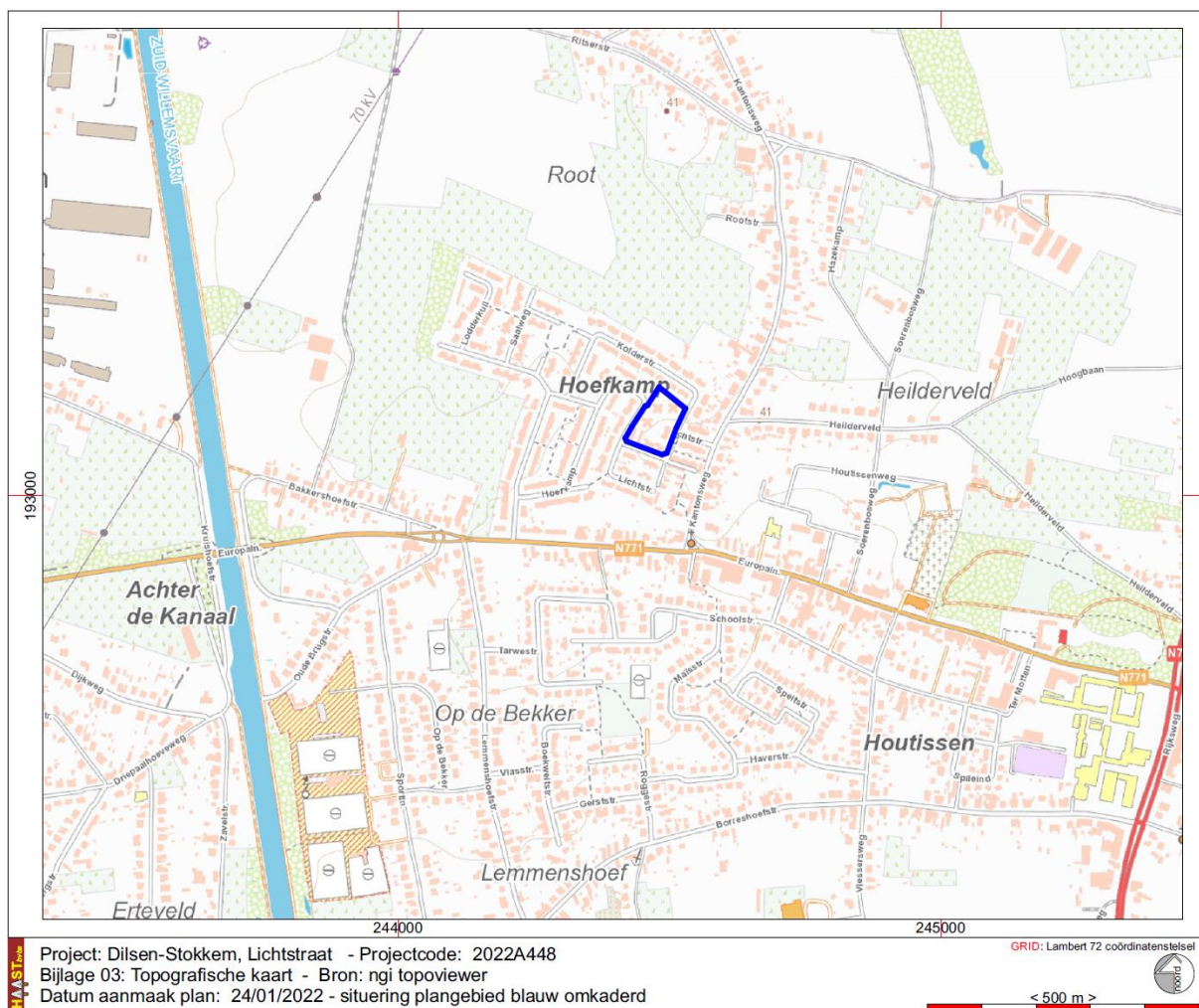

Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb

Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto 2008. © Geopunt

1.2. Archeologische Voorkennis

Er is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd binnen de grenzen van het projectgebied.

2. Onderzoeksopdracht

Randvoorwaarden

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingsaanvraag. Uitstel van veldwerk wordt gevraagd om juridische redenen; de verkavelaar wenst eventuele bezwaarschriften en procedures af te wachten in het kader van het verplichte openbaar onderzoek alvorens definitief door te gaan met het project en hij is geen eigenaar van de betrokken percelen, hij heeft enkel koopopties op de percelen.

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, inclusief de wijzigingen.

Overwegende dat,

- de aanvrager van de omgevingsvergunning (stedenbouwkundige vergunning) een privaatrechtelijk rechtspersoon is,
- de aanvraag geen betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering,
- de aanvraag geen betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden,
- de percelen waarop de vergunning betrekking heeft niet geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,
- de betrokken percelen volledig gelegen zijn in woon- of recreatiegebied,
- de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft gelijk is aan of groter is dan 3000m², (6663,18 m²)
- de geplande bodemingreep gelijk aan of groter is dan 1000 m² (6663,18 m²)

Dan dient een bekrachtigde archeologienota te worden toegevoegd bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning.

Vraagstelling

Het bureauonderzoek heeft tot doel het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen. Dit houdt in dat er informatie wordt verzameld over de mogelijke aanwezigheid of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied. De kenmerken, de relatie met het omringend landschap, de bewaringstoestand en de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed worden ingeschat. Ook de manier waarop de geplande bodemingrepen worden uitgevoerd maakt deel uit van de evaluatie.

Het bureauonderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?
- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?
- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Afbraak van de bestaande woningen en garages.

[illegible]

Dilsen-Stokkem, Lichtstraat – projectcode 2022A448, archeologienota - verslag van het bureauonderzoek

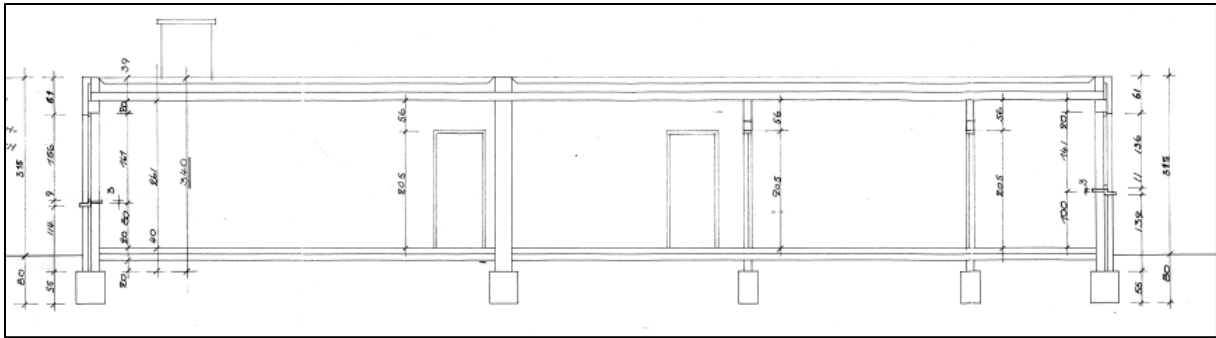

Fig. 7: doorsnede bestaande bouw, woningen aan de west- en noordzijde

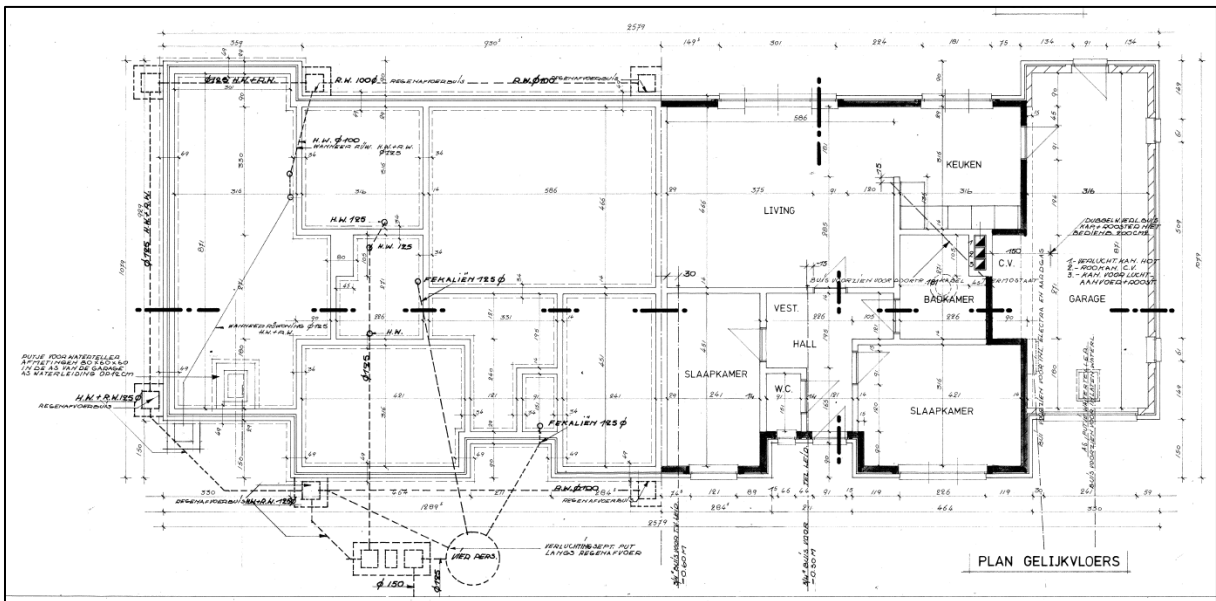

Fig. 8: funderings- en rioleringsplan bestaande bouw, woningen aan de oost- en zuidzijde van het projectgebied

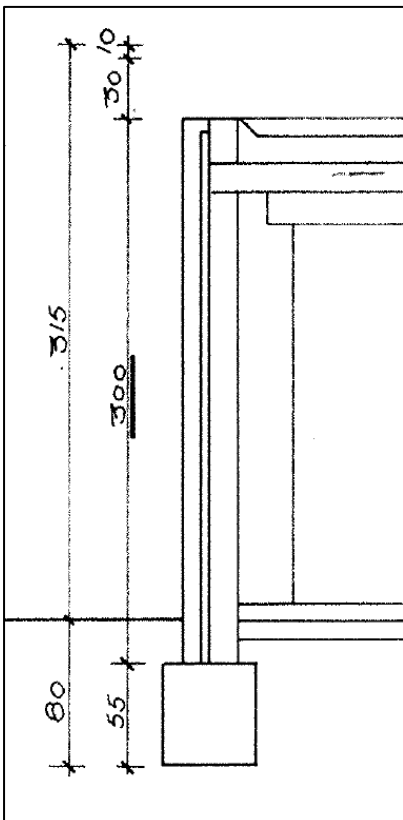

Fig. 9: detail strookfunderingen bestaande bouw, woningen aan de oost- en zuidzijde van het projectgebied

Nieuwbouw.

In de zuidwestelijke hoek wordt een parkeergarage gemaakt waar een grondverzet van 4800m³ voor wordt voorzien. De garagekelder inclusief inrit heeft een oppervlakte van 1485 m², de bouwput zal minstens 1500 m² groot zijn in oppervlakte. De vloer van de parkeergarage zal gegoten worden in gewapend beton, aan te zetten op een geotextiel op een diepte van 3,30m onder het bestaande maaiveld. De parkeergarage wordt gebouwd ter plaatste van de huidige zuidelijke, zuidwestelijke en deels westelijke huidige bebouwing zoals blijkt uit het inplantingsplan waar ook de huidige bebouwing staat aangeduid.

De niet-onderkelderde nieuw te bouwen woningen en appartementsblok worden gebouwd op strookfunderingen aan te zetten op 80cm onder het bestaande maaiveld. De nutsleidingen worden op vorstvrije diepte aangelegd en aangesloten op het openbaar net van de Lichtstraat. Bij de opmaak van de archeologienota was nog geen definitief rioleringsplan beschikbaar, maar voor de appartementen en woningen zullen gescheiden rioleringen worden aangelegd met waterputten achter de gebouwen. De waterputten zullen dienen voor recuperatie van regenwater, voor spoeling van toiletten. De wandelpaden worden aangelegd op een funderingsbed van ca. 20 cm dikte, afgeboord met betonnen boordplaatjes.

Fig. 10: Gegeoreferend inplantingsplan nieuwbouw

Fig. 11: Inplantings nieuwbouw en nieuwe aanleg zoals aangereikt

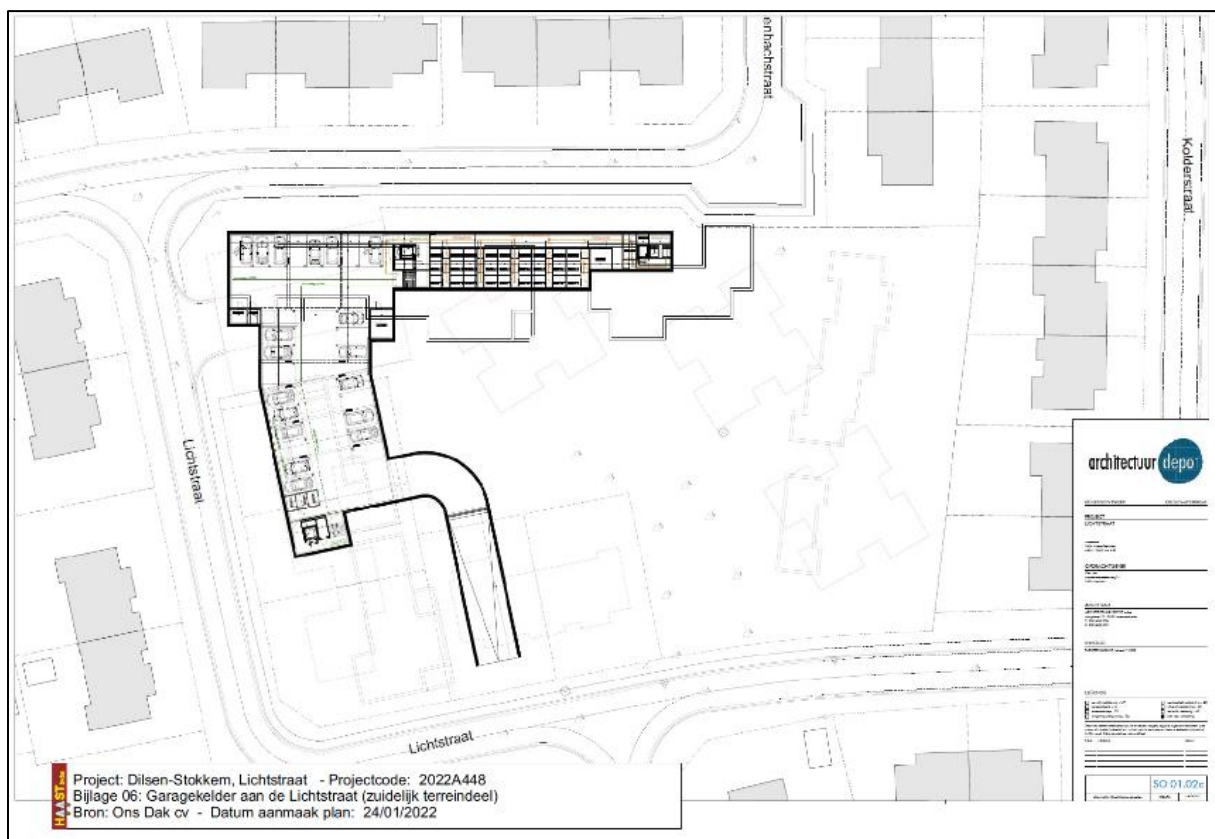

Fig. 12: Garagekelder aan de Lichtstraat (zuidelijk terreindeel)

Fig. 13: Funderingen en grondplannen woningen (noordzijde van het terrein)

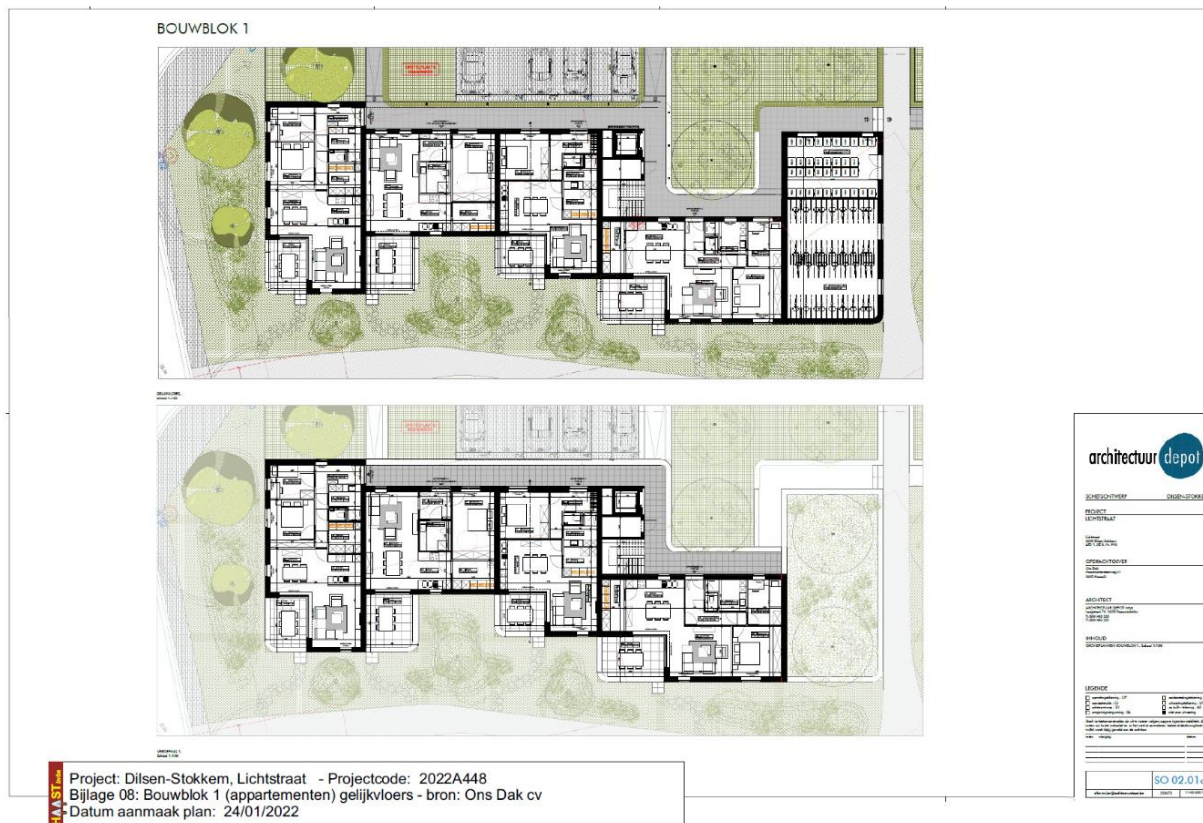

Fig. 14: Bouwblok 1 (appartementen) gelijkvloers (zuidwestelijke hoek van het terrein)

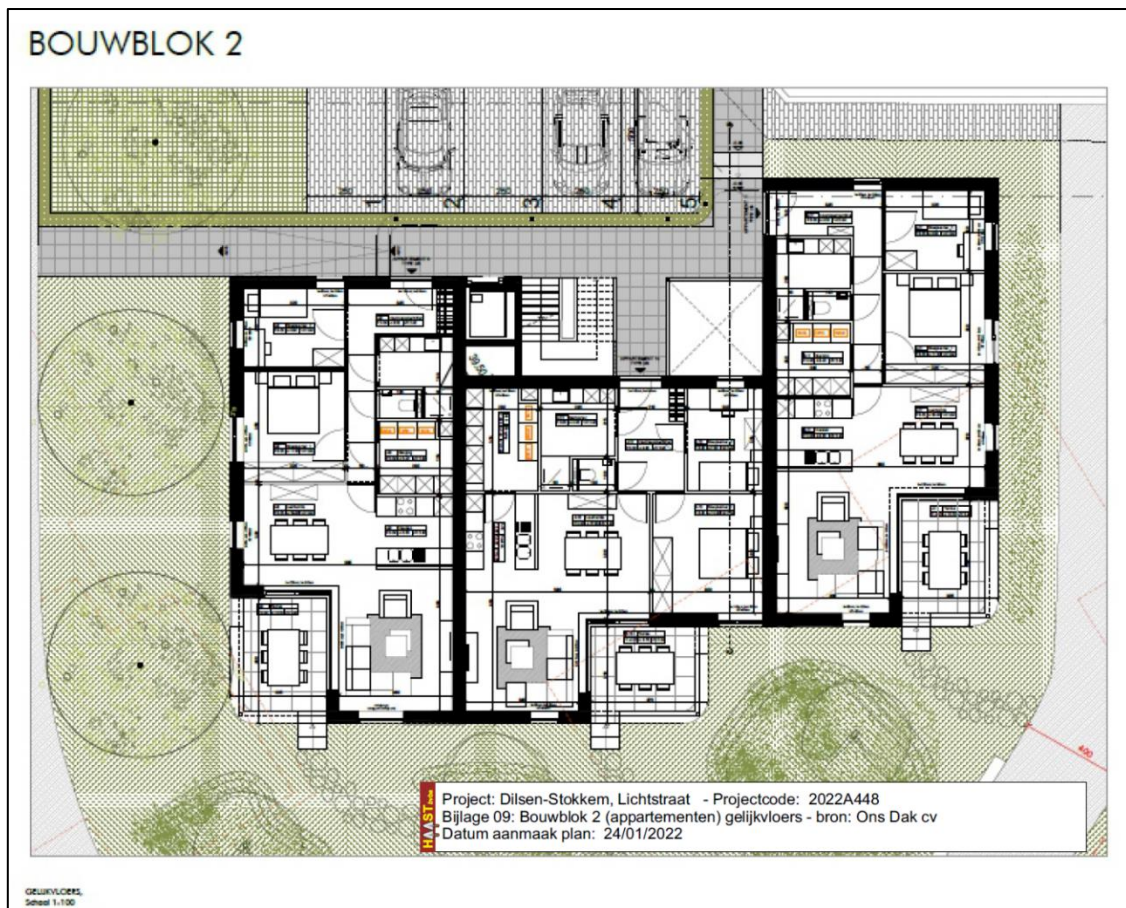

Fig. 15: Bouwblok 2 (appartementen) gelijkvloers, westzijde van het terrein

Fig. 16: Bouwblok 3 (appartementen) gelijkvloers, zuidzijde van het terrein

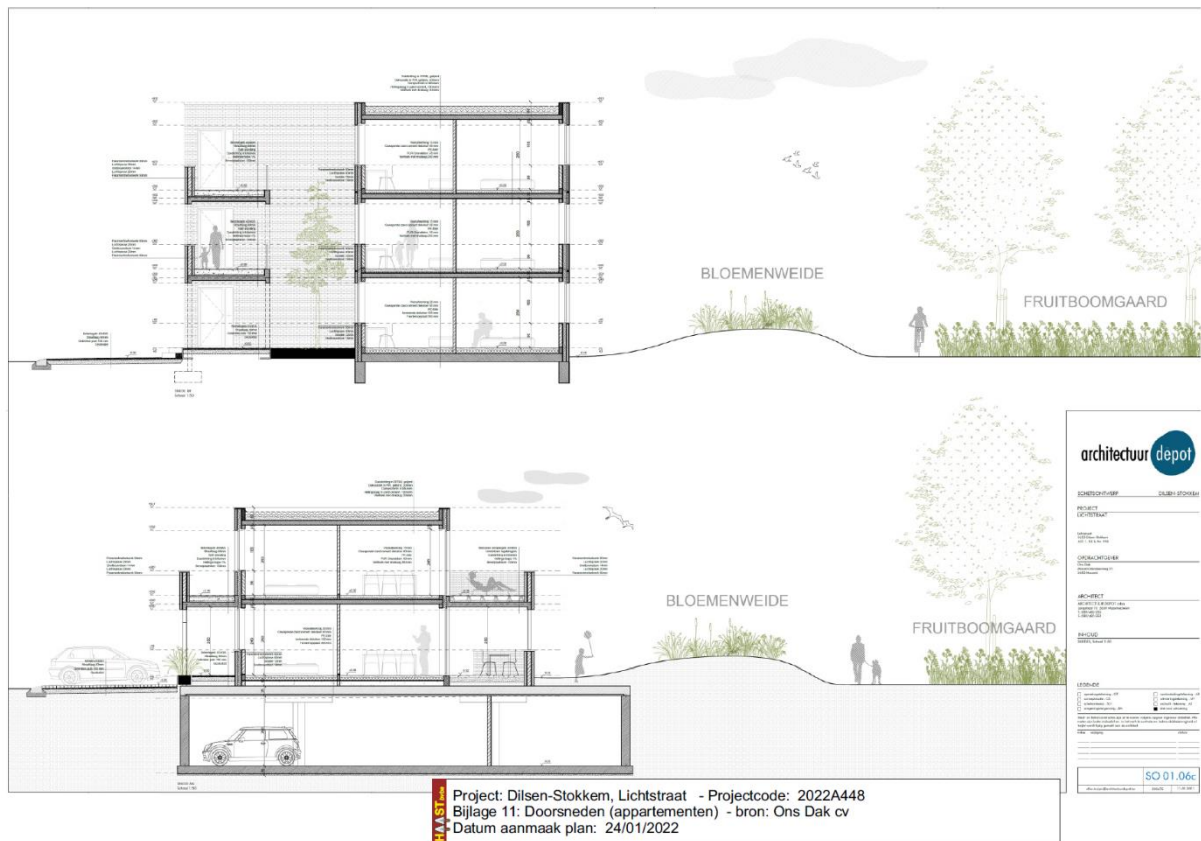

Fig. 17: Doorsneden (appartementen), bouwblokken 1 en 2

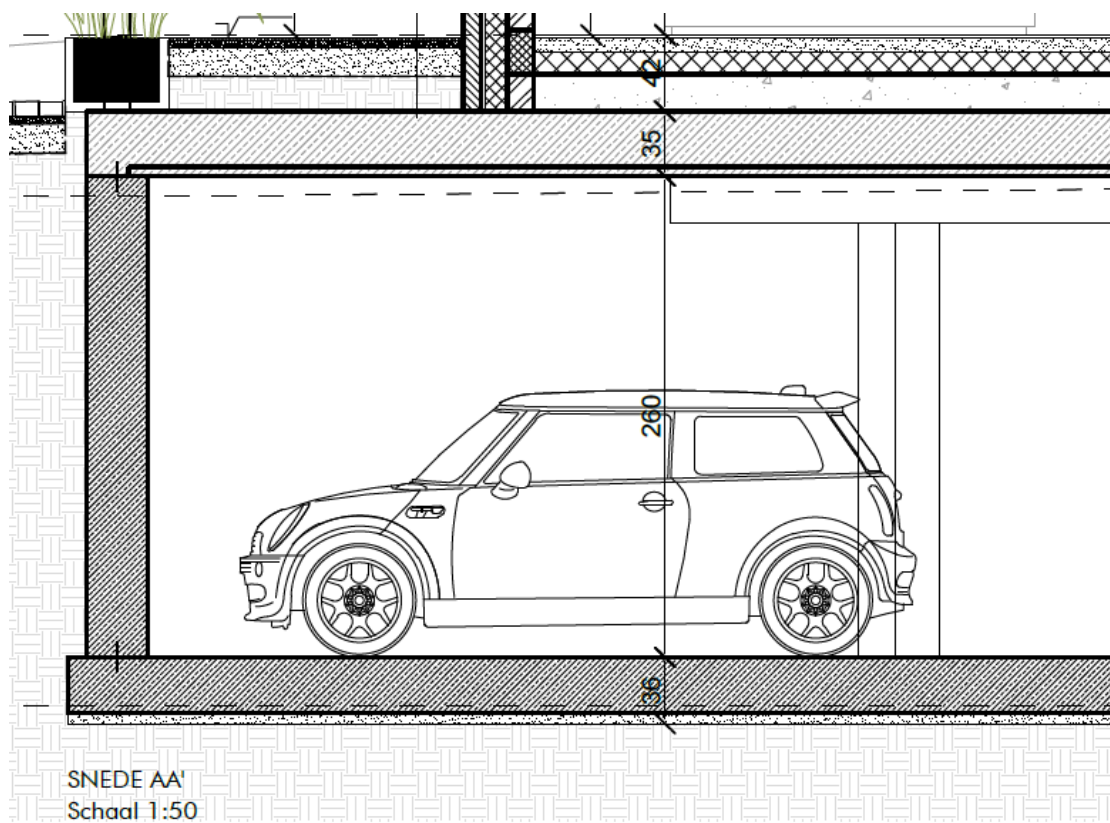

Fig. 18: Detail doorsnede garagekelder

Fig. 19: Doorsnede en gevelplannen (woningen)

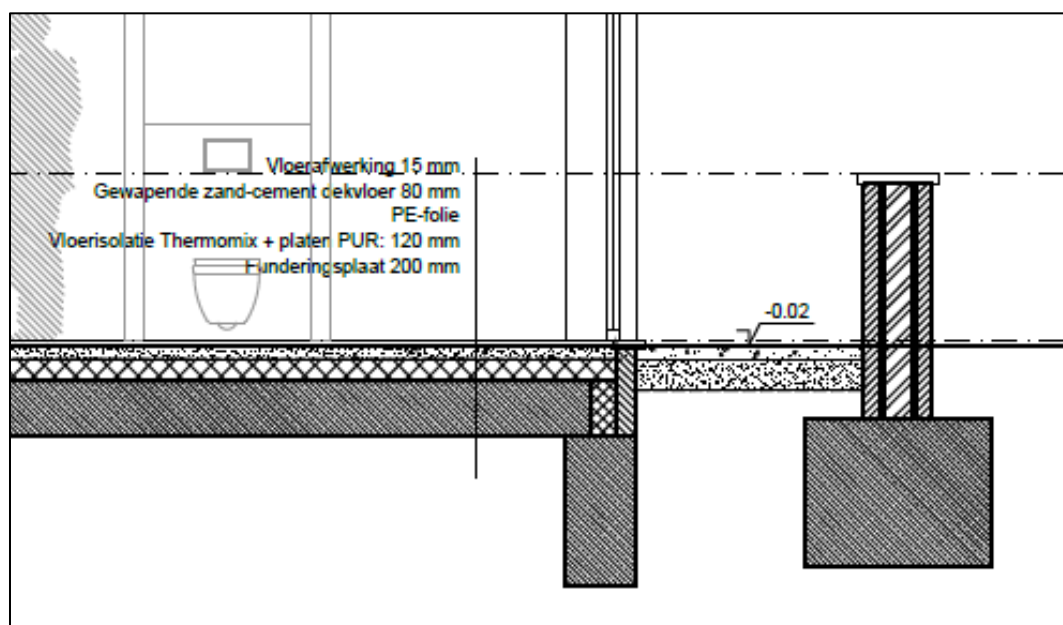

Fig. 20: Detail doorsnede woningen, vloeropbouw en fundering

De buitenaanleg zal bestaan uit parkeerplaatsen, terrassen en aanplant van een bloemenweide en fruitboomgaard. De bloemenweide zal ingezaaid worden op een soort talud waarvan de hoogte nog dient vastgesteld te worden. Ook zijn er nog geen detailplannen van de fruitboomgaard en de groenaanleg in het algemeen.

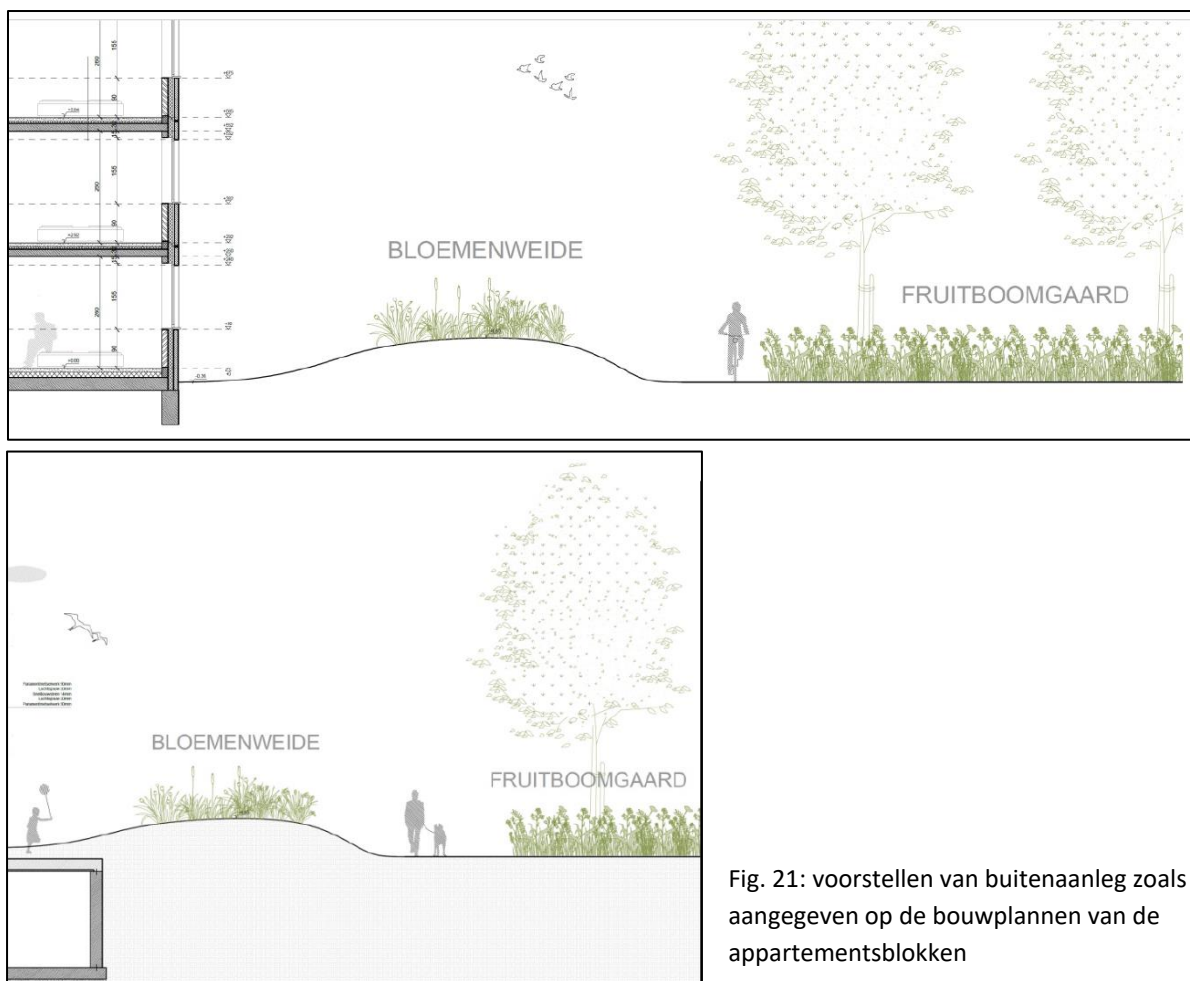

Fig. 21: voorstellen van buitenaanleg zoals aangegeven op de bouwplannen van de appartementsblokken

3. Werkwijze

Met dit bureauonderzoek willen we inzichten krijgen in de huidige archeologische, historische en landschappelijke kennis van het onderzoeksgebied en de omgeving. Die inzichten worden verder getoetst aan de geplande ingrepen in de bodem. Het doel is te bepalen in hoeverre verder archeologisch onderzoek aangewezen is om zo te komen tot een programma van maatregelen teneinde de archeologische waarde en mogelijke kennisvermeerdering op archeologisch vlak voor de site en de omgeving van het projectgebied in te kunnen schatten. Om een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvragen werden diverse bronnen geraadpleegd waarvan de referenties gebundeld werden in de bibliografie.

Om een inzicht te krijgen in de archeologische kennis betreffende het gebied werd de Centraal Archeologische Inventaris geraadpleegd (geo.onroerendergoed.be) en de verslagen van eerdere onderzoeken op aanpalende percelen.

Wat betreft de landschappelijke ligging, de tertiairgeologische en quartairgeologische gegevens en de geomorfologie werd gebruik gemaakt van de websites www.geopunt.be en <https://dov.vlaanderen.be>. Via geopunt werden de historische kaarten geraadpleegd (Ferrariskaart, Vandermalenkaart, Atlas der Buurtwegen), evenals luchtfoto's van het projectgebied van 1971 tot en met 2021; enkel de betekenisvolle foto's werden in deze studie opgenomen. Via het Cartesiusportaal werden de historische topografische kaarten geconsulteerd, ook hier werden enkel de betekenisvolle kaarten opgenomen. Het kadasterplan werd opgevraagd via de publieke cadgis viewer van de federale overheid (https://eservices.minfin.fgov.be/ecad-web/#/?local=nl_BE).

Alle gebruikte rasterdatasets werden opgehaald via PYTHAGORAS software en bewerkt met CORELDRAW X8.

4. Assessmentrapport

4.1. De landschappelijke, geologische en bodemkundige ligging van het onderzoeksgebied

Het projectgebied is gesitueerd aan de rand van de kern van Dilsen, aan de Lichtstraat, die deel uit maakt van een grotere verkaveling Heiderveld. Geografisch gezien behoort het gebied tot de Maasvallei. Het Maaslandse landschap is tweedelig en bestaat uit drie laagterrassen in het westen, aanleunend bij het Kempisch Plateau, en in het oosten een brede alluviale gordel langsheen de stroom. Het projectgebied bevindt zich op de overgangszone van Maasvallei naar het Kempisch Plateau dat zich uitstrekt ten westen van het projectgebied en die zone wordt weleens aangeduid als de Maaslandse Kempen.

Het microreliëf van het terrein is vrij vlak. Het terrein daalt licht van zuidwest naar noordoost, met een hoogteverschil van 1,49 m. Aan de zuidoostzijde is het terrein gesitueerd op +40.49 m TAW, aan de noordwestzijde op +39.00 m TAW. Aan de noordoostelijke grens is er een vrij abrupt rechtlijnig hoogteverschil hetgeen kan wijzen op een artificiële ingreep in plaats van een natuurlijke vorming van het landschap. Algemeen en ook visueel op het terrein vastgesteld is er een opmerkelijke daling van het terrein van oostzuidoost naar westnoordwest. De woningen aan de oostzijde zijn gesitueerd op een hoogte van +41.00 m, terwijl het TAW centraal aan de westgrens +39.42 m TAW bedraagt; een niveauverschil van 1,58 m.

Hydrografisch behoort het gebied tot het Maasbekken. De Maas zelf stroomt op ca 3,2 km ten oosten van het projectgebied. Korter bij gelegen, ten oosten van het projectgebied zijn de Vrietselbeek, op 1,7 km, en de Sourveldbeek op 1,2 km afstand. Ten noord, noordwesten bevindt zich de bron van de Retselbeek op ca 580 m afstand van het projectgebied.

Tertiairgeologisch is het gebied gesitueerd in de Formatie van Bolderberg, Lid van Genk. Dat lid wordt gekenmerkt door geel tot grijswit zeer fijn zand, glimmerhoudend, met lignietlaagjes en grindlaagjes.

Quartairgeologisch¹ behoort het gebied tot het profieltype 35. Dat profieltype bestaat aan de basis uit fluviatiele afzettingen van het Pleistoceen (FP), vervolgens fluviatiele afzettingen van het Laat-Pleistoceen en het Saaliaan - Midden-Pleistoceen (FLP-MPS) en aan de top eolische afzettingen uit het Laat-Pleistoceen – Weichseliaan en/of Midden Pleistoceen – Saaliaan (ELPW-MPs). Met mogelijk Hellingsafzettingen uit het Quartair (HQ).

Geomorfologisch is het gebied gesitueerd in een zone, door E. Paulissen geregistreerd als het terras van Eisden-Lanklaar. De laat-pleistocene en holocene alluviale vlakte situeert zich 750 m oostwaarts. De Sourveldbeek en de Kogbeek stromen ca. 650 tot 750 m ten (noord) oosten van het terrein doorheen oude Maasgeulen. De huidige Maas situeert zich op 2,9 km van het onderzoeksgebied. Liggend op het terras van Eisen-Lanklaar bestaat de quartaire ondergrond uit de grinden van dit terras met daarboven dekzanden van de Formatie van Wildert.

Het projectgebied is in het dekzandgebied gelegen op de oostelijke rand van het terras van Eisden-Lanklaar. De dekzanden behoren tot de formatie van Wildert. De *Formatie van Wildert* bestaat uit fijne zwak-lemige allochtone eolische zanden. Lokaal kan er grindbijmenging optreden. Het contactvlak met de onderliggende grinden is verstoord door cryoturbaties. De dikte van de formatie varieert van 0,5 m tot maximaal 8 m. Op het Kempisch Plateau zijn deze zanden maximaal 2 m dik. Op de laagterrassen in de Maasvallei bereiken ze een maximale dikte van 3 m.

Bodemkundig² is het projectgebied deels gekarteerd als Pbb-bodem, een droge licht zandleembodem met structuur B-horizont. Centraal is het westelijke terreindeel gekarteerd als een Sbb bodem, een droge lemig zandbodem met structuur B-horizont. De structuur B-horizont betreft een bruine verweringshorizont die mede door een zekere humusinfiltratie weinig duidelijk te onderscheiden is van de onderliggende C-horizont, die een geelbruine kleur heeft. Gezien de bodem in het onderzoeksgebied als droog geklasseerd staat, komen roestverschijnselen pas voor vanaf 90 cm diepte. De Sbb-bodem is een vergelijkbare, maar meer zandige

¹ BEERTEN, K. (2005), *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart: kaart 26 (Rekem)*, Leuven.

² BAEYENS L. EN SANDERS J. (1989) *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Stokkem 64W en Heppeneert 64 E*, Brussel.

bodem. Bij deze bodem rust de bruingrijze Ap-horizont op een weinig uitgesproken, bruinachtige kleur B-horizont met zwakke structuuraggregaten. Deze horizont kan 50 cm dik zijn en contrasteert met de dieperliggende C-horizont.

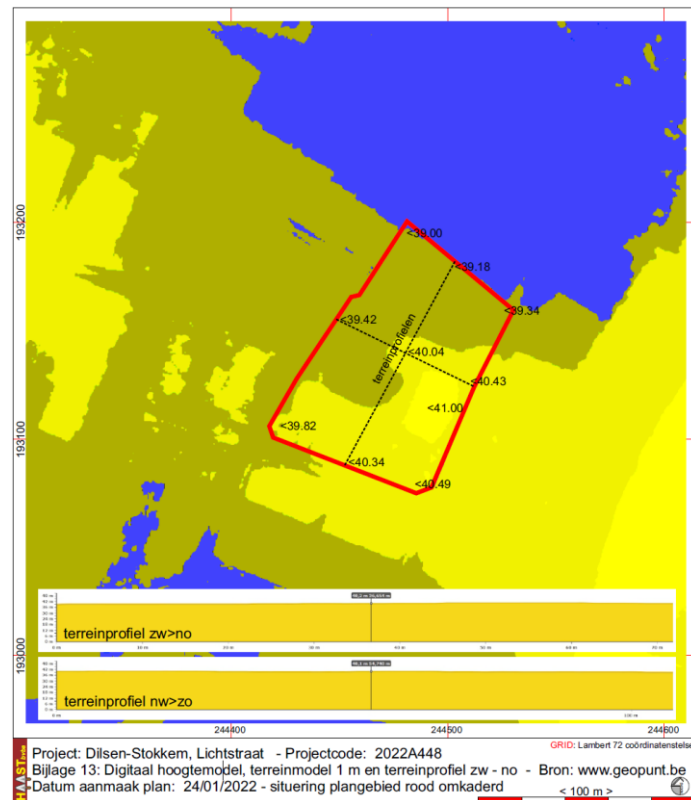

Fig. 22: Situering van het onderzoeksgebied op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M op projectgebiedschaal © Geopunt

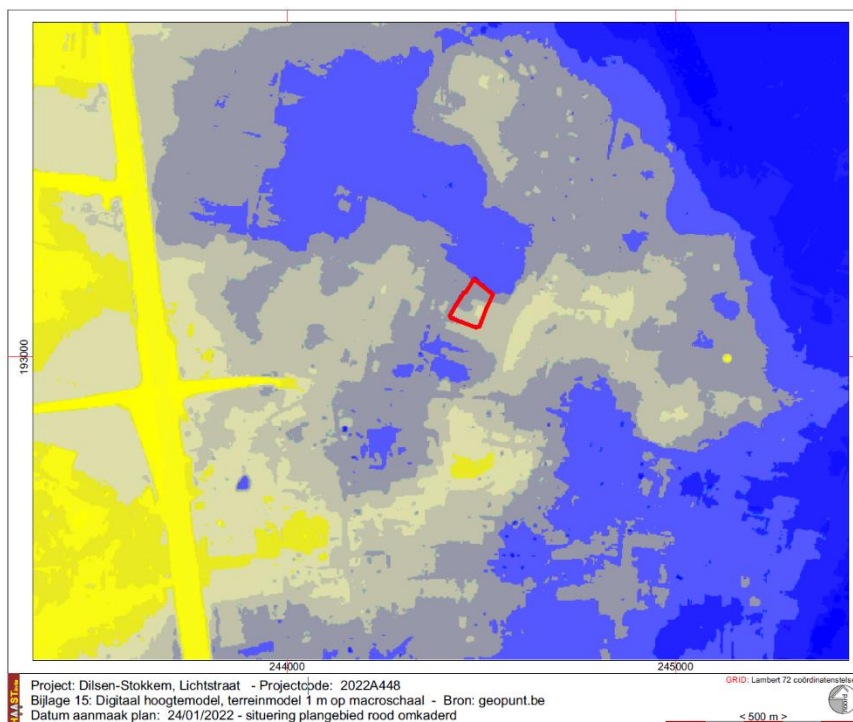

Fig. 23: Situering van het onderzoeksgebied op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M op macroschaal © Geopunt

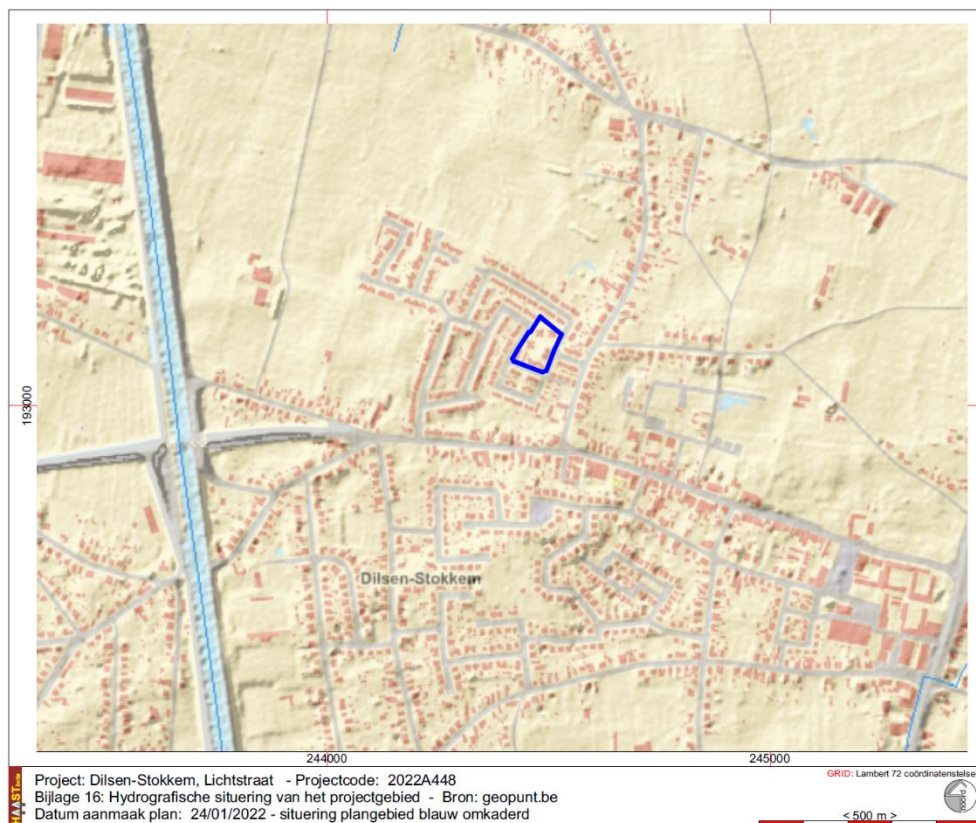

Fig. 24: Hydrografische situering van het projectgebied. © Geopunt

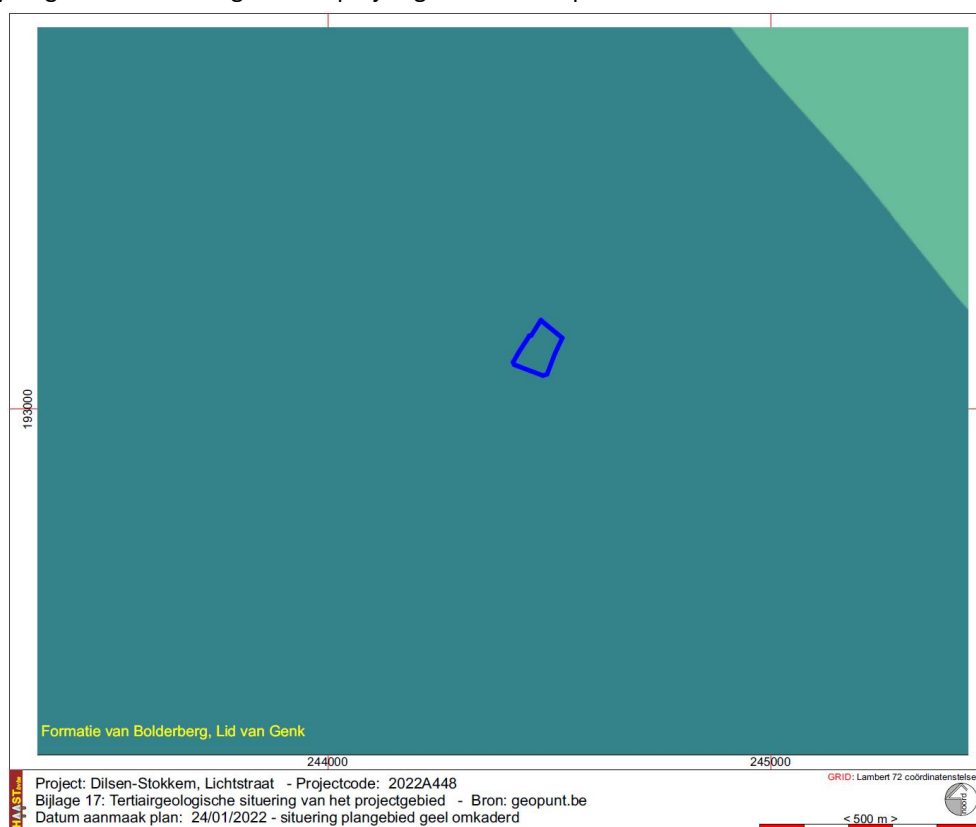

Fig. 25: Het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart © geopunt.be.

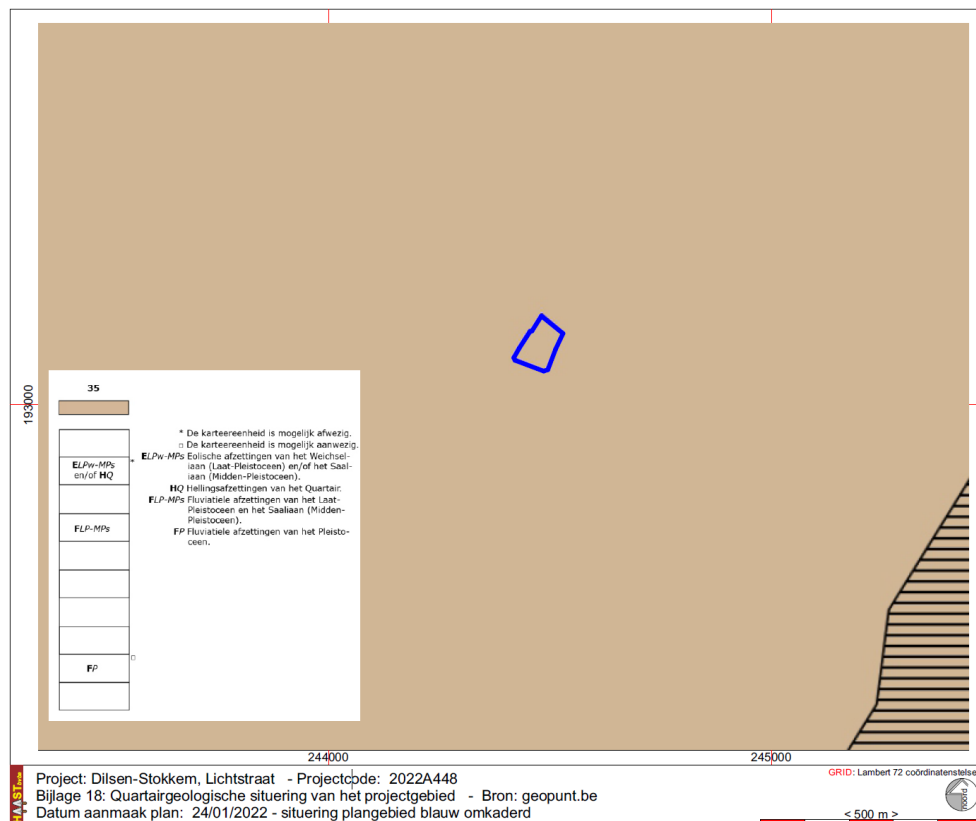

Fig. 26: Het onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart © geopunt.be.

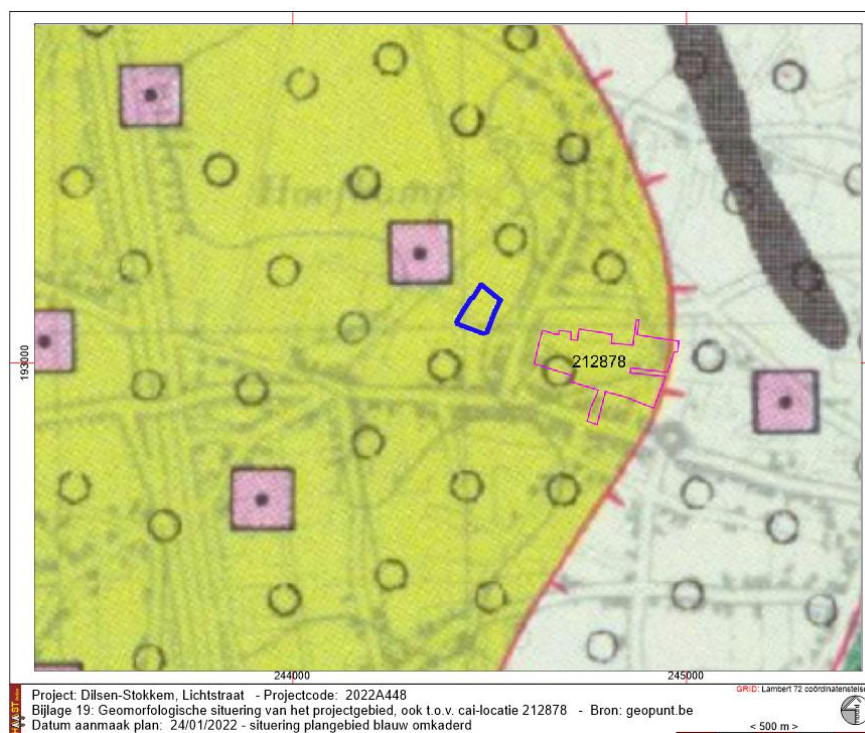

Fig. 27: Het onderzoeksgebied op de geomorfologische kaart zoals gepubliceerd door E. Paulissen met al een verwijzing naar het projectgebied cai-locatie 212878 (cfrt. infra)³

³ In het archeologierapport DRIESEN, P. en VAN DE STAEY, I., 2021, Archeologische opgraving aan het Heilderveld te Dilsen: Fase 1, ARON bvba – rapport 1015, afb. 4 pagina 8 staat locatie 212878 aan de zuidzijde van de Europalaan ingetekend terwijl dit net ten noorden van de Europalaan gelegen is.

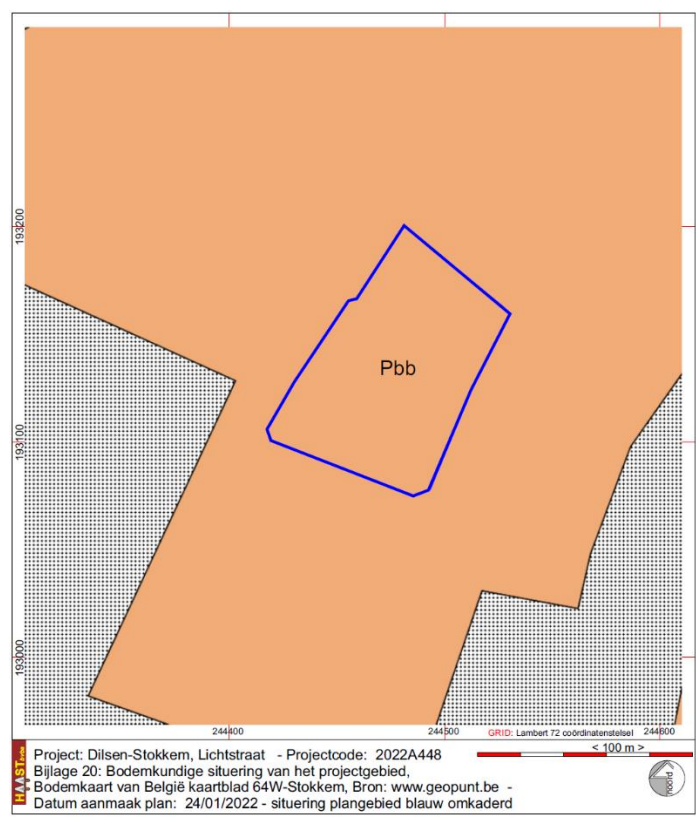

Fig. 28: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens Belgische Classificatie © Databank Ondergrond Vlaanderen.

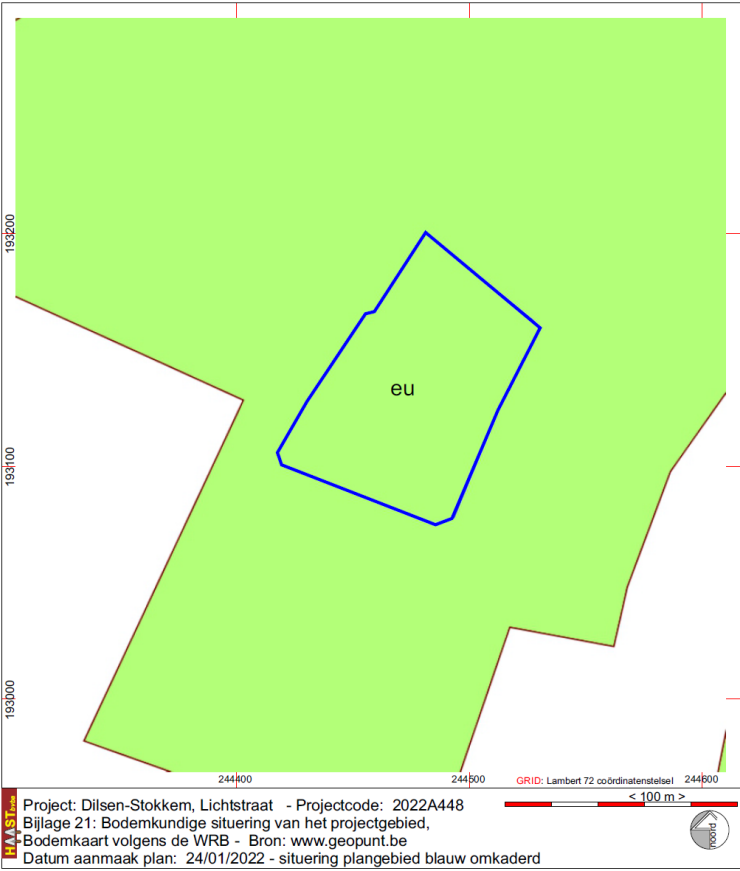
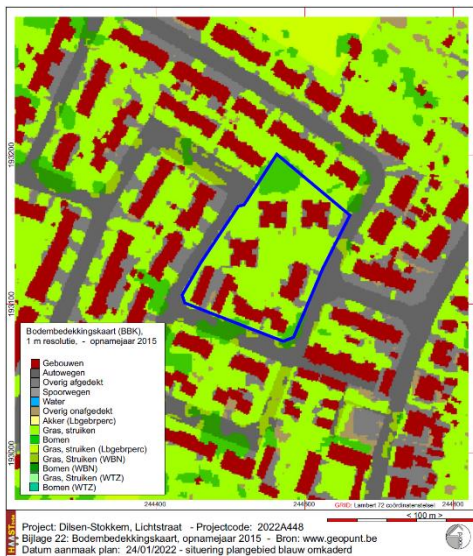

Fig. 29: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens de WRB © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Op de **bodembedekkingskaart** is het projectgebied bijna volledige ingekleurd als een grasland met aan de rand bomen en op het zuidelijke deel twee verhardingen, een basketplein en een speeltuin. De donkergrijze vlek is in feite een zandbak met – intussen verdwenen – speeltuigen

Fig. 30: Het onderzoeksgebied op de bodembetekingskaart opnamejaar 2015. © Geopunt.

De actuele staat van het terrein

Het terrein is zoals reeds beschreven voor ca 40% bebouwd. De buitenaanleg bestaat nu uit een paar wandelpaden, grasvelden en een trapconstructie met bloembakken. Die trapconstructie is een overgang van het lagergelegen westelijk deel van het terrein naar het oostelijke deel. De voetpaden zijn allemaal klinkerpaden.

1

2

3

4

Fig. 31: actuele staat van het terrein:

1: linksboven één van de woonblokken aan de noordzijde, 2: rechtsboven de garages in de zuidwestelijke hoek, 3: linksonder de woningen aan de zuidkant, 4: rechtsonder de trapconstructie in het binnengebied met hagen en bloembakken

4.2. Historische situering

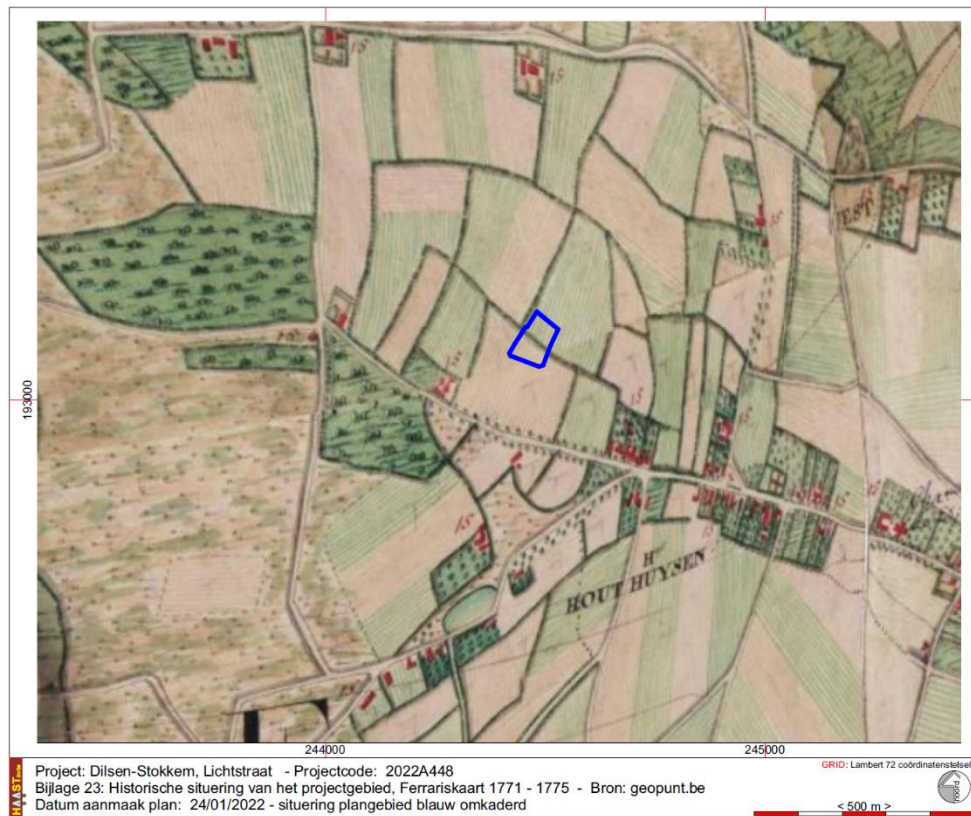

Fig. 32: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart (1771-1776) © NGI en Geopunt.

Fig. 33: Situering van het onderzoeksgebied op detailplannen van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) © Geopunt

Fig. 34: Situering van het projectgebied op de Vandermaelenkaart (1854) © Geopunt

Zowel op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden uit 1771 – 1776 (Ferrariskaart) als op de Vandermaelenkaart uit 1854 is het projectgebied gesitueerd in akkerland. De projectie van het projectgebied op de Ferrariskaart laat het gebied samenvallen met meerdere akkers. Op de Atlas der Buurtwegen is het zuidelijke terreindeel begrensd door een smal perceel, noordwest-zuidoost georiënteerd, met ten zuidoosten daarvan een boerderij complex. De strook en het gebied ten zuiden van het projectgebied, is op de Vandermaelenkaart ingetekend als een beemd- of weidegebied. Op geen enkele kaart is enige vorm van bebouwing ingetekend binnen het projectgebied ingetekend.

De luchtfoto's van 1971 tot en met 2020

In 1971 maak het terrein nog deel uit van een grote akker. In 1979/1980 is rondom en binnen het projectgebied een wijk gebouwd met wegeaanleg zoals de Lichtstraat, de A. Rodenbachstraat en andere straten. Op de luchtfoto uit 1986 is de wijk aangelegd en bebouwd. De bouwplannen dateren uit 1978 (cfrt supra), de uitvoering van de werken uit 1979/1980.

Vanaf de luchtfoto uit 1986 blijft het beeld op de luchtfoto's onveranderd tot heden.

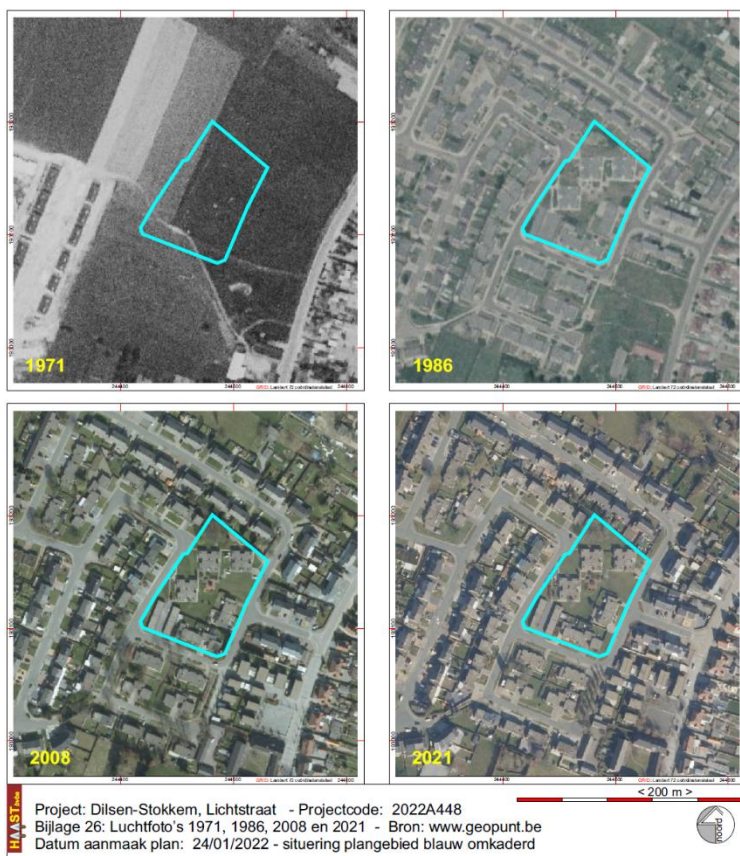

Fig. 35: Luchtfoto's uit 1971, 1986, 2008 en 2021 © Geopunt.

4.3. Archeologische situering

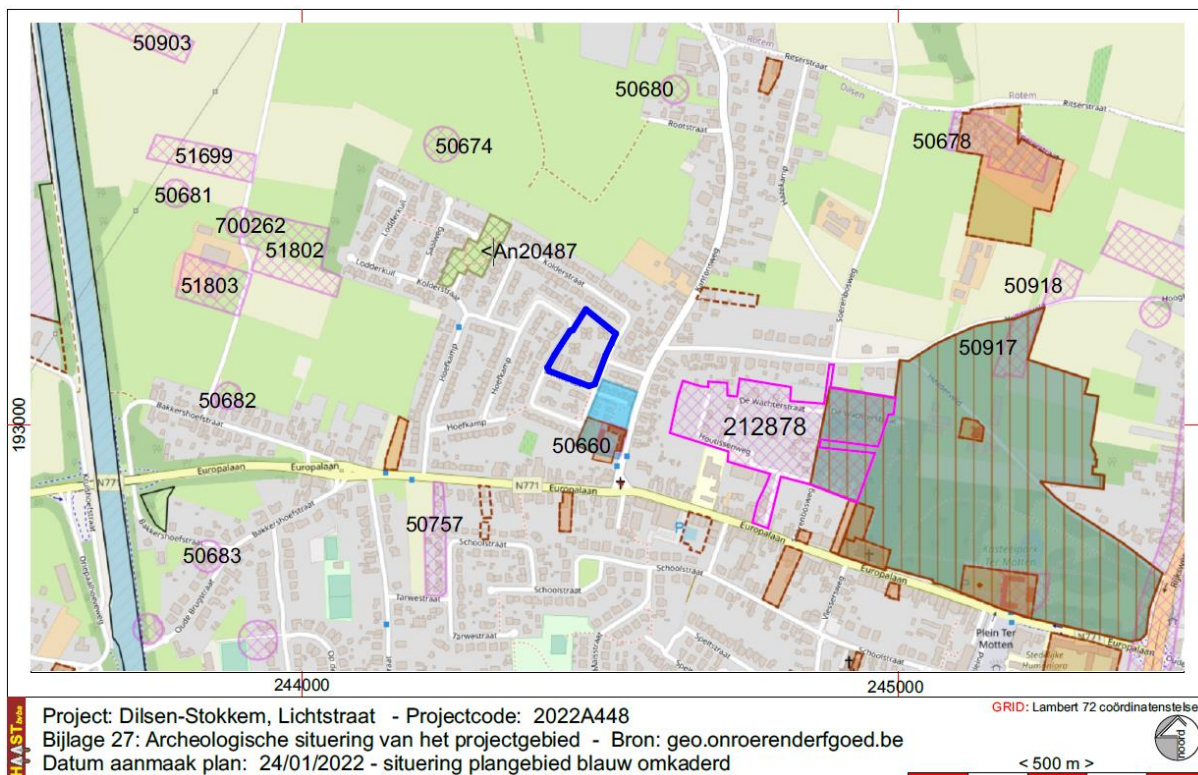

Fig. 36: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de polygoenen van het CAI toestand januari 2022 © geo.onroerendergoed.be

De belangrijkste archeologische indicator is gelegen op ca 200 m ten oostzuidoosten van het projectgebied, aangeduid als locatie 212878. Op die plaats werd na een proefsleuvenonderzoek een opgraving uitgevoerd⁴. In het proefsleuvenonderzoek werden sporen aangetroffen van een kringgreppel, 3 (mogelijk) resten van brandgraven, 10 sporen van kuilen en 24 sporen van paalkuilen waarin 4 structuren konden herkend worden.

De conclusie van het vooronderzoek: *Het onderzoek leverde in totaal 55 sporen en 34 vondsten op. Onder de vondsten bevinden zich drie lithische artefacten die op de aanwezigheid van een Federmessersite wijzen. De grondsporen dateren enerzijds uit de Metaaltijden en anderzijds uit de Middeleeuwen/Moderne tijd. De grondsporen uit de Metaaltijden kunnen op basis van het weinige vondstmateriaal dat in de sporen, het vlak en de onderzijde van de ploeglaag werd aangetroffen evenals de afmetingen en de lay-out van de kringgreppel met enige voorzichtigheid in de Vroege IJzertijd gedateerd worden. Toch moet op de site ook een oudere component aanwezig zijn geweest, zo blijkt uit de vondst van het fragment handgevormd aardewerk uit de Midden-Bronstijd. De aangetroffen spiekers wijzen op de aanwezigheid van een woonerf/nederzetting, de vermoedelijke kringgreppel en brandrestengraven op een grafveld. En wat betreft de “losse vondsten”: In de zuidoostelijke zone van het onderzoeksgebied, ten oosten van de Soerenbosweg (perceel 267/c), werden drie lithische artefacten aangetroffen. Ze werden ingemeten in de sleuven 33 en 36 op een diepte van 1,10 m tot 0,60 m onder het maaiveld. Het gaat om drie verse artefacten die aan de Federmessergroep toegeschreven kunnen worden. De aanwezigheid van deze artefacten in de E-horizont wijst op het voorkomen van een goed bewaarde Finaalpaleolithische site in het onderzoeksgebied. De landschappelijke ligging van het terrein, net op de rand van de buitenste oude maasmeanders, is perfect voor de aanwezigheid van dergelijke sites. De losse vondsten handgevormd aardewerk kunnen in verband gebracht worden met de occupatie tijdens de Metaaltijden. De sporen uit deze periode zijn door uitloging en bioturbatie slecht zichtbaar.*

In 2017 volgde de opgraving van fase 1, uitgevoerd door ARON. De samenvatting van de resultaten van dat onderzoek zoals opgenomen in het ARON-rapport 1015: *Naar aanleiding van een verkaveling ter hoogte van het Heilderveld te Dilsen (gem. Dilsen-Stokkem, prov. Limburg) adviseerde het Agentschap Onroerend Erfgoed een prospectie met ingreep in de bodem. Op basis van de resultaten van dit prospectieonderzoek, dat uit een landschappelijk bodemonderzoek, een vooronderzoek naar prehistorie en een proefsleuvenonderzoek bestond, werd een vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische opgraving noodzakelijk geacht.*

Deze opgraving werd in twee fasen uitgevoerd. Fase 1 van de opgraving – waarvan het voorliggende rapport de resultaten omschrijft – werd uitgevoerd door ARON bv. Tijdens deze fase werden de 1,4 ha grote zone van de wegenis inclusief de huisaansluitingen en het perceel van de wadi onderzocht. De opgraving van fase 2 gebeurde in 2018 door het VEC en richtte zich op de eigenlijke bouwloten (1,2 ha).

Uit de resultaten van deze onderzoeken blijkt dat het onderzoeksterrein een bijzondere bewonings- en gebruiksdynamiek kent.

De oudste sporen van menselijke aanwezigheid te Dilsen-Heilderveld gaan ongeveer 12.000 jaar terug toen het onderzoeksgebied op het einde van de laatste ijstijd aangedaan werd door jagers-verzamelaars van de Federmessercultuur. Gezien deze oudste occupatie niet verder onderzocht werd, kan de aard ervan (kampement dan wel strooivondst) niet bepaald worden.

De oudste bewoning dateert uit de late bronstijd getuigen de verschillen paalkuilen en kuilen die werden teruggevonden. In de paalkuilen konden verschillende spiekers herkend worden. Dit zijn bijgebouwtjes. Woonhuizen werden niet teruggevonden, hoewel één van de palenclusters onderzocht tijdens fase 2 van de opgraving hiervoor wel in aanmerking komt. De nederzetting werd na een korte periode (één generatie?) verlaten door de bewoners om zich te vestigen op een andere locatie in de buurt. Dit fenomeen is gekend onder de noemer ‘zwervende erven’. Dit verlaten ging gepaard met rituelen, getuige de verlatingskuil die tijdens fase 2 werd aangetroffen.

⁴ CELIS, D., DRIESEN, P., STEEGMANS, J., VAN DE STAEY, I., 2016, Prospectie met ingreep in de bodem aan het Heilderveld te Dilsen, ARON bvba – rapport 277, Tongeren
(<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/ROEV/3521/ROEV3521-001.pdf>)
DRIESEN, P. en VAN DE STAEY, I., 2021, Archeologische opgraving aan het Heilderveld te Dilsen: Fase 1, ARON bvba – rapport 1015 (https://www.aron-online.be/images_user/File/Rapport%201015%20Dilsen%20Heilderveld%20AO%20fase%201.pdf)

In de vroege ijzertijd was het gebied ten westen van de Soerenbosweg als urnenveld in gebruik. Dit blijkt uit de twee kringgreppels en het mogelijke crematiegraf die hier werden aangetroffen. Enkel in westelijke richting kon de grens van het grafveld worden vastgesteld. Mogelijk maakt de site dus deel uit van een groter grafveld, maar de kans is ook reëel dat het om een klein grafveld gaat waarvan er wel meerdere bekend zijn in de Maasvallei. Verder onderzoek zou dit kunnen uitwijzen.

Het onderzoeksgebied bleef vervolgens lange tijd onbewoond. Houtskoolmeilers aangetroffen ten westen van de Soerenbosweg wijzen op de aanwezigheid van een eikenbos en de productie van houtskool in de late ijzertijd en de vroege middeleeuwen.

Vanaf het einde van de volle middeleeuwen werd een deel van het gebied ingenomen door een erf, waarvan een waterput, één of twee bijgebouwen en een erfgreppel werden teruggevonden. Dit erf wijst er op dat het ontstaan van het gehucht 'Holthuizen' – en zo ook van het huidige centrum van Dilsen – twee eeuwen vroeger teruggaat dan tot nu toe gedacht werd. Een weg verbond dit gehucht met het achterliggende akkerland en mogelijk ook met meer noordelijk gelegen gehuchten.

Het erf – althans het deel dat tijdens het onderzoek werd aangetroffen – lijkt geen lang leven beschoren te zijn. De waterput werd ontmanteld en verdween samen met het erf en de weg onder een dik plaggendek. In de loop van de late middeleeuwen – vermoedelijk vanaf de 14de eeuw – werd het onderzoeksgebied namelijk geleidelijk aan ingericht als akkerland; een functie die het bleef behouden tot vlak voor het onderzoek.

Ondanks zijn lange gebruiksgeschiedenis valt de site op door een lage sporendensiteit. Een verklaring hiervoor kan gevonden worden in verschillende postdepositionele processen die op de site hebben ingespeeld. Desalniettemin lijkt het terrein nooit intensief gebruikt te zijn: spooroversnijdingen komen bijna niet voor en er werden amper overlappings van plattegronden vastgesteld. De ligging van het terrein op het terras van Eidsen-Lanklaar, op enige afstand van open water zal hier zeker een rol in gespeeld hebben.

Het archeologiebureau VEC geeft de opgraving van fase 2 voor zijn rekening genomen⁵. De synthese van het verslag van die archeologische opgraving zoals geschreven in het rapport:

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum een definitief archeologisch onderzoek uitgevoerd aan het Heilderveld te Dilsen-Stokkem, op een terrein aan de rand van Dilsen-centrum. Hier wordt gefaseerd een nieuwe verkaveling verwezenlijkt. Huidig onderzoek volgt op een proefsleuvenonderzoek, een booronderzoek naar een Federmessersite en de eerste fase van de opgraving, die de wegenis en het perceel van de wadi omvatte. Deze drie onderzoeken zijn uitgevoerd door ARON bvba. Het booronderzoek leverde geen aanvullende (steentijd)vondsten meer op. De opgraving van de eerste fase heeft bewoningssporen uit de Late Bronstijd opgeleverd, evenals middeleeuwse sporen en sporen met een datering in de Nieuwste tijd. De resultaten van dit onderzoek zijn vooralsnog niet gepubliceerd en kunnen dan ook niet meegenomen worden in de interpretatie van dit onderzoek.

Het plangebied aan het Heilderveld was eeuwenlang in gebruik als akker- en/of weiland en blijft tot in de 20e eeuw onbebouwd. Pas in de laatste decennia is sprake van bebouwing direct rondom het te ontwikkelen gebied. Bodemkundig gezien komt in het plangebied vooral een (A)E- en een Bt-horizont bovenop de Chorizont voor. In de C-horizont, wat is geïnterpreteerd als dekzand van de Formatie van Wildert, bevinden zich horizontale, met ijzer aangerijkte lemige banden.

In de omgeving zijn tientallen CAI meldingen bekend. Zij getuigen van het rijke (pre)historische verleden van Dilsen. De vondst- en onderzoeksmeldingen liggen hoofdzakelijk ten westen en ten oosten en zuidoosten van het plangebied, op ruime afstand. Binnen het plangebied of meteen erlangs zijn buiten de betreffende vooronderzoeken geen meldingen gekend. Op basis van wat in de omgeving allemaal is geregistreerd kunnen binnen het plangebied archeologische waarden uit nagenoeg alle perioden worden aangetroffen.

⁵ VAN DER VEKEN, B en WEEKERS – HENDRIKX, B.A.T.M. (red.), 2018, Dilsen – Stokkem, Heilderveld (fase 2), een archeologische opgraving, VEC-rapport 98, Vlaams Erfgoed Centrum – Geel, (<https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/ROEV/4159/ROEV4159-001.pdf>)

Tijdens fase 2 van het definitief archeologisch onderzoek zijn 17 werkputten aangelegd. Hierbij zijn 339 grondsporen aangetroffen. Het betreft hier naast paalkuilen (149) en kuilen (46) nog enkele houtskoolmeilers (7) en greppels (6). Voorts zijn nog lithostratigrafische lagen (71) en natuurlijke (51) en recente verstoringen (9) gedocumenteerd. De meerderheid van de sporen is (sterk) gebioturbeerd en heeft een eerder beperkte restdiepte. De algemene conserveringstoestand van de sporen wordt als matig aanzien. Aangenomen mag worden dat tenminste een deel van de grondsporen is opgenomen in de ploeglaag of niet is herkend vanwege de slechte zichtbaarheid. Waar onduidelijke spoorconcentraties werden aangetroffen, is een tweede vlak aangelegd maar dit met eerder beperkt resultaat. De onderzoeksresultaten van fase 2 bevestigen de (voorlopige) resultaten van fase 1, met vooral bewoning uit de Late Bronstijd in het gebied en verder nog sporen uit de Middeleeuwen en de Nieuwste tijd. De uitwerking van fase 1 zal hopelijk voor nog meer informatie en een completer beeld van de bewoningsgeschiedenis binnen het plangebied zorgen. Deze gegevens waren op het moment van schrijven niet beschikbaar voor de auteur dezes.

13.1.1 Late Bronstijd

In het sporenensemble zijn geen grote gebouwplattegronden herkend. Ook waterputten of waterkuilen ontbreken in het sporenoverzicht. Wel zijn twee spiekers aanwezig. Deze overlappen elkaar, wat een bewijs is voor de gefaseerdheid van de aanwezige bewoning. Het handgevormde aardewerk uit de spiekers wordt in de Late Bronstijd gedateerd. Naast de spiekers is sprake van twee sporenclusters, met daarin een tiental vermeldenswaardige sporen. De sporen zijn voornamelijk vermeldenswaardig vanwege het vondstmateriaal dat er in is aangetroffen. Daarnaast vallen nog sporen S 6.5 en S 6.7 op vanwege hun diepte: respectievelijk 138 cm en 96 cm tegenover een gemiddelde spoordiepte van 16 cm. Van de twee sporenclusters wordt vermoed dat de zuidelijke cluster de restanten van een gebouwplattegrond zijn. Echter zijn niet alle sporen meer overgeleverd, waardoor een reconstructie niet te maken valt.

Het aardewerkensemble maakt een bijzonder homogene indruk. Het betreft voornamelijk ruwwandig aardewerk. Minder dan 10% van al het materiaal is versierd. Er zijn meerdere Schrägrandgefässe in het assemblage aanwezig. Het donkere residu op een gedeelte van het vaatwerk geeft aan dat de potten zijn gebruikt als kookgerei.

De kenmerken van het aardewerk wijzen op een datering in de 12e of 11e eeuw v. Chr. Rekening houdend met de twee 14C-ouderdomsbepalingen wordt eerder uitgegaan van een datering in de 11e eeuw tot de eerste helft van de 10e eeuw. Van de vondstrijke sporen wordt vermoed dat het om dumps of -in enkele gevallen- om intentionele deposities gaat. Voorts gaat het voornamelijk om nederzettingsafval. Naast aardewerk komen nog natuursteen, huttenleem, keramische objecten en vuursteen in de sporen voor, vaak dan nog tezamen. Bij het natuursteen domineren in aantal de verbrande brokken, maar het meest opvallend zijn de werktuigen, waaronder een bootvormige maalsteen (uit S 5.10), twee complete maal/(slijp)stenen uit dezelfde kuil (S 5.6) en uit een andere kuil (S 5.3) drie grote weefgewichten. Gezien de inhoud zou bij deze sporen sprake kunnen zijn van een intentionele depositie.

De paalkuil met de weefgewichten (S 5.3) wordt op basis van zowel aardewerkdateringen als een 14C-datering in de Late Bronstijd gedateerd. Hetzelfde geldt voor de kuil waarin het fragment van de bootvormige maalsteen is aangetroffen (S 5.10). Het andere deel van de bootvorm lag een meter verderop en kwam aan het licht bij de aanleg van het vlak. Dergelijke bootvormen komen enkel in Vlaanderen en Zuid-Nederland voor en worden ten vroegste vanaf de Vroege IJzertijd gedateerd. Gelet op de aardewerkdateringen van het aardewerk uit zowel S 5.10 als van de ganse vindplaats werd beslist om ook voor dit spoor een onafhankelijke datering in de vorm van een 14C-datering te bekomen. Deze datering, in de Late Bronstijd, noopt ons om de huidige kennis omtrent deze vondstcategorie te herzien. Deze kennis is vooral gestoeld op het Mayen-onderzoek, waar in het verleden veel onderzoek is gedaan en nu nog steeds wordt gedaan. De enige twee exemplaren die niet in de gekende typochronologische ontwikkeling van Mayen passen zijn het hier aangetroffen exemplaar en een klein fragment (met onduidelijke vorm) dat is aangetroffen te Rotselaar Molenstraat-Wijngaard. Het lijkt er op dat deze vroege bootvormen niet afkomstig zijn uit Mayen maar uit een groeve in de westelijke Eifel. Van een ongedateerde bootvormige maalsteen in het bezit van het Gallo-Romeins Museum te Tongeren is geweten dat deze afkomstig is uit groeve Eichholz, in de West-Eifel. Verder onderzoek, in de vorm van petrografisch en geochemisch onderzoek, zou hierover uitsluitsel kunnen geven en een nieuwe impuls kunnen geven aan het natuursteenonderzoek in zowel Vlaanderen als Zuid-Nederland.

Van het huttenleem is driekwart geborgen uit S 5.13, gelegen in de zuidelijke sporencluster. Vermoed wordt dat deze afkomstig zijn van bepleistering van vlechtwerk. Ook verscheidene andere sporen uit de zuidelijke cluster bevatten huttenleem. Dit zou, tezamen met de aanwezige vondsten zoals de maalstenen en de weefgewichten, een aanwijzing kunnen zijn dat de zuidelijke cluster een woonst omvatte.

Het vuursteen dat in grondsporen is aangetroffen, kwam vaak in associatie met aardewerk en natuursteen voor. Hiervoor wordt eenzelfde datering aangehouden, namelijk een datering in de Late Bronstijd. Verscheidene artefacten vertonen butskegels, wat vaak een aanduiding is van een wat mindere ervaring en kennis van vuursteenbewerking. In vergelijking met de perioden voorheen werd vuursteen nog maar fragmentarisch gebruikt. Wanneer we kijken naar de vondstlocaties van het vuursteen (uit grondsporen) valt het op dat deze vooral te situeren zijn in de noordelijke sporencluster. Mogelijk is hier sprake van een functievoerskil binnen de nederzetting: in het zuiden bevond zich de woning en vonden activiteiten zoals malen en weven plaats. In het noorden, een eindje van de woning vandaan, kunnen activiteiten zoals het bewerken van huiden of de preparatie van vis zijn uitgevoerd. De aangetroffen resten zijn echter niet van die aard dat deze hypothese met zekerheid gesteld kan worden. Evenzeer kan het gaan om secundair afval, waarbij het vondstmateriaal niet noodzakelijk aan de plaats waar het is aangetroffen hoeft gerelateerd te zijn.

Wanneer we de losse vuursteenvondsten meenemen in het onderzoek zien we dat vuursteen vrijwel over het ganse onderzoeksgebied is aangetroffen. De 'lege plekken' zijn vermoedelijk toe te schrijven aan een slechtere bewaringstoestand van de oorspronkelijke bodem. Afslagen, klingen en kernen komen over het ganse terrein voor. Schrabbers zijn vooral aangetroffen in en rondom werkput 1. Ook hier kunnen bovenvermelde activiteiten (bewerken van huiden etc.) hebben plaatsgevonden. Gelet op de clustering van afslagen, klingen, kernen en werktuigen (en diversiteit) in werkput 1, is het mogelijk dat hier de daadwerkelijke vuursteenbewerking heeft plaatsgevonden. Echter, vanwege de bescheiden vondstaantallen is enige terughoudendheid wel op zijn plaats.

13.1.2 IJzertijd tot Volle Middeleeuwen

Tijdens het onderzoek zijn enkele houtskoolrijke sporen aangetroffen. Zij worden als houtskoolmeilers geïnterpreteerd. De sporen waren doorgaans beperkt in diepte en vaak (sterk) gebioturbeerd. Vier van de zeven houtskoolmeilers, met name sporen S 9.2, S 9.69, S 16.1, S 17.2, konden bemonsterd worden. De vier sporen werden anthracologisch onderzocht en uit ieder spoor werd een staal ter datering aangeboden. In de vier houtskoolmeilers was verkoold eikenhout dominant aanwezig, wat normaal is. Eik is een houtsoort met zeer goede brandeigenschappen die ook harde kolen oplevert. Verder is in één monster nog een kleine hoeveelheid houtskool van de haagbeuk geregistreerd. Mogelijk betreft dit aanmaakhout.

Uit het 14C-onderzoek kan afgeleid worden dat in (ten minste) twee verschillende perioden op de onderzoekslocatie houtskool werd gebrand, met name in de periode Late IJzertijd-begin Romeinse tijd en in de periode Karolingische tijd-begin Vroege Middeleeuwen. Bewoning uit deze perioden werd niet aangetroffen binnen het plangebied. Dit hoeft ons echter niet te verwonderen, aangezien dergelijke meilerkuilen vanwege de rook- en geurhinder buiten de eigenlijke nederzetting werden aangelegd. Houtskoolmeilers zijn typische off-site fenomenen. Ze worden vaak buiten de nederzetting aangetroffen, in een (destijds) bosrijke omgeving en lagen vermoedelijk op een makkelijk te bereiken locatie. Redelijkerwijs kan wel aangenomen worden dat in de directe omgeving van het plangebied bewoning uit voornoemde perioden aanwezig is geweest.

Vindplaatsen die in twee verschillende perioden gebruikt zijn geweest voor houtskoolproductie zijn vooral gekend uit Nederland. Enkele voorbeelden hiervan zijn de vindplaatsen van Anloo Bosweg, Lomm Hoogwatergeul, Well Aijen Hoogwatergeul en Veldhoven-Zilverackers. In Vlaanderen zijn Zoerselbos en Sterrebeek de best gekende voorbeelden. Bij recent onderzoek te Kluizen, ten noorden van Gent, zijn op dezelfde locatie houtskoolmeilers uit drie verschillende perioden (Romeinse periode, Vroege Middeleeuwen en Volle Middeleeuwen) aangetroffen!

Voor de meilers van Dilsen-Heilderveld, maar ook voor de andere vindplaatsen geldt dat de samenstelling van de meilers nauwelijks van elkaar verschilt. Altijd is eikenhout de dominante en vaak ook de enige

houtsoort die aanwezig is in het staal. Verschil is er wel in de vorm van de meilers: waar laatprehistorische en Romeinse meilers vaak een rechthoekige of ovale tot rechthoekige vorm in het vlak hebben, zijn middeleeuwse meilers eerder rond van vorm. Dit onderscheid was tijdens het huidig onderzoek ook wel te zien (zie hiervoor § 12.4.2) maar was vanwege de beperkte restdiepte vaak niet zo heel erg duidelijk meer in het vlak. Andere onderzoeken, zoals bijvoorbeeld dat van Groenewoudt, hebben duidelijkere voorbeelden opgeleverd.

13.1.3 Late Middeleeuwen

De middeleeuwse bewoning vertoont een diffuus karakter. Aardewerk uit de Vroege of de eerste helft van de Volle Middeleeuwen ontbreekt nagenoeg. Vanaf het laatste kwart van de 12e eeuw tot aan het einde van de 15e eeuw laat het aardewerk een doorlopend beeld zien. Vermoedelijk kunnen twee metaalvondsten, met name een koperen riem- of leerbeslag (vnr. 4) en een D-vormige gesp (vnr. 29), aan deze periode gekoppeld worden. Duidelijke bewonings- of vondstconcentraties of structuren ontbreken. Slechts in enkele sporen is middeleeuws vondstmateriaal aangetroffen. Het meeste aardewerk is afkomstig uit greppels en uit kuilen. De betreffende sporen komen verspreid over het terrein voor. Er zijn met andere woorden voldoende aanwijzingen in het sporen- en vondstenensemble voor activiteiten in deze periode. Echter kan geen duidelijk beeld van de bewoning gevormd worden.

13.1.4 Nieuwste tijd

Tijdens het onderzoek zijn drie palenrijen geregistreerd. Eén van de palenrijen werd als recent (S 999) ingemeten. De palenrijen kunnen alle gerelateerd worden aan historisch kaartmateriaal. Op de Atlas der Buurtwegen bijvoorbeeld is duidelijk te zien dat de palenrijen op perceelgrenzen gelegen zijn.

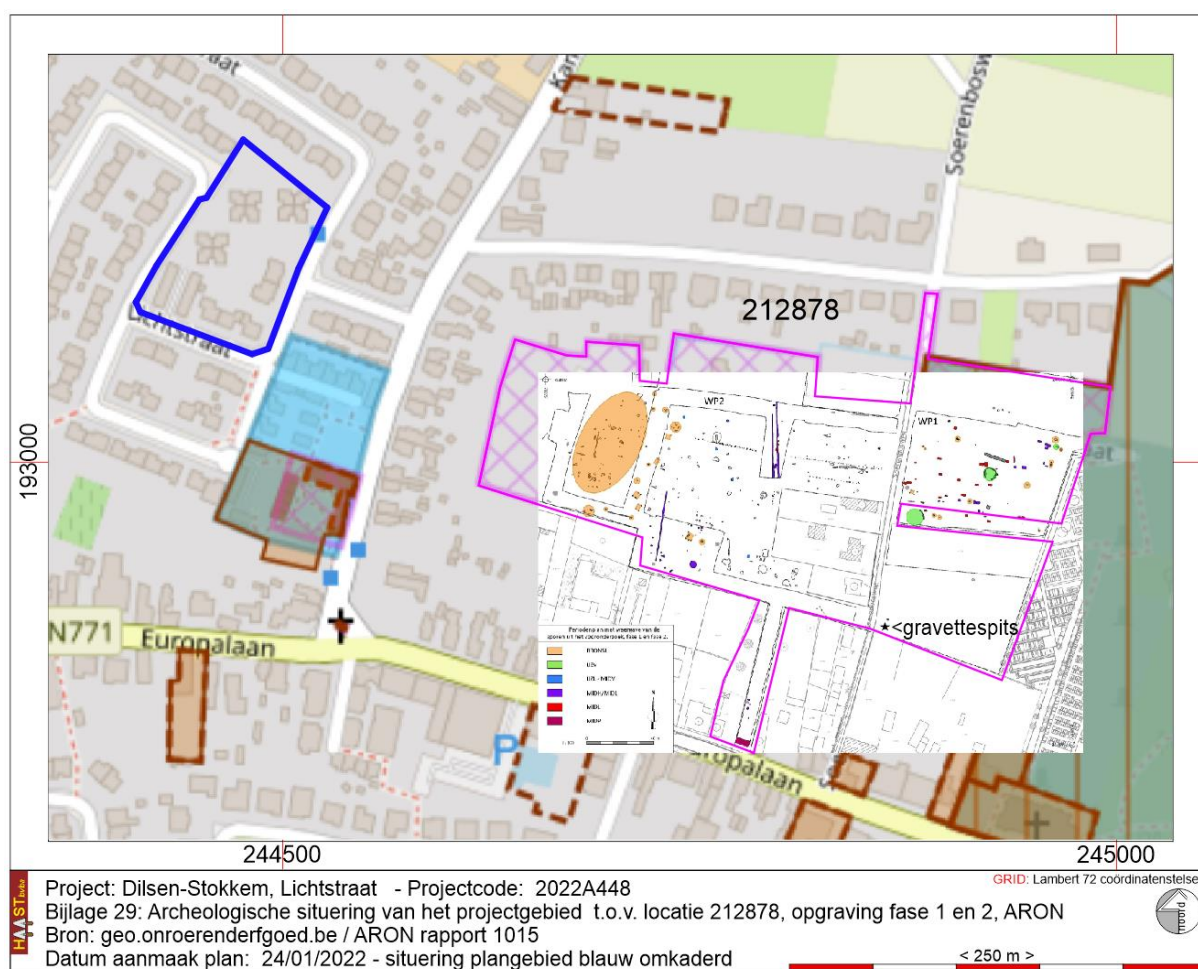

Fig. 37: Alle-sporen kaart van de verschillende onderzoeken van de site gesitueerd ten opzichte van de projectzone Lichtstraat (bron: ARON rapport 1015 – p. 17)

Andere vondstlocaties in de omgeving van het projectgebied zoals weergegeven op fig. 36:

Waarneming nr	richting en afstand tot het projectgebied	vondsten	Vondstomstandigheden	datering
50903	NW - 850 m (Hermanshoef 2)	Steentijd (1 afslag en 1 bifaciaal stuk)	veldkartering	Steentijd
51699	W - 670 m (Hoefkamp 2)	1 getand stuk (invers geretoucheerd), 1 voorbereidingsafslag bifaciaal stuk, 1 afslag	veldkartering	Steentijd
50681	W - 720 m (Hoeve Loddercoul)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
Waarneming nr	richting en afstand tot het projectgebied	vondsten	Vondstomstandigheden	datering
700262	W - 590 m (Hoefkamp 1)	1 helft strijdhamer, silex, 1 bijl, 20-tal krabbers/mesjes midden-neolithicum / vroege bronstijd en enkele scherven midden-neolithicum / vroege bronstijd	erfgoedonderzoek	midden neolithicum / vroege Bronstijd
51802	W - 500 m (Hoefkamp 3)	1 afslag, 1 geretoucheerde afslag	veldkartering	steentijd
51803	W - 600 m (Hoefkamp 4)	?	vondstmelding	steentijd
50682	ZW - 600 m (Backhuyschoeff)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
50683	ZW - 700 m (Bilhoef)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
50757	Z - 330 m (De Root)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
50674	N - 400 m (Hof ter Saalen)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
50680	NO - 450 m (De Root)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
50660	ZO - 150 m (Hoeve de Lichte)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
50678	O - 770 m (Heilderhoeve 1)	hoeve	erfgoedonderzoek	16de E
50918	O - 810 m (Heilderveld 3)	1 wandfragment van een beschilderde kruik (LRT) en 1 randfragment rood beschilderd (Brunsum-Schinveld) laatste kwart 12de eeuw	veldkartering	Laat-Romeinse Tijd - Volle Middeleeuwen
50917	O - 740 m (Heilderveld 2)	1 wandfragment van een beschilderde kruik	veldkartering	Laat-Romeinse Tijd

5. Besluit

5.1. Beantwoording van de gestelde onderzoeksvragen

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?

Binnen het projectgebied zijn er tot heden geen archeologische onderzoeken gebeurd noch vondstmeldingen bekend. Uit de historisch - cartografische bronnen is af te leiden dat het projectgebied vanaf de Nieuwe Tijd en mogelijk al vanaf de Volle of Late Middeleeuwen in gebruik was als landbouwgebied. Pas rond 1979/1980 wordt het terrein grondig bewerkt voor de uitbouw van een nieuwe wijk.

Louter afgaande op de topografische en geomorfologische ligging, aan de rand van het Kempens Plateau / overgang naar het Maasdal, met in de buurt water als levensnoodzakelijk element, in dezelfde geomorfologische situering als waarneming 212878 op de cai-kaart, is er een hoge tot zeer hoge verwachting te stellen naar vondsten uit alle perioden; van de Steentijd tot en met de volle Middeleeuwen. De belangrijkste archeologische indicator is gelegen op ca 200 m ten oostzuidoosten van het projectgebied, aangeduid als locatie 212878; de archeologische site Heilderveld. Op die site werden vondsten gedaan gaande van de Steentijd tot en met de Middeleeuwen, zelfs sporen uit de post-middeleeuwse periode en nog recenter. Op basis van de vondsten in die zone kan er dus ook een zeer hoge verwachting gesteld worden naar archeologische waarden binnen het projectgebied. De verwachting naar Steentijd dient bijgesteld op basis van de waarnemingen op locatie 212878. Daar werden tijdens het proefsleuvenonderzoek en de opgraving fase 1 en 2 “slechts” 12 steentijdartefacten aangetroffen. Na het proefsleuvenonderzoek, waarbij in het uiterste oostelijke deel van dat projectgebied slechts drie artefacten werden aangetroffen, werd gesteld dat verder onderzoek naar prehistorische sites niet aan de orde was. De vondsten werden gecatalogeerd als losse vondsten. Belangrijk zijn echter wel de vondsten uit de late Bronstijd en IJzertijd; sporen van spiekers, aardewerken graven. Ook vondsten in de omgeving wijzen op een hoge verwachtingsgraad en die vondsten dateren ook uit meerdere perioden; steentijd tot en met de 16de-eeuwse boerderijen.

Maar, algemeen, de verwachting dient waarschijnlijk bijgesteld gelet op de bebouwing op het terrein en de grondwerken die daarmee gepaard gingen. Vooral wat betreft sporen uit de steentijd, artefacten, kunnen de bodemingrepen/werken een vernietigende impact gehad hebben. Er kunnen artefacten aangetroffen worden maar in hoeverre die nog in hun oorspronkelijke stratigrafische en topografische positie aangetroffen worden is onzeker.

Dit zal minder het geval zijn voor bodemsporen al lijkt het dat ook voor dat soort sporen enkel de dieper liggende restanten van sporen nog aangetroffen kunnen worden.

Samenvattende voorstelling van de archeologische verwachting op basis van de gekende gegevens:

Steentijd: laag tot matig (mogelijk verstoord door recente bodemingrepen en de afstand tot de losse vondsten op waarneming 212878, ca. 400 tot 450 m)

Metaaltijden: hoog (mogelijk enkel dieper liggende sporen nog bewaard)

Romeinse Tijd: matig (mogelijk enkel dieper liggende sporen nog bewaard)

Middeleeuwen: hoog (mogelijk enkel dieper liggende sporen nog bewaard)

Post-Middeleeuwen: eerder matig tot laag (de 16de-eeuwse boerderijen liggen met uitzondering van waarneming 50660, Hoeve De Lichte, op ruime afstand tot het projectgebied.)

- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?

Het landschap werd in feite pas definitief gevormd door de eolische afzettingen uit het Weichseliaan (laatste ijstijd, 116.000 – 11.700 jaar BP), de formatie van Wildert, waarin bodemvorming tot ontwikkeling kon komen. Eind 18de eeuw zijn er ten westen van het projectgebied nog sporen van heide terwijl rondom het projectgebied dan al verschillende boerderijen, hoeven, aanwezig waren. Het projectgebied hoorde tot het landbouwareaal van die boerderijen. Dat landbouwgebied werd eind jaren 1970 geleidelijk ingenomen door bebouwing; bouw van wijken waarbij de landbouw moest wijken voor huizen, tuinen en speelterrein(en).

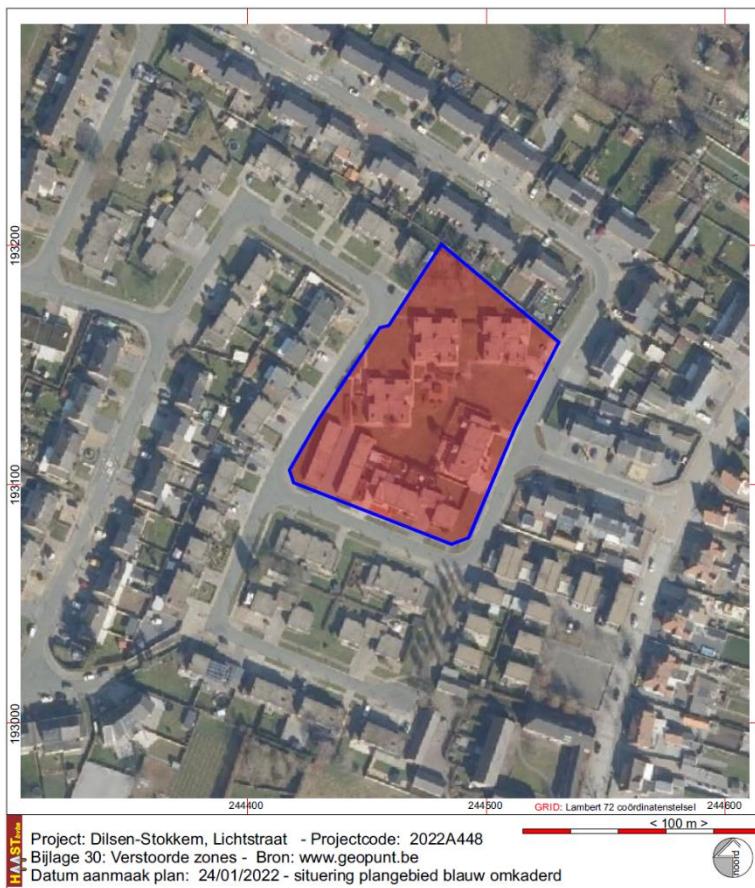
- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?

Mogelijk vanaf de Middeleeuwen en zeker in de 18de eeuw maakte het terrein deel uit van een vrij uitgestrekt akker- en weidegebied ten westen van de kern van Dilsen. Dit bleef zo tot 1979/1980 wanneer het landbouwgebied plaats moest maken voor de bouw van woningen, aanleg van wegen en nutsleidingen en een speelterrein. De luchtfoto uit 1986 toont duidelijk dat ook het projectgebied gevat werd door die werken.

- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De afbraak en bouw van de woningen en het appartementenblok met aanleg van inritten, tuinen, terrassen en nutsvoorzieningen en de aanleg van wegen en riolering zullen een nefaste invloed hebben op mogelijk bodemarchief.

Verstoorde zone

Op basis van voorgaande kan heel het projectgebied beschouwd worden als een matig tot mogelijk ernstig verstoorte zone. De luchtfoto uit 1986 toont ten opzichte van de luchtfoto uit 1971 een grondig “herwerkt” terrein.

Fig. 38: Verstoorte zone, basis de luchtfoto uit 2021 (bron: geopunt.be)

5.2. Advies en Afweging van de beschikbare onderzoeksmethodes:

Afweging van de beschikbare onderzoeksmethodes

Aangezien nagenoeg heel het terrein kan beschouwd worden als een mogelijk matig, mogelijk ernstig verstoorde zone, is het aangeraden een uitgebreid archeologisch traject te volgen. Naar archeologische verwachting is er immers een verwachting naar steentijdsites, een vrij hoge verwachting naar sporen uit de metaaltijden en vroeg-historische perioden, en een lage verwachting naar sporen vanaf de Nieuwe Tijd.

Een afweging van de methodes:

De beschikbare methodes binnen een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, veldkartering, landschappelijk booronderzoek en geofysisch onderzoek zullen waarschijnlijk geen resultaten opleveren die kunnen opwegen tegen de kosten die ermee gepaard gaan:

Geofysisch onderzoek spoort weliswaar anomalieën in de bodem op maar aangezien er geen structuren in harde materialen, baksteen, natuursteen, verwacht worden zal dit eerder moeilijk interpreteerbare sporen opleveren die enkel geïnterpreteerd of gedetermineerd kunnen worden door een ondersteunende ingreep in de bodem. Bovendien is deze methode duur en zullen de resultaten niet opwegen tegen de kosten.

Veldkartering: gelet op de begroeiing van het grootste deel van het terrein is deze methode niet bruikbaar.

Landschappelijk bodemonderzoek dient te worden uitgevoerd om na te gaan in hoeverre de bodemopbouw over het volledige projectgebied gaaf bewaard is. De huidige aanleg van het terrein lijkt artificieel te zijn met naar het oosten hoger gelegen gronden en in het westzuidwesten een lichte depressie. Vraag is dus in hoeverre er nog een natuurlijke bodemopbouw aanwezig is dan wel of deze partieel of geheel vergraven en geroerd is voor de huidige buitenaanleg binnen het projectgebied. Indien uit het bodemonderzoek blijkt dat het terrein nog archeologisch potentieel heeft, dan volgt na het landschappelijk bodemonderzoek een proefsleuvenonderzoek. Indien het landschappelijk bodemonderzoek uitwijst dat het terrein dusdanig verstoord werd dat zelfs bodemsporen niet meer aangetroffen kunnen worden, dan kan het terrein vrijgegeven worden van verder archeologisch onderzoek. Het landschappelijk bodemonderzoek is daarom een eerste en zeer belangrijke stap in het verdere onderzoek van de site / het projectgebied.

Verkennd/waarderend archeologisch booronderzoek: gelet op de losse vondsten op meer dan 400 m ten westen van het terrein en het feit dat binnen de afbakening van waarneming 212878 geen artefactensite werd aangetroffen, is de kans eerder klein tot onbestaande om binnen het voorliggend projectgebied nog een artefactensite aan te treffen. Kosten-baten gewijs zal een verkennend booronderzoek hoogstwaarschijnlijk geen resultaten opleveren. De aandacht dient eerder uit te gaan naar sporensites die mogelijk aansluiten bij de vondsten op locatie 212878.

Proefsleuven: Er dient een **proefsleuvenonderzoek** te worden uitgevoerd, tenzij het resultaat van het landschappelijk bodemonderzoek uitwijst dat er geen archeologische sporen meer aangetroffen kunnen worden. Een proefsleuvenonderzoek wordt opgelegd om het projectgebied archeologisch te kunnen waarden. Temeer omdat sporen/artefacten uit de metaaltijden, de Romeinse periode en vroege/volle middeleeuwen - bewoningssporen of off-site sporen - enkel via een proefsleuvenonderzoek kunnen gedetecteerd worden.

Gemotiveerd advies:

Gelet op het iets meer ten westnoordwesten gelegen projectgebied waarvoor archeologienota ID 20487 werd opgemaakt, kan de verwachting, die voor dat projectgebied vooral geënt was op de nabijheid van cai-locatie 212878, gelijk gesteld worden aan de verwachting zoals geformuleerd in archeologienota 20487⁶, echter bijgesteld op basis van de vondsten gedaan tijdens de opgravingen op locatie 212878. Daar werden vooral belangrijke bodemsporen aangetroffen te dateren in de Brons- en IJzertijd.

De meest aangewezen manier om het terrein landschappelijk en archeologisch te waarderen is ons inzien **een landschappelijk booronderzoek** eventueel – afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek – gevolgd in een eerste fase door een begeleiding van de sloopwerken. De resultaten van het landschappelijk booronderzoek zullen ook medebepalend zijn voor de manier waarop de sloopwerken uitgevoerd moeten worden. **De begeleiding van de sloopwerken** gebeurt vanaf het verwijderen van de funderingslagen van de vloeren waarbij voldoende aandacht besteed wordt aan het creëren van egale, archeologisch leesbare oppervlakten. Vervolgens, en afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek en de begeleiding van de sloopwerken, dient een **proefsleuvenonderzoek** te worden uitgevoerd door middel van proefsleuven van 4 m breed en 20 m lengte. De oriëntatie van de proefsleuven is westnoordwest – oostzuidoost, deels afhankelijk van de open ruimte in de huidige toestand van het terrein en meegaand met het licht van zuidoost naar noordwest dalende terrein.

Indien tijdens deze prospecties voldoende aanwijzingen worden aangetroffen voor een archeologisch interessante site die kennisvermeerdering kan opleveren voor het gebied en de regio dan zal een vervolgonderzoek worden opgelegd in de vorm van een archeologische opgraving hetzij binnen een afgebakende zone, hetzij over heel de oppervlakte van het bedreigde terrein. Dit is echter pas mogelijk na bekrachtiging van een archeologienota met de resultaten van het archeologisch vooronderzoek gekoppeld aan een programma van maatregelen.

Fig. 39: Voorstel inplanting boorpunten landschappelijk booronderzoek

⁶ VAN DE KONIJNENBURG, R., 2021, Dilsen-Stokkem, Kolderstraat - Saalweg, verslag van de resultaten van het archeologisch bureauonderzoek, Haast-rapport 2021-54, D/2021/12654/54

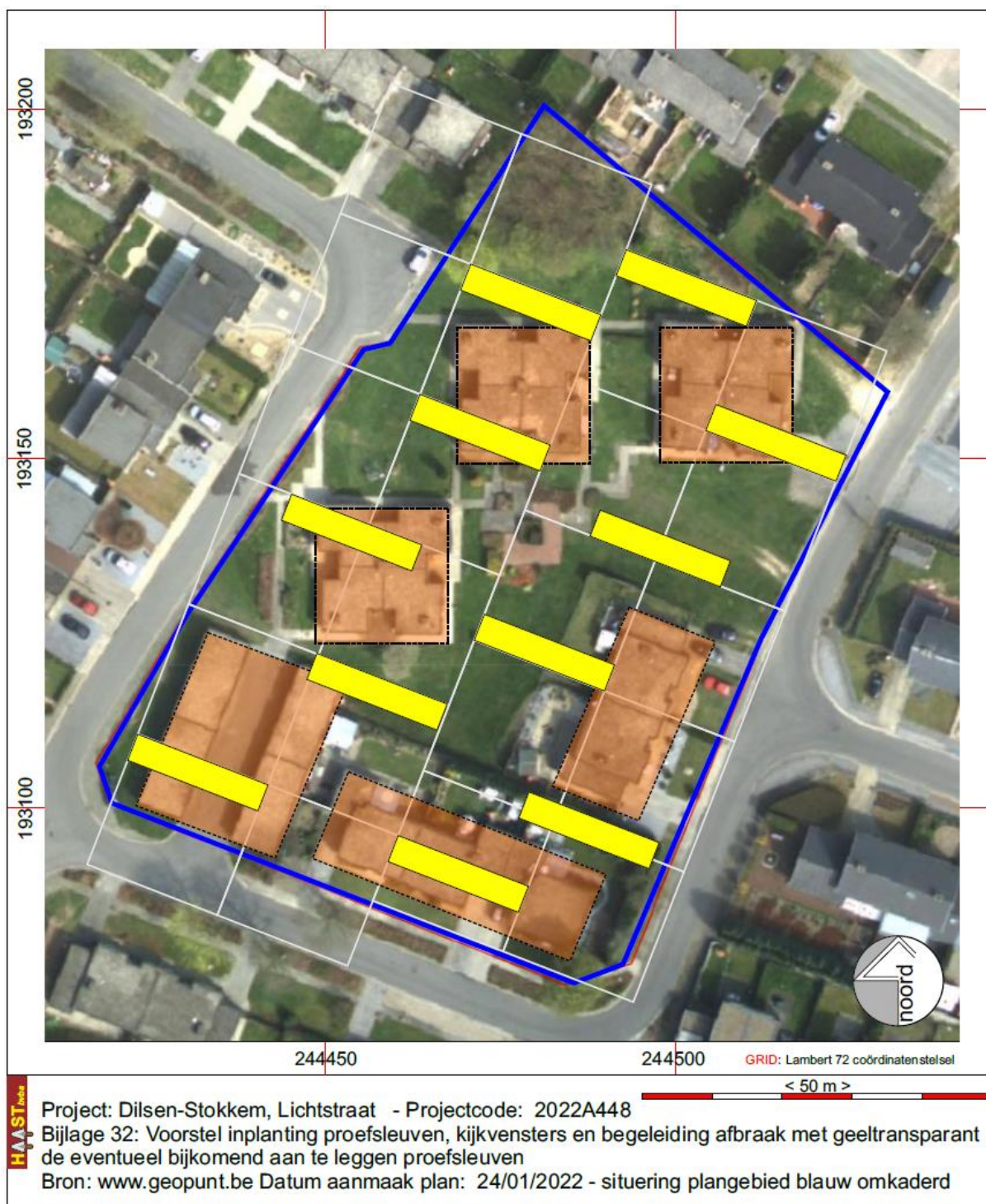

Fig. 40: Voorstel inplanting proefsleuven (geel ingekleurd) en begeleiding van de sloopwerken (oranje-transparant ingekleurd)

6. Synthese

6.1. Samenvatting gespecialiseerd publiek

zie 1.2.4

6.2. Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

Aan de Lichtstraat in Dilsen-Stokkem (Dilsen), wenst de bouwheer een project te realiseren omvattende de bouw van appartementen en woningen ter vervanging van de bestaande bebouwing. De bouw omvat de bouw van drie appartementsblokken met een garagekelder, twee woningenblokken en heraanleg van heel de groenzone met graspleinen, boomgaard, bloemenweide, terrassen, parkeerplaatsen, wandelpaden en aanplant van bomen en struiken. Landschappelijk en topografisch ligt het gebied in een zone die men zou kunnen benoemen als de Maaslandse Kempen; een overgangsgebied tussen de Maasvlakte en de Kempen, meer bepaald het Kempens Plateau. In de nabijheid van het projectgebied werden in de jaren 2017 en 2018 archeologische opgravingen uitgevoerd op het Heilderveld. Bij die opgravingen werden sporen en artefacten aangetroffen uit de Steentijd (slechts enkele “losse vondsten”), de Brons- en IJzertijd en de Middeleeuwen. Gelet op de gelijkaardige bodemkundige, topografische en geomorfologische ligging van het projectgebied met de site op het Heilderveld, is er dus een hoge archeologische verwachting naar sporen uit meerdere perioden. Die hoge verwachting wordt echter getemperd door het beeld van de luchtfoto uit 1986 waarop te zien is dat het terrein weleens grondig geroerd kan zijn voor de bouw van woningen, garages en buitenaanleg in de periode 1979/1980. Desalniettemin blijft er een hoge verwachting aan archeologische sporen. Om het terrein ten volle archeologisch te kunnen evalueren en waarderen wordt daarom een archeologisch vervolgtraject opgelegd omvattende minstens een landschappelijk bodemonderzoek, eventueel gevolgd door een begeleiding van de sloopwerken en een proefsleuvenonderzoek.

7. Bibliografie

Uitgegeven Bronnen

BEERTEN, K. (2005), *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart: kaart 26 (Rekem)*, Leuven.

BAEYENS L. EN SANDERS J. (1989) *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Stokkem 64W en Heppeneert 64 E*, Brussel.

CELIS, D., DRIESEN, P., STEEGMANS, J., VAN DE STAey, I., 2016, Prospectie met ingreep in de bodem aan het Heilderveld te Dilsen, ARON bvba – rapport 277, Tongeren
(<https://oar.onroerendergoed.be/publicaties/ROEV/3521/ROEV3521-001.pdf>)

- DRIESEN, P. en VAN DE STAEEY, I., 2021, Archeologische opgraving aan het Heilderveld te Dilsen: Fase 1, ARON bvba – rapport 1015 (https://www.aron-online.be/images_user/File/Rapport%201015%20Dilsen%20Heilderveld%20AO%20fase%201.pdf)
- VAN DER VEKEN, B en WEEKERS – HENDRIKX, B.A.T.M. (red.), 2018, Dilsen – Stokkem, Heilderveld (fase 2), een archeologische opgraving, VEC-rapport 98, Vlaams Erfgoed Centrum – Geel, (<https://oar.onroenderfgoed.be/publicaties/ROEV/4159/ROEV4159-001.pdf>)
- Berendsen, H.J.A., 2008: De vorming van het land, Koninklijke Van Gorcum, Assen.
- DONDEYNE, S., VANIERSCHOT, L., LANGOHR, R., VAN RANST, E. en DECKERS, J., De grote bodemgroepen van Vlaanderen: Kenmerken van de “Reference Soil Groups” volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, 2015.
- Haneca, K., S. Debruyne, S. Vanhoutte & A. Eryvnc. 2016. Onderzoeksrapport - archeologisch onderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Agentschap Onroerend Erfgoed. Brussel.
- BAUWENS-LESENNE, M. (1968) Oudheidkundige repertoria VIII, Bibliografisch repertorium van de oudheidkundige vondsten in Limburg, behoudens Tongeren-Koninksem (vanaf de vroegste tijden tot de Noormannen), Brussel
- ISARIN, E., RENSINK, R., ELLENKAMP, R. en HEUNKS, E., (2015) Archeologische Verwachtingskaart Maasdal (AVM) tussen Mook en Eijsden, verantwoording methodiek en kaartbeeld, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
- PAULISSEN, E., 1973, De *morfologie* en de kwartairstratigrafie van de Maasvallei in Belgisch Limburg, Verhandelingen Kon. Vlaamse Acad. Wet., lett. en Schone Kunsten van België. Kl. der wetenschappen, 127, 267p en Geomorfologische Kaart Maasvallei
- PAULISSEN, E., 1973, Het landschap van de Romeinse Maasvallei in Belgisch Limburg, , Federatie der Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg - Het Oude Land van Loon, vol. 28, p. 25 – 55
- VAN DE KONIJNENBURG, R., 2021, Dilsen-Stokkem, Kolderstraat - Saalweg, verslag van de resultaten van het archeologisch bureauonderzoek, Haast-rapport 2021-54, D/2021/12654/54 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/20487>)

Digitale Bronnen

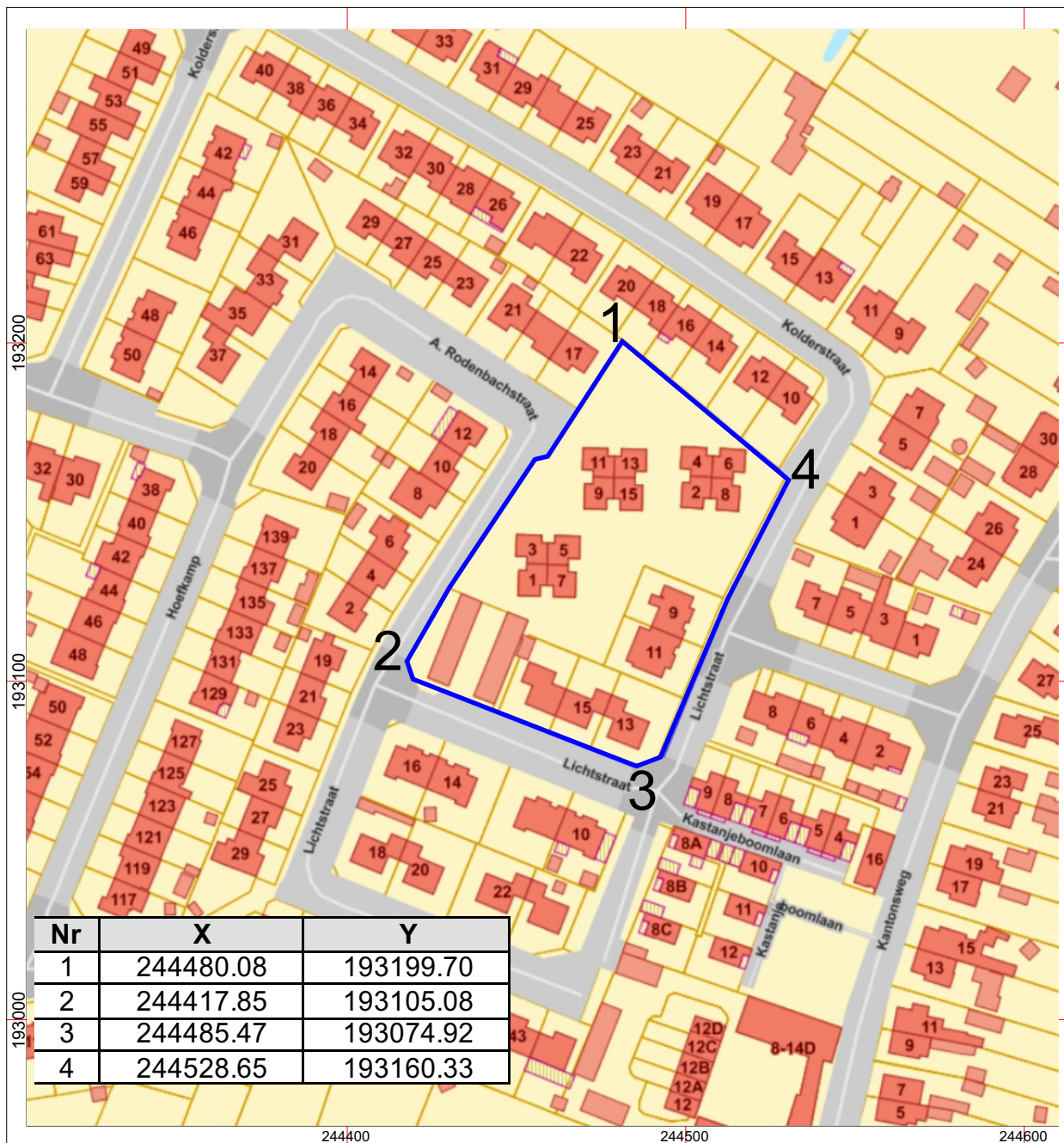
<http://www.cartesius.be>
<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
<https://geo.onroenderfgoed.be>
<http://www.geopunt.be/kaart>
<http://www.kbr.be/>
<https://loket.onroenderfgoed.be>

8. Figurenlijst

- Fig. 1: Bounding Box
- Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 2022 © cadgis viewer
- Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb
- Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto 2008. © Geopunt
- Fig. 5: inplantingsplan bestaande toestand, garages en woningen
- Fig. 6: funderings- en rioleringsplan bestaande bouw, woningen aan de west- en noordzijde
- Fig. 7: doorsnede bestaande bouw, woningen aan de west- en noordzijde
- Fig. 8: funderings- en rioleringsplan bestaande bouw, woningen aan de oost- en zuidzijde van het projectgebied
- Fig. 9: detail strookfunderingen bestaande bouw, woningen aan de oost- en zuidzijde van het projectgebied
- Fig. 10: Gegeorefereerd inplantingsplan nieuwbouw
- Fig. 11: Inplantings nieuwbouw en nieuwe aanleg zoals aangereikt
- Fig. 12: Garagekelder aan de Lichtstraat (zuidelijk terreindeel)
- Fig. 13: Funderingen en grondplannen woningen (noordzijde van het terrein)
- Fig. 14: Bouwblok 1 (appartementen) gelijkvloers (zuidwestelijke hoek van het terrein)
- Fig. 15: Bouwblok 2 (appartementen) gelijkvloers, westzijde van het terrein
- Fig. 16: Bouwblok 3 (appartementen) gelijkvloers, zuidzijde van het terrein
- Fig. 17: Doorsneden (appartementen), bouwblokken 1 en 2
- Fig. 18: Detail doorsnede garagekelder
- Fig. 20: Detail doorsnede woningen, vloeropbouw en fundering
- Fig. 21: voorstellen van buitenaanleg zoals aangegeven op de bouwplannen van de appartementsblokken
- Fig. 22: Situering van het onderzoeksgebied op het DHM LIDAR_DH MV_II_DTM_RAS_1M op projectgebiedschaal © Geopunt
- Fig. 23: Situering van het onderzoeksgebied op het DHM LIDAR_DH MV_II_DTM_RAS_1M op macroschaal © Geopunt
- Fig. 24: Hydrografische situering van het projectgebied. © Geopunt
- Fig. 25: Het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart © geopunt.be.
- Fig. 26: Het onderzoeksgebied op de quartargeologische kaart © geopunt.be.
- Fig. 27: Het onderzoeksgebied op de geomorfologische kaart zoals gepubliceerd door E. Paulissen met al een verwijzing naar het projectgebied cai-locatie 212878 (cfrt. infra)
- Fig. 28: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens Belgische Classificatie © Databank Ondergrond Vlaanderen.
- Fig. 29: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens de WRB © Databank Ondergrond Vlaanderen.
- Fig. 30: Het onderzoeksgebied op de bodembedekkingskaart opnamejaar 2015. © Geopunt.
- Fig. 31: actuele staat van het terrein
- Fig. 32: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart (1771-1776) © NGI en Geopunt.
- Fig. 33: Situering van het onderzoeksgebied op detailplannen van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) © Geopunt
- Fig. 34: Situering van het projectgebied op de Vandermaelenkaart (1854) © Geopunt
- Fig. 35: Luchtfoto's uit 1971, 1986, 2008 en 2021 © Geopunt.
- Fig. 36: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de polygonen van het CAI toestand januari 2022 © geo.onroerenderfgoed.be
- Fig. 37: Alle-sporen kaart van de verschillende onderzoeken van de site gesitueerd ten opzichte van de projectzone Lichtstraat (bron: ARON rapport 1015 – p. 17)
- Fig. 38: Verstoorde zone, basis de luchtfoto uit 2021 (bron: geopunt.be)
- Fig. 39: Voorstel inplanting boorpunten landschappelijk booronderzoek
- Fig. 40: Voorstel inplanting proefsleuven (geel ingekleurd) en begeleiding van de sloopwerken (oranje-transparant ingekleurd met geel transparant ingekleurd de eventueel nog bijkomende proefsleuven)

9. Bijlagen

Nr	Type	Onderwerp	Analoog/digitaal	Datum
1	Plan	Bounding Box	Digitaal	2022
2	Kaart	Kadasterplan	Digitaal	2022
3	Kaart	Topografische kaart	Digitaal	2022
4	Kaart	Georeferereerd Inplantingsplan nieuwbouw	Digitaal	2022
5	Kaart	Inplantingsplan nieuwbouw en nieuwe aanleg zoals aangereikt	Digitaal	2022
6	Plan	Garagekelder aan de Lichtstraat (zuidelijk terreindeel)	Digitaal	2022
7	Plan	Funderingen en grondplannen woningen	Digitaal	2022
8	Plan	Bouwblok 1 (appartementen) gelijkvloers	Digitaal	2022
9	Plan	Bouwblok 2 (appartementen) gelijkvloers	Digitaal	2022
10	Plan	Bouwblok 3 (appartementen) gelijkvloers	Digitaal	2022
11	Plan	Doorsneden appartementen	Digitaal	2022
12	Plan	Doorsnede en gevelplannen (woningen)	Digitaal	2022
13	Kaart	Digitaal hoogtemodel op projectgebiedschaal	Digitaal	2014
14	Kaart	Multidirectionale hillshademodel 0,25 m	Digitaal	2020
15	Kaart	Digitaal Hoogtemodel	Digitaal	2014
16	Kaart	Hydrografische kaart	Digitaal	2022
17	Kaart	Tertiairgeologische kaart	Digitaal	20..
18	Kaart	Quartaairgeologische kaart	Digitaal	20..
19	Kaart	Geomorfologische kaart van het Maasland, detail	Digitaal	2022
20	Kaart	Bodemkaart van België	Digitaal	1960-1970
21	kaart	Bodemkaart WRB	Digitaal	2014
22	Kaart	Bodembedekkingskaart	Digitaal	2012
23	Kaart	Ferrariskaart	Analoog	1771-1775
24	Kaart	Atlas der Buurtwegen	Analoog	1845
25	Kaart	Vandermaelenkaart	Analoog	1854
26	Luchtfoto	Opname 1971, 1986, 2008 en 2021	Analoog/digitaal	1971 – 2021
27	Kaart	Archeologische situering	Digitaal	2022
28	Plan	Archeologische situering van het projectgebied t.o.v. locatie 212878, proefsleuvenonderzoek	Digitaal	2022
29	Plan	Archeologische situering van het projectgebied t.o.v. locatie 212878, opgraving fase 1 en 2,	Digitaal	2022
30	Plan	Verstoorde zone	Digitaal	2022
31	Plan	Voorstel inplanting landschappelijke boringen	Digitaal	2022
32	Plan	Voorstel inplanting proefsleuven en begeleiding sloopwerken	Digitaal	2022
33	Plannenbundel	5 Plannen van de bestaande gebouwen	Digitaal aangereikt	1978

Project: Dilsen-Stokkem, Lichtstraat - Projectcode: 2022A448

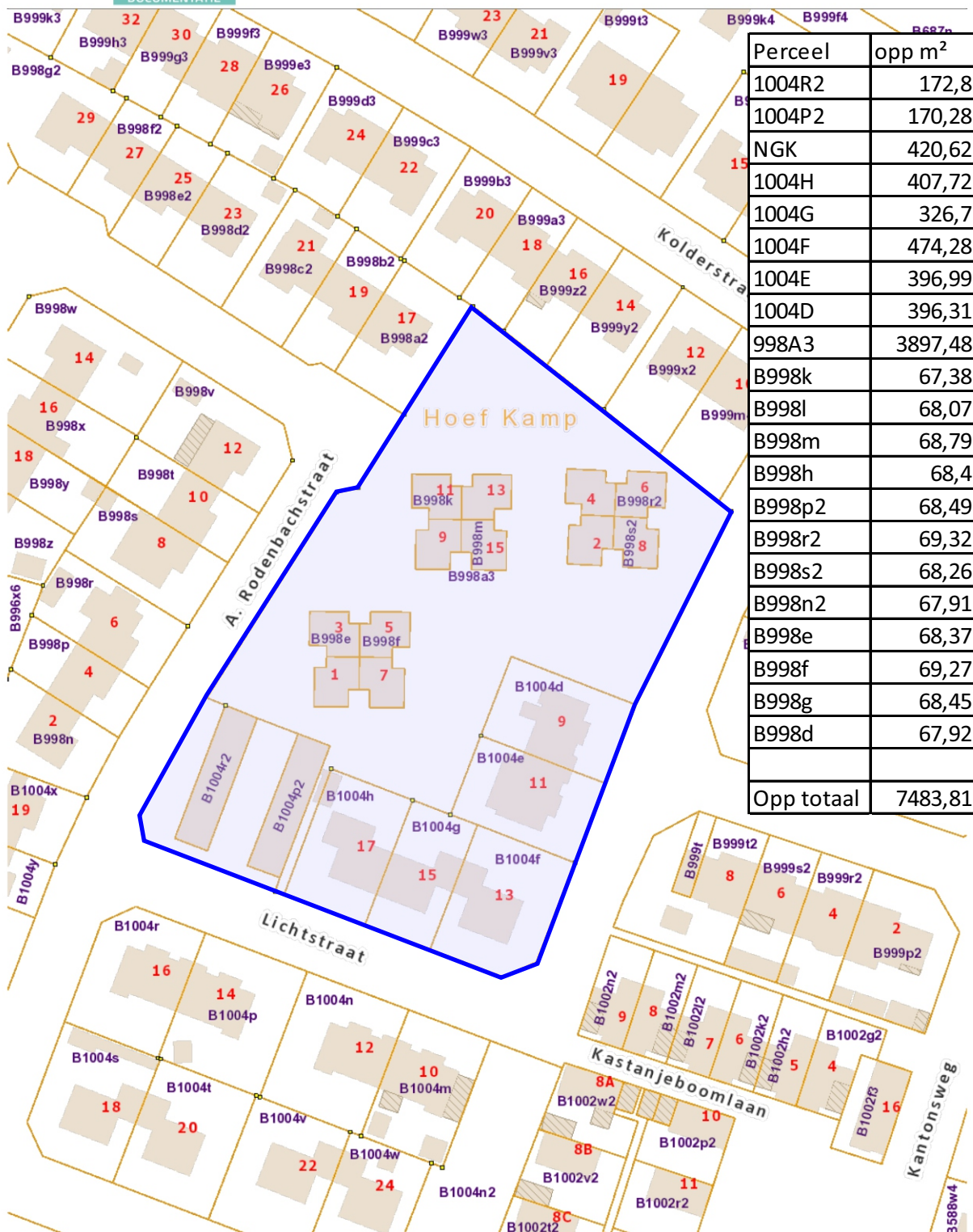
Bijlage 01: bounding box - Bron: www.geopunt.be

Datum aanmaak plan: 24/01/2022 - situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

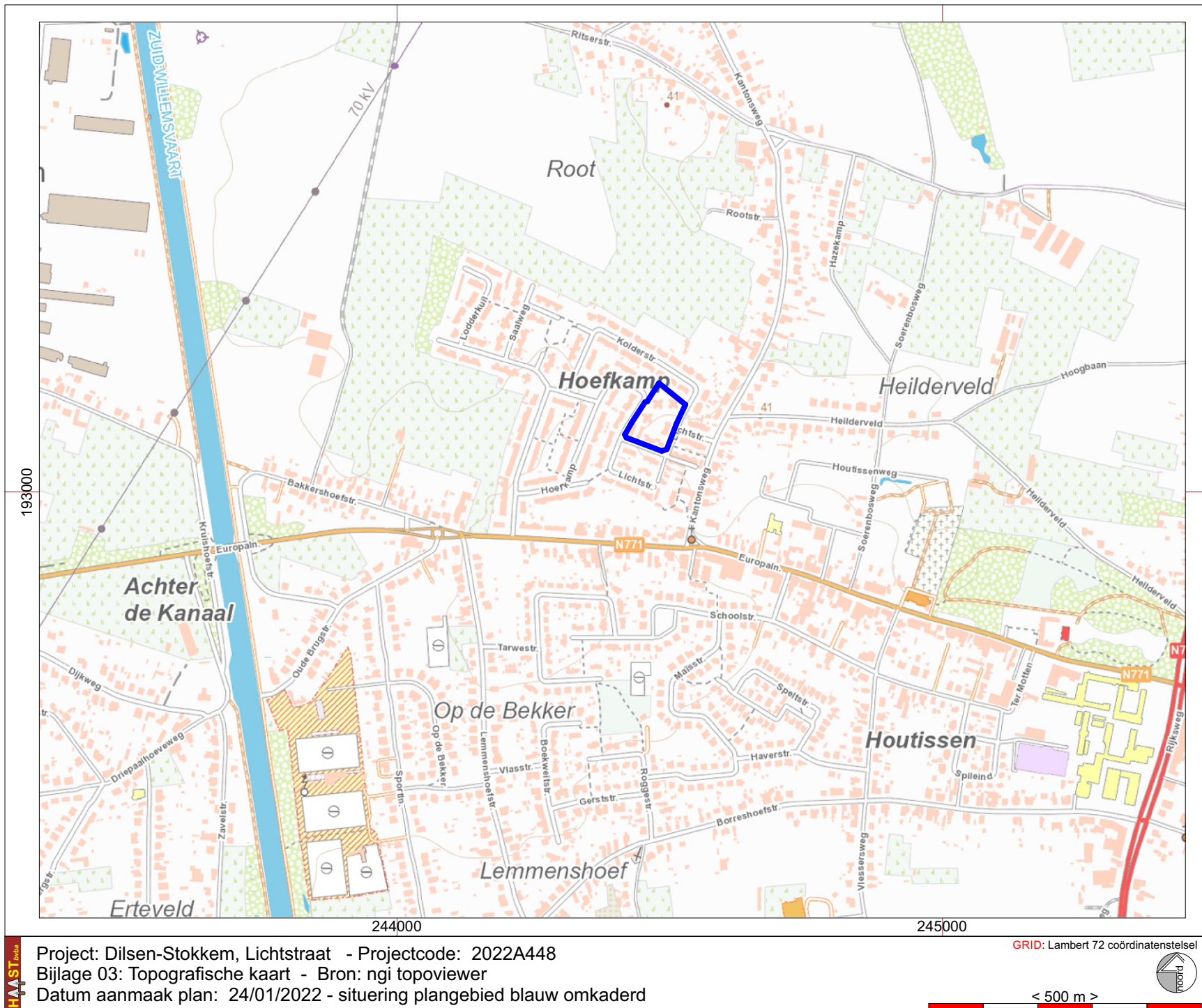
< 100 m >

De AAPD is de auteur van het kadastraal perceelcensplan en de producent van de databank waarin deze gegevens zijn opgenomen en geniet de intellectuele eigendomsrechten opgenomen in de Auteurswet en de Databankwet. Vanaf 01/01/2018 worden de gebouwen op het kadastraal perceelcensplan geleidelijk vervangen door een dataset (= Bpn_Rebu oftewel Gebouwen(gewesten)) beheerd door de gewesten. De AAPD zal dan niet langer verantwoordelijk zijn voor de voorstelling van de gebouwen op het kadastraal perceelcensplan.

Project: Dilsen-Stokkem, Lichtstraat - Projectcode: 2022A448
 Bijlage 03: Topografische kaart - Bron: ngi topoviewer
 Datum aanmaak plan: 24/01/2022 - situering plangebied blauw omkaderd

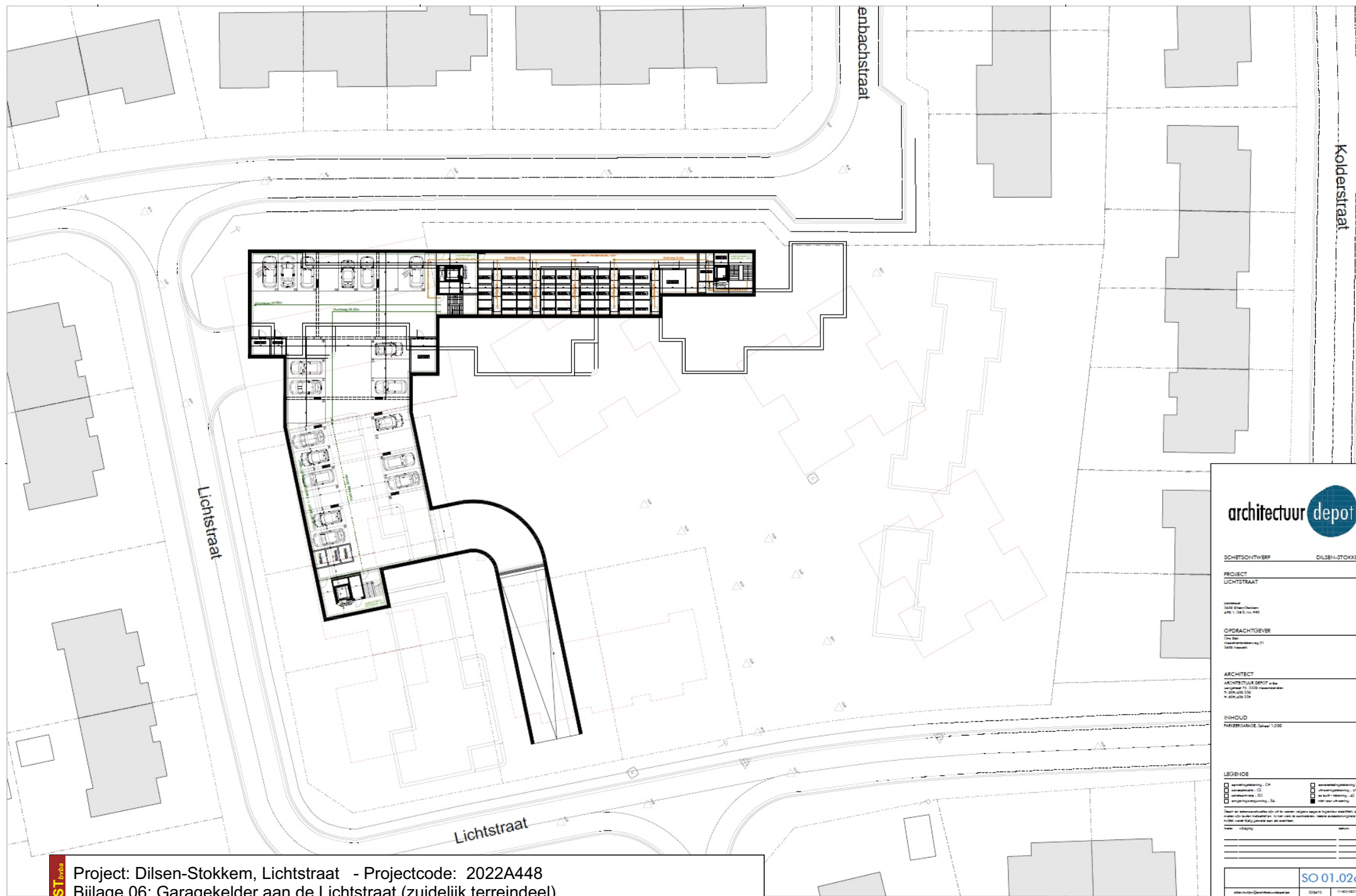
GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

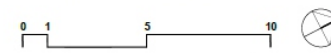

< 500 m >

HAAST
Project: Dilsen-Stokkem, Lichtstraat - Projectcode: 2022A448
Bijlage 07: Funderingen en grondplannen woningen - bron: Ons Dak cv
Datum aanmaak plan: 24/01/2022

architectuur depot

SCHETSONTWERP DILSEN-STOKKEM

PROJECT
LICHTSTRAAT

Lidnummer:
3002 Dilsen-Stokkem
APD 1, 02.5, 14, 999

OPDRACHTGEVER
Ons Dak
Havenstraat 21
3002 Dilsen

ARCHITECT
ARCHITECTUUR DEPOT nvba
Langestraat 15, 3002 Dilsen-Stokkem
T. 0301-485 030
P. 0301-485 030

INHOUD
GRONDTUINEN WONINGEN, schaal 1:100

LEGENDIE

☐ verbindingsgebouw: CP	☐ verbindingsgebouw: AP
☐ verbindingsgebouw: CB	☐ verbindingsgebouw: CV
☐ verbindingsgebouw: CD	☐ verbindingsgebouw: AD
☐ verbindingsgebouw: CA	☐ verbindingsgebouw: AA

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

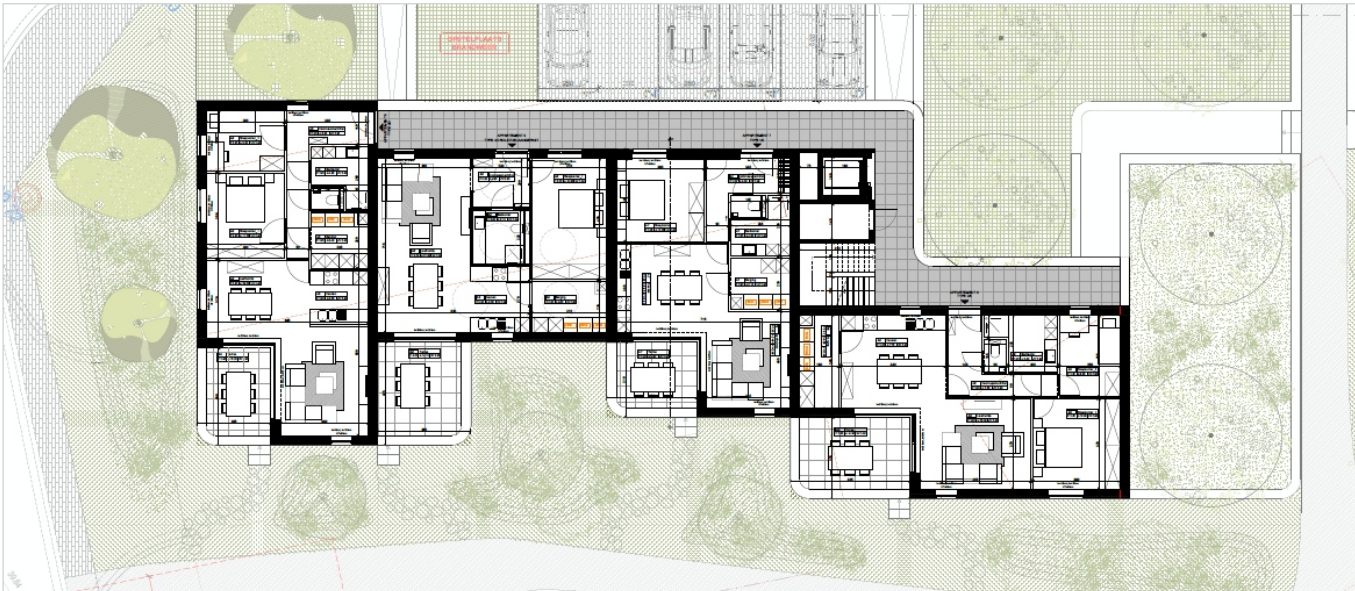
Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel van het gemeentelijk gebied dat is vastgesteld als openbaar gebied. De afbakening van het gebied is vastgesteld door de gemeenteraad.

BOUWBLOK 1

GEPLANNED, Schaal 1:1000

VERBODIG 1, Schaal 1:1000

HAAST by de Project: Dilsen-Stokkem, Lichtstraat - Projectcode: 2022A448
Bijlage 08: Bouwblok 1 (appartementen) gelijkvloers - bron: Ons Dak cv
Datum aanmaak plan: 24/01/2022

architectuur depot

SCHETSONTWERP DILSEN-STOKKEM

PROJECT
LICHTSTRAAT

Lokatie:
3000 Dilsen-Stokkem
RD 1.02.01.14.199

OPDRACHTGEVER
Ons Dak
Havenstraat 31
3000 Dilsen

ARCHITECT
ARCHITECTUUR DEPOT onix
Langenhove 11, 3000 Dilsen-Stokkem
T: 030 480 550
A: 030 480 550

INHOUD
GRONDPLANEN BOUWBLOK 1, Schaal 1:1000

LEGENDE

☐ woningeenheden - OP	☐ woningeenheden - 40
☐ woningeenheden - 35	☐ woningeenheden - 30
☐ woningeenheden - 25	☐ woningeenheden - 20
☐ woningeenheden - 15	☐ woningeenheden - 10

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

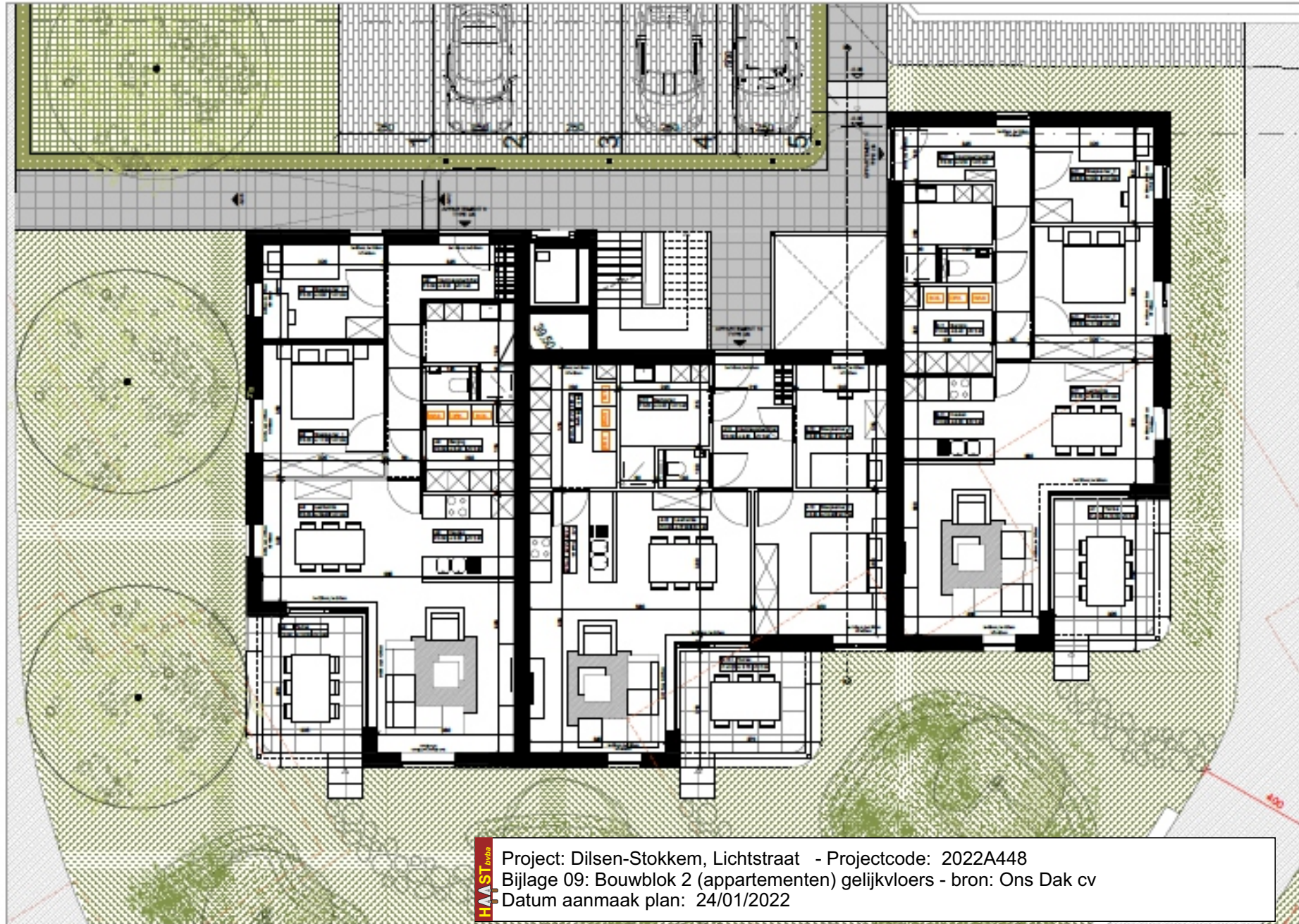
Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

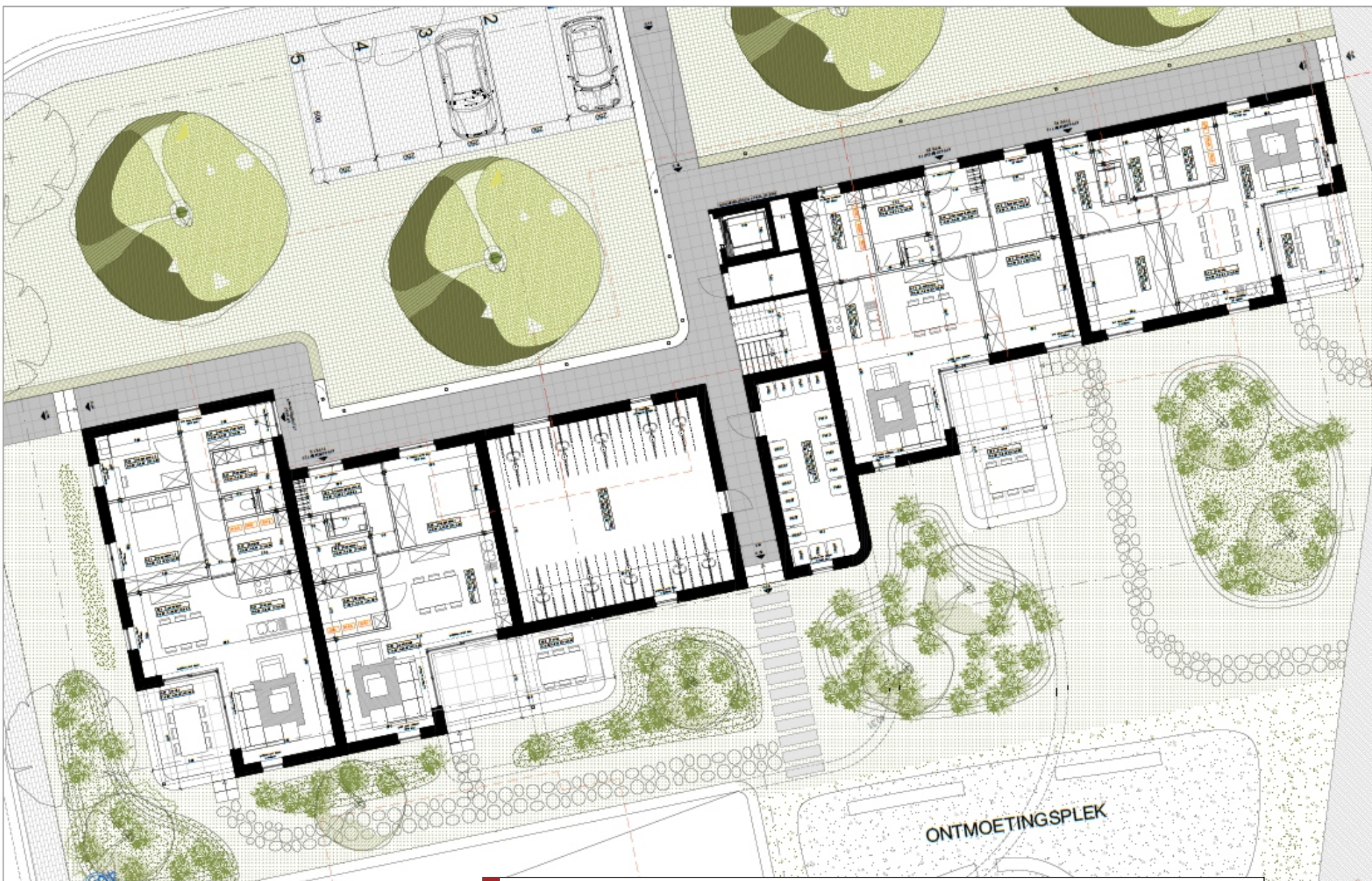
Deel in het gemeentelijk gebied van de gemeente Dilsen-Stokkem. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden. Het gebied is bestemd voor de bouw van woningeenheden.

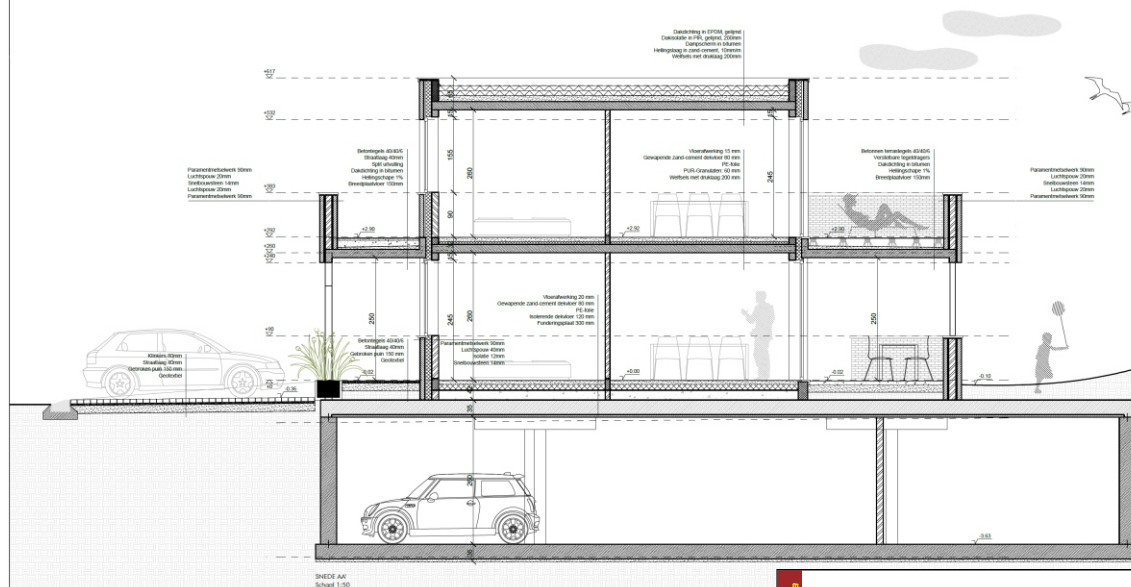
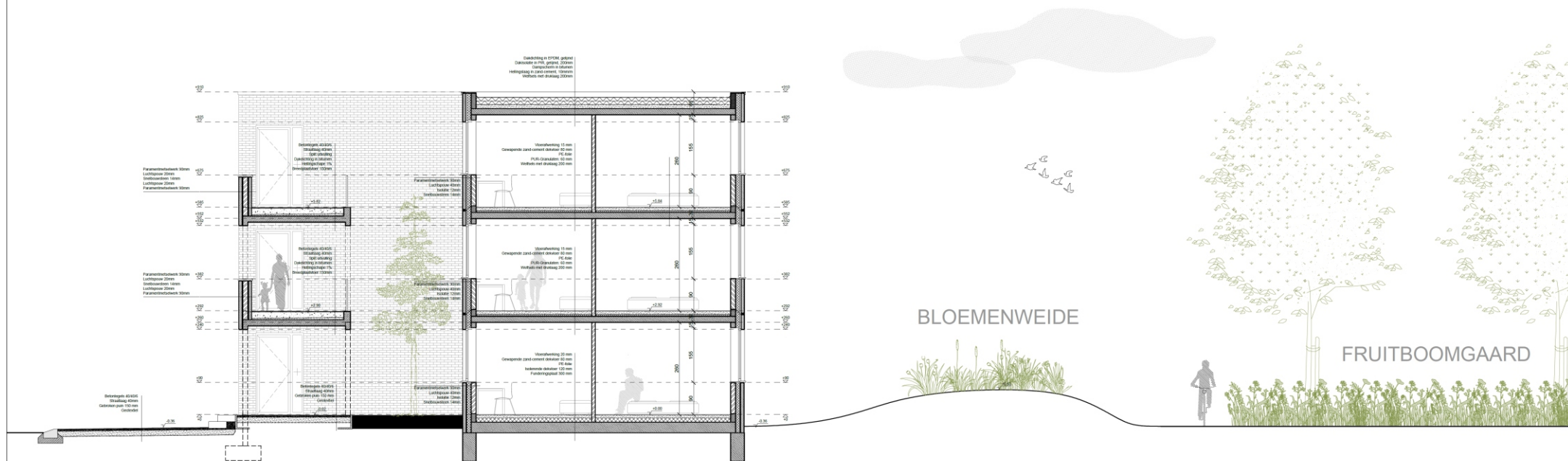
BOUWBLOK 2

HAAS
Dak

Project: Dilsen-Stokkem, Lichtstraat - Projectcode: 2022A448
Bijlage 09: Bouwblok 2 (appartementen) gelijkvloers - bron: Ons Dak cv
Datum aanmaak plan: 24/01/2022

BLOEMENWEIDE

FRUITBOOMGAARD

BLOEMENWEIDE

FRUITBOOMGAARD

architectuur depot

SCHETSONTWERP DILSEN-STOKKEM

PROJECT
LICHTSTRAAT

Lichtstraat
3403 Oude Buiten
4021 L, 34.5, 10, 195

OPDRACHTGEVER
Ons Dak
Alleenrecht van de
3403 Alleen

ARCHITECT
ARCHITECTUUR DEPOT v.o.a.
Lichtstraat 79 3403 Alleenrecht van de
T: 06-480 100
F: 06-480 100

INHOUD
SNEDES, Schied 1:50

LEGENDE

☐ constructieontwerp - GP	☐ constructieontwerp - AB
☐ constructieontwerp - CS	☐ constructieontwerp - UV
☐ constructieontwerp - SD	☐ constructieontwerp - AS
☐ constructieontwerp - BA	☐ constructieontwerp - BA

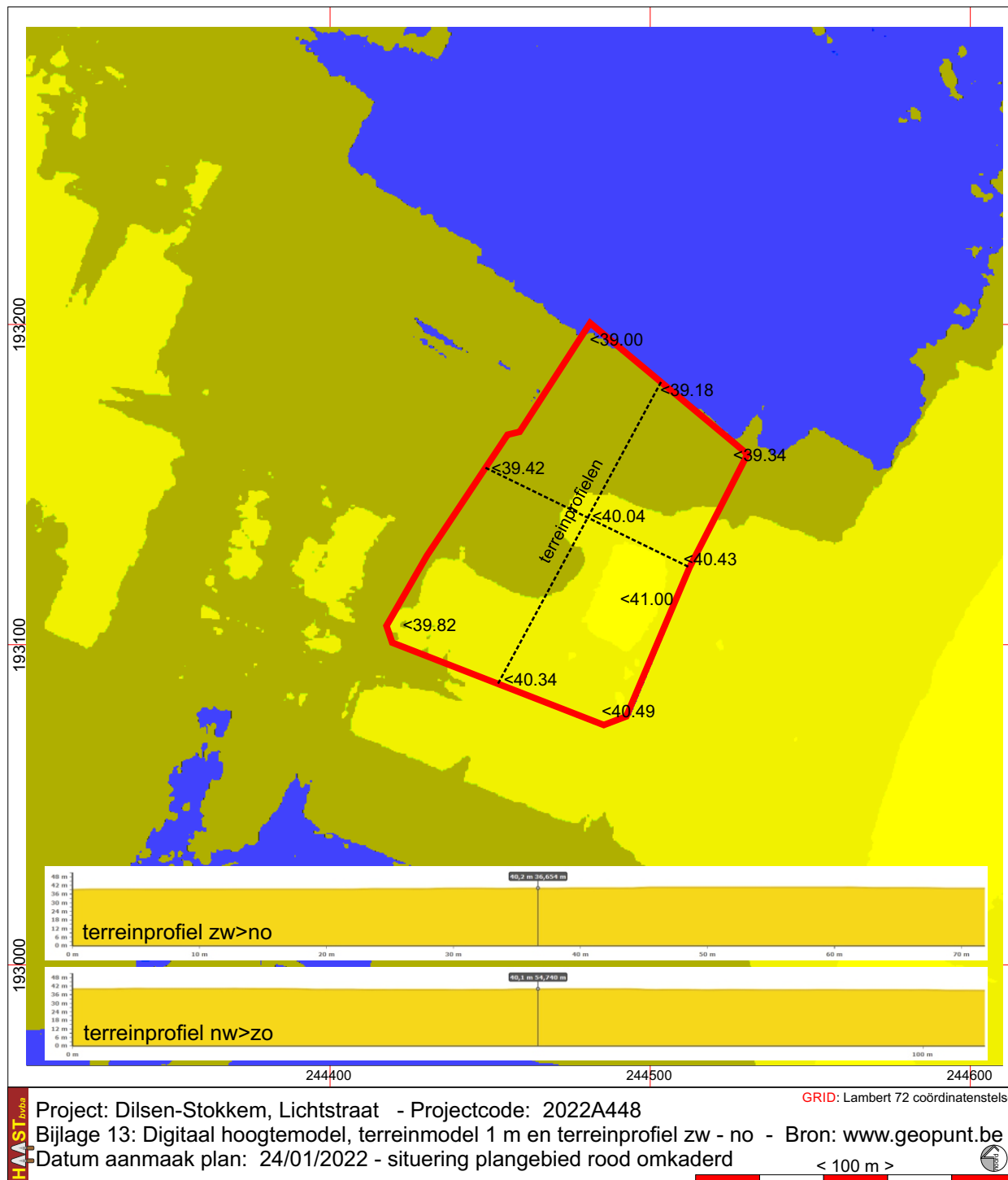
Beeld- en constructieontwerp zijn op te nemen volgens de regels van de architectuur. Als
niet anders is vermeld, dan is het niet te construeren. Het is de bedoeling dat de
bouw- en constructieontwerp op te nemen volgens de regels van de architectuur.

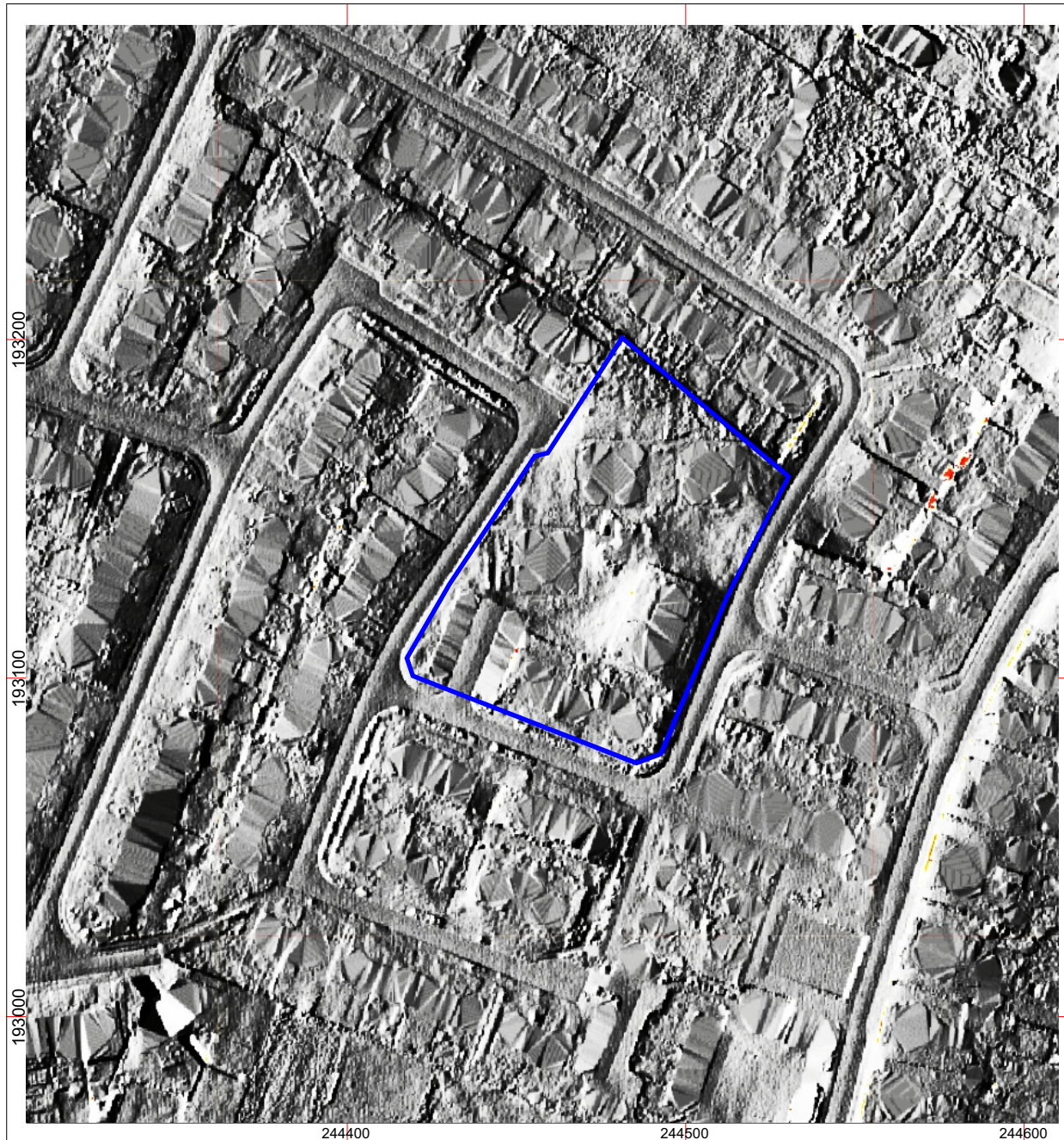
Inhoud: tekening, datum

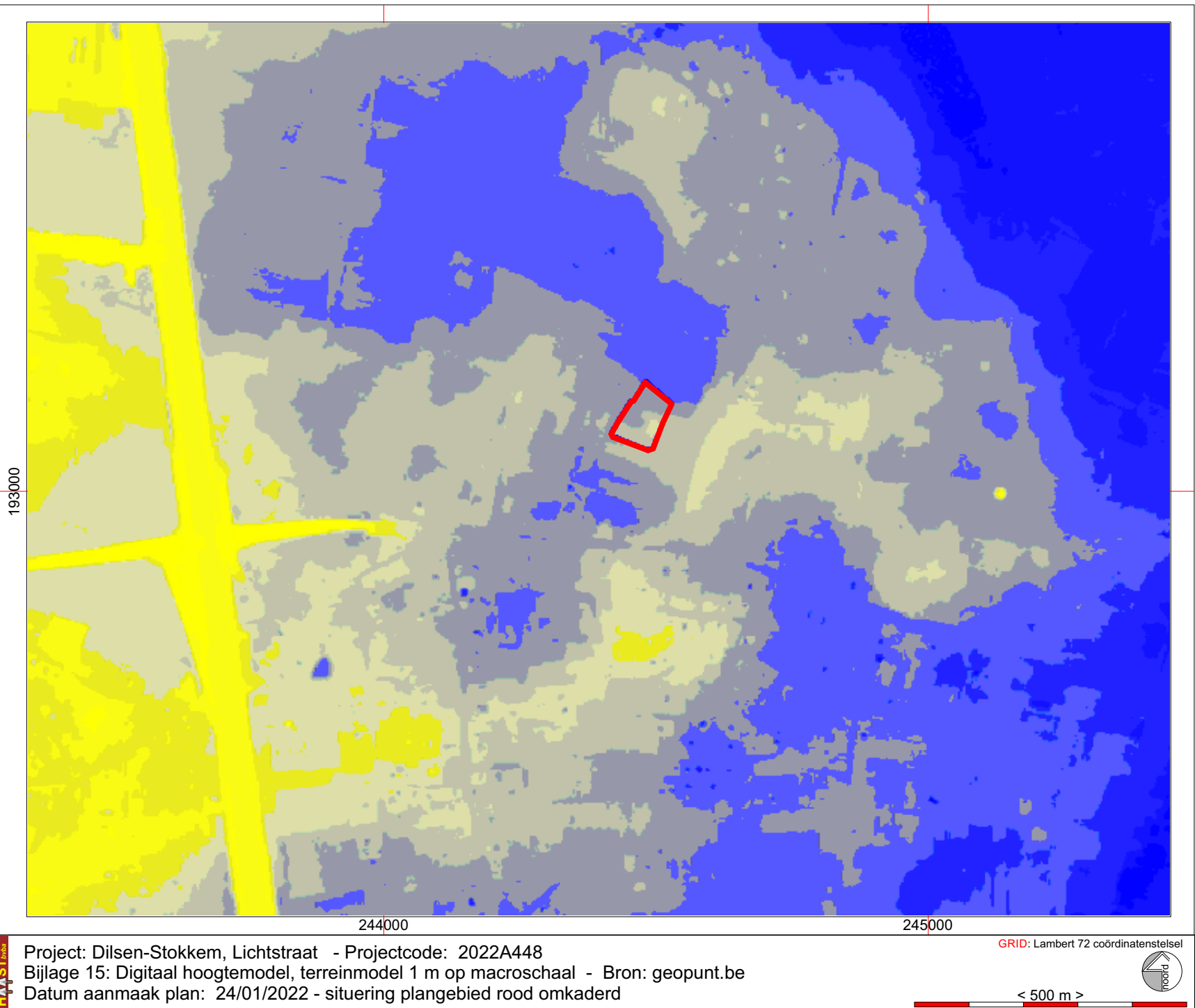
SO 01.06c
architectuur depot v.o.a.
3403 Alleen

HAAST

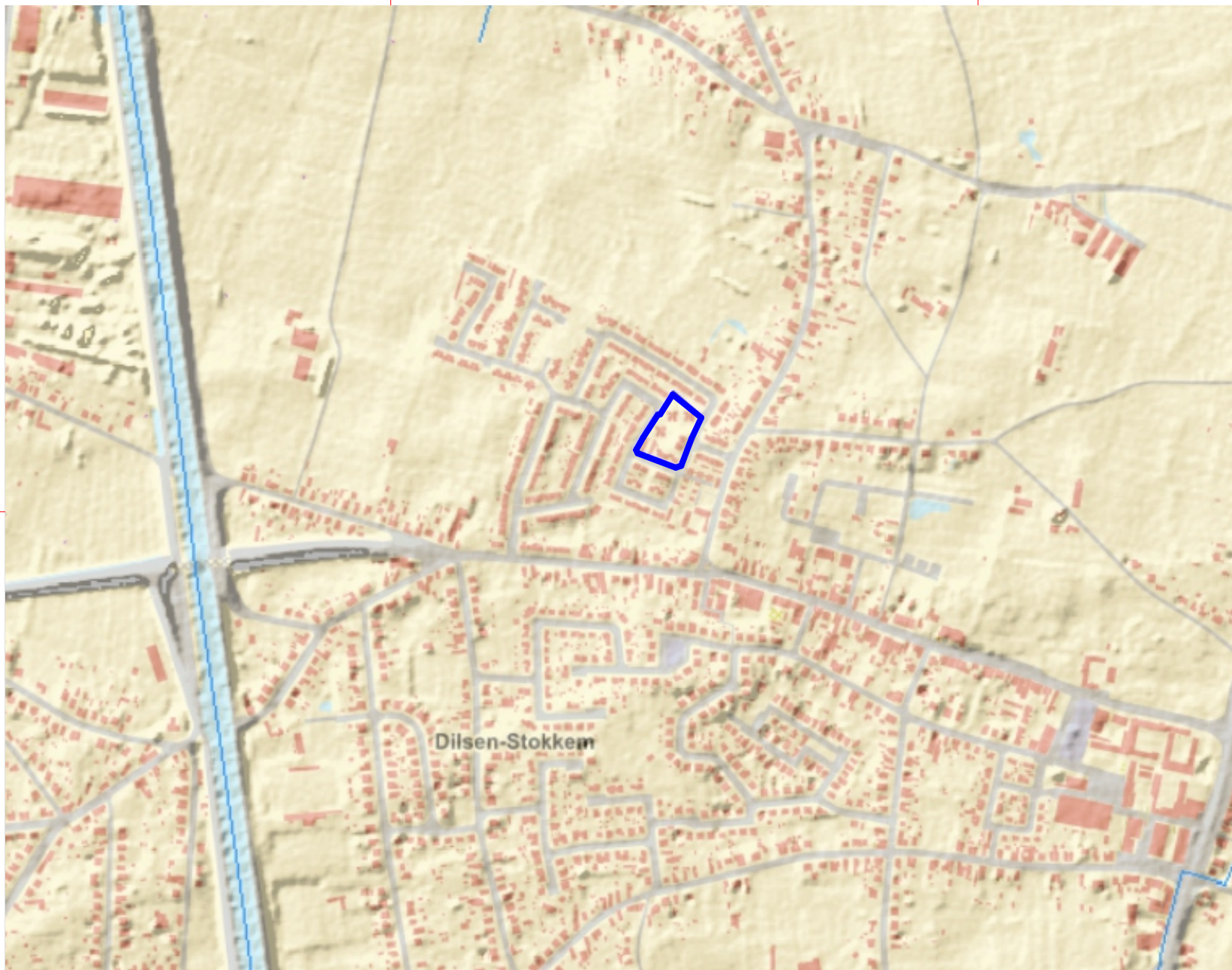
Project: Dilsen-Stokkem, Lichtstraat - Projectcode: 2022A448
Bijlage 11: Doorsneden (appartementen) - bron: Ons Dak cv
Datum aanmaak plan: 24/01/2022

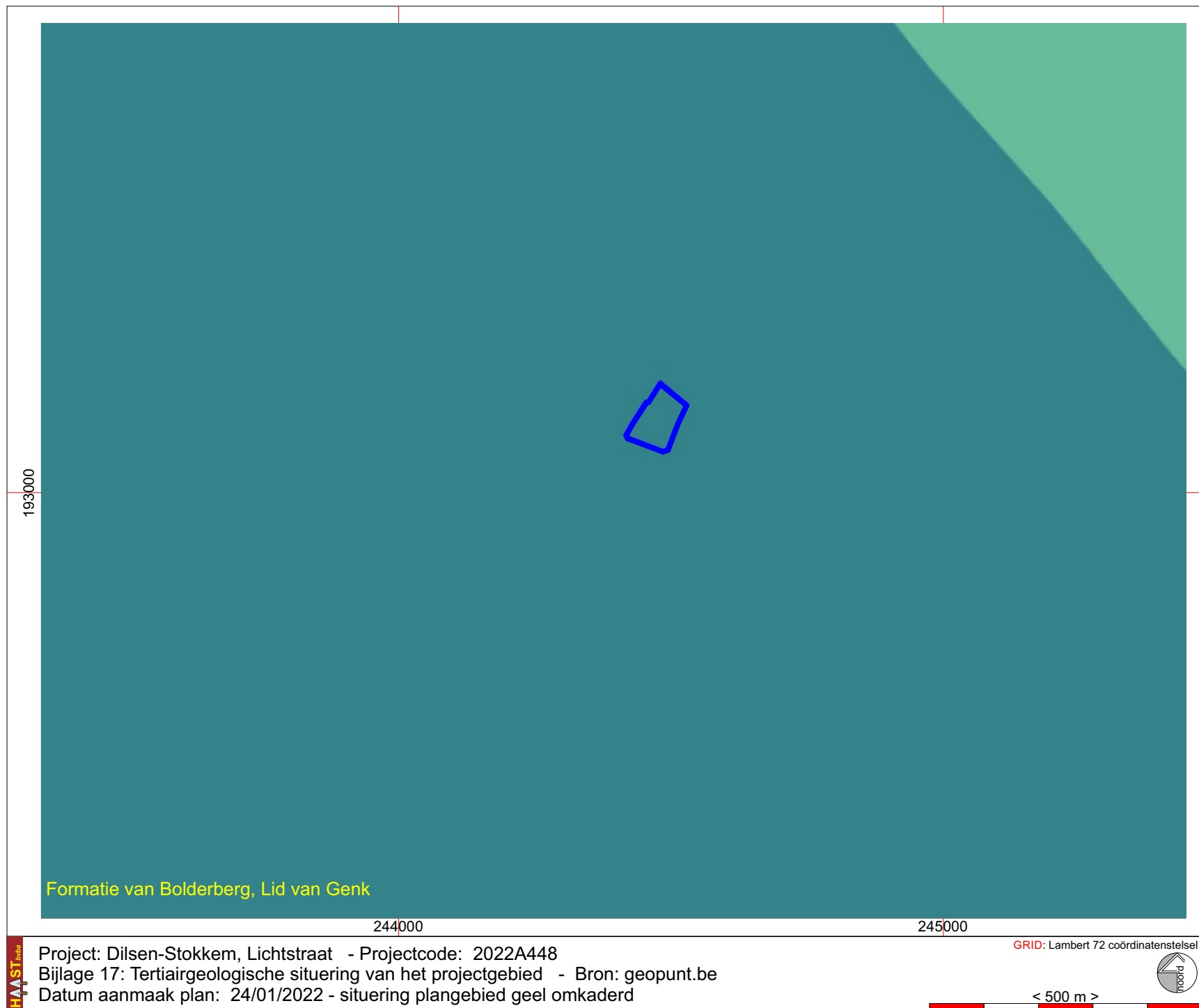
193000

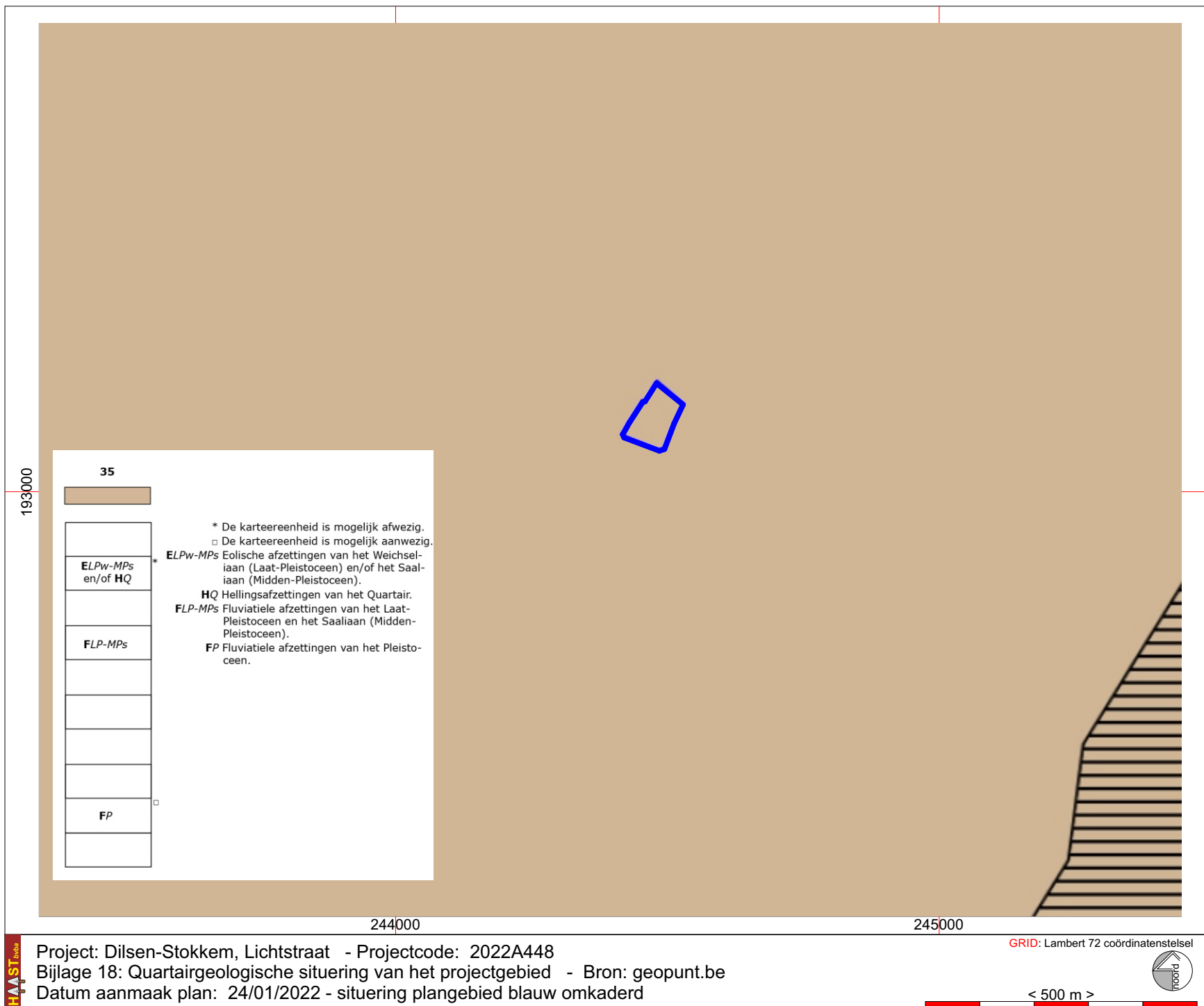

244000

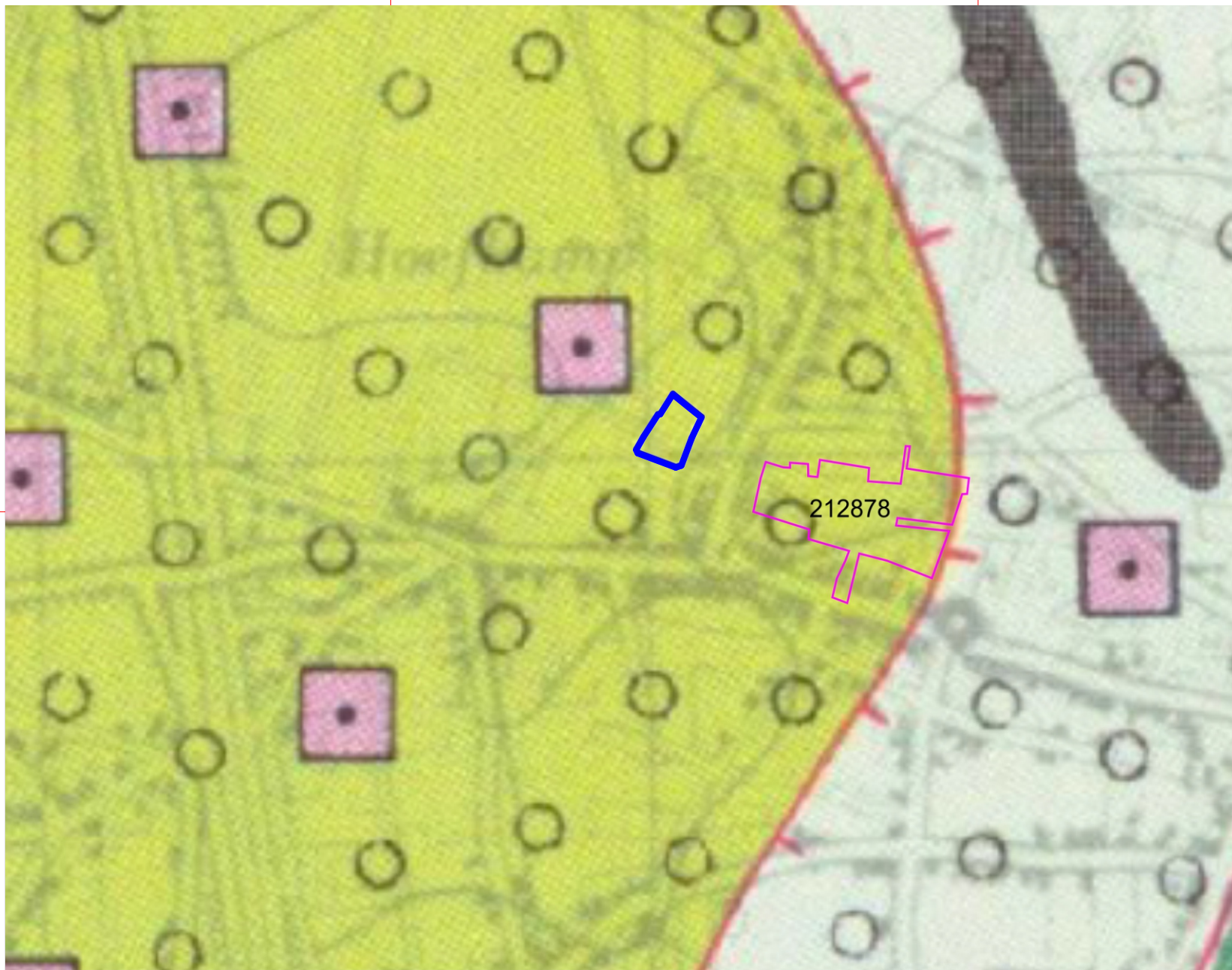
245000

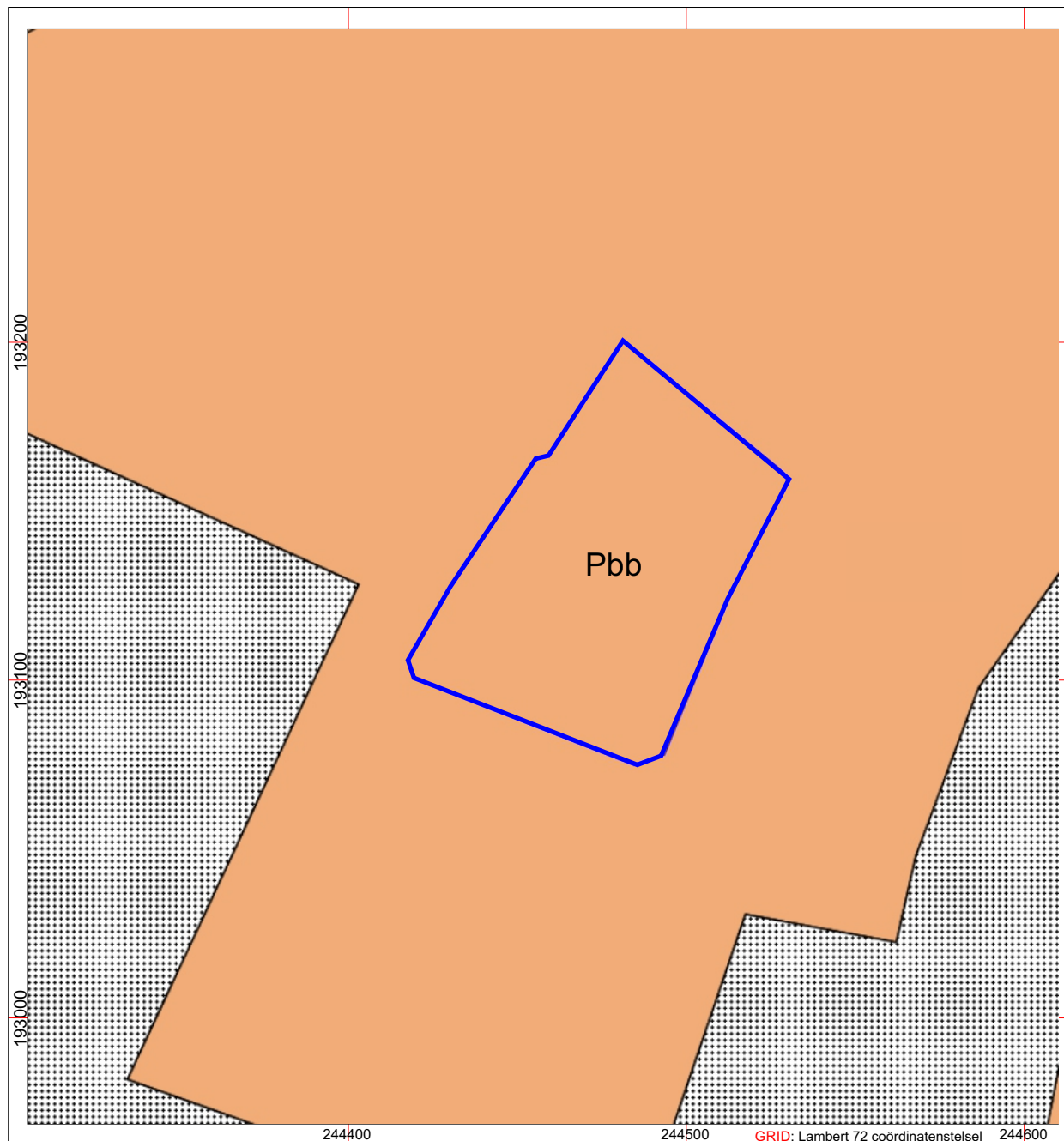
193000

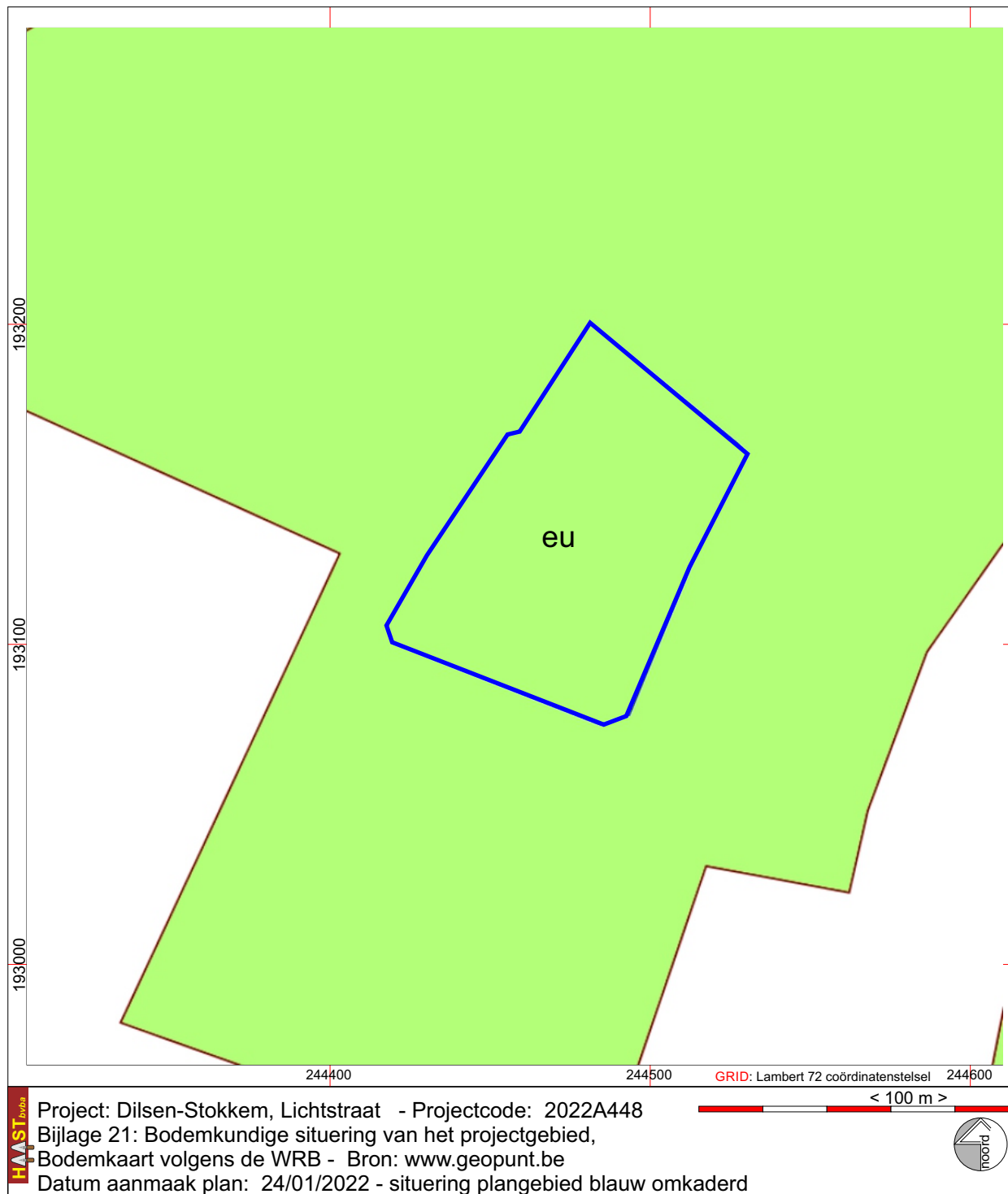

244000

245000

< 100 m >

193000

244000

245000

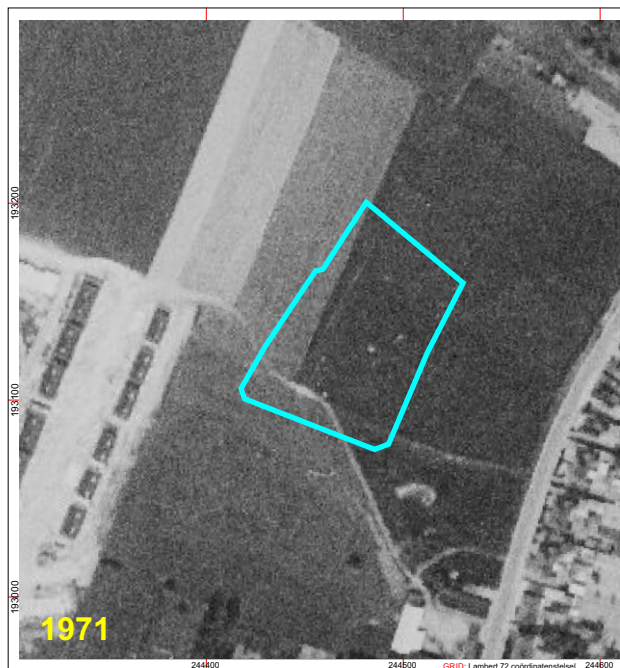
193000

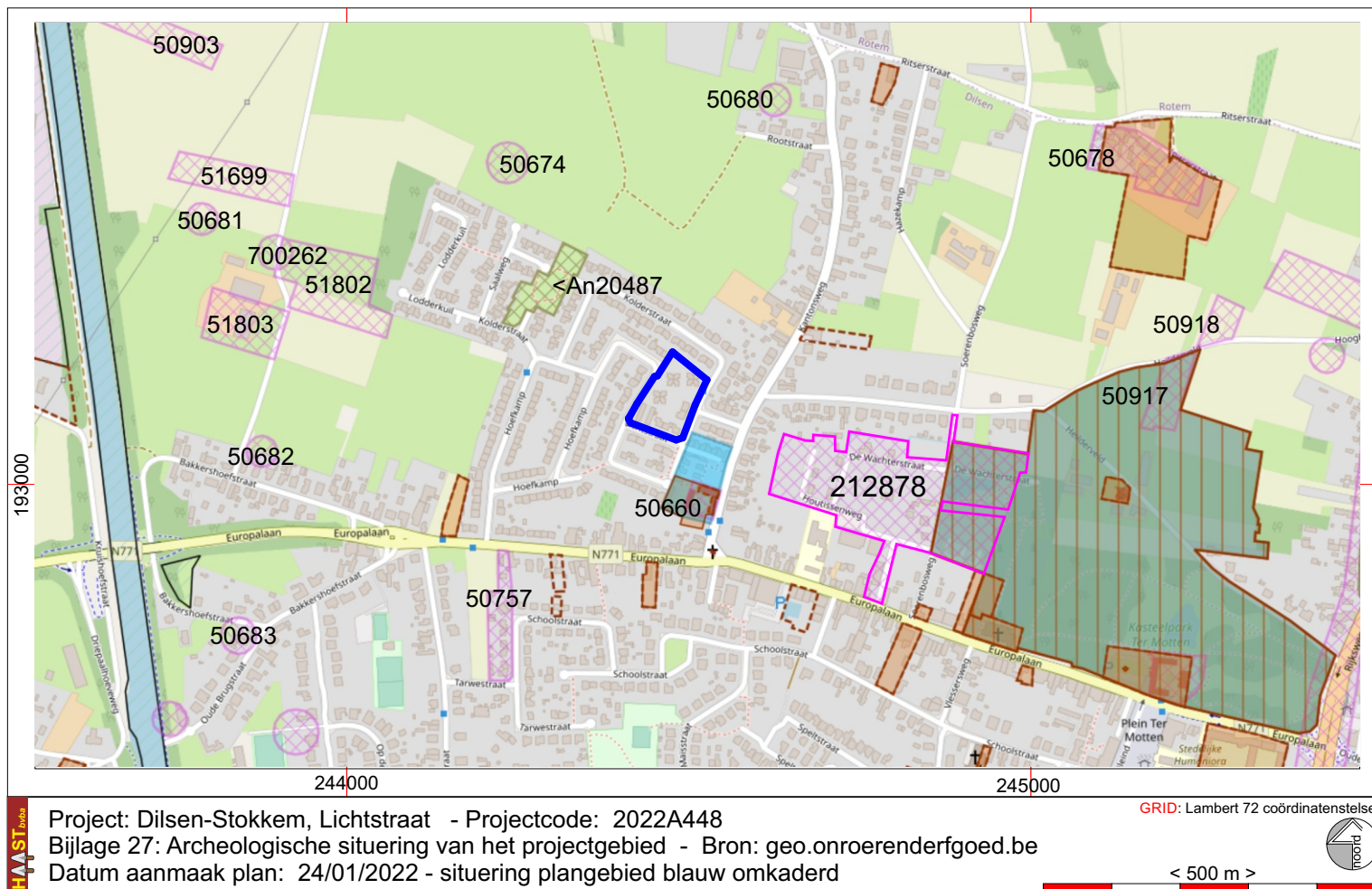

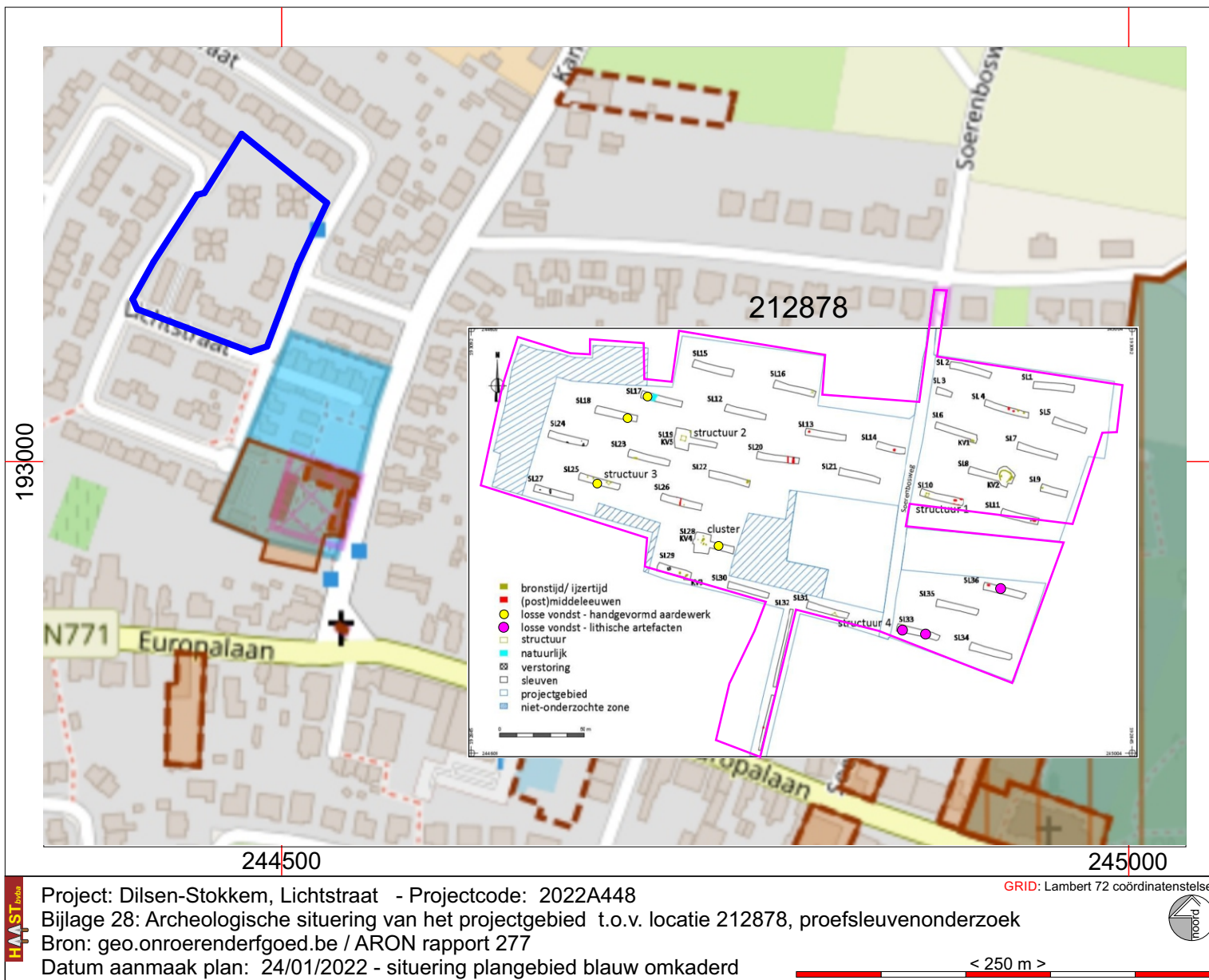
244000

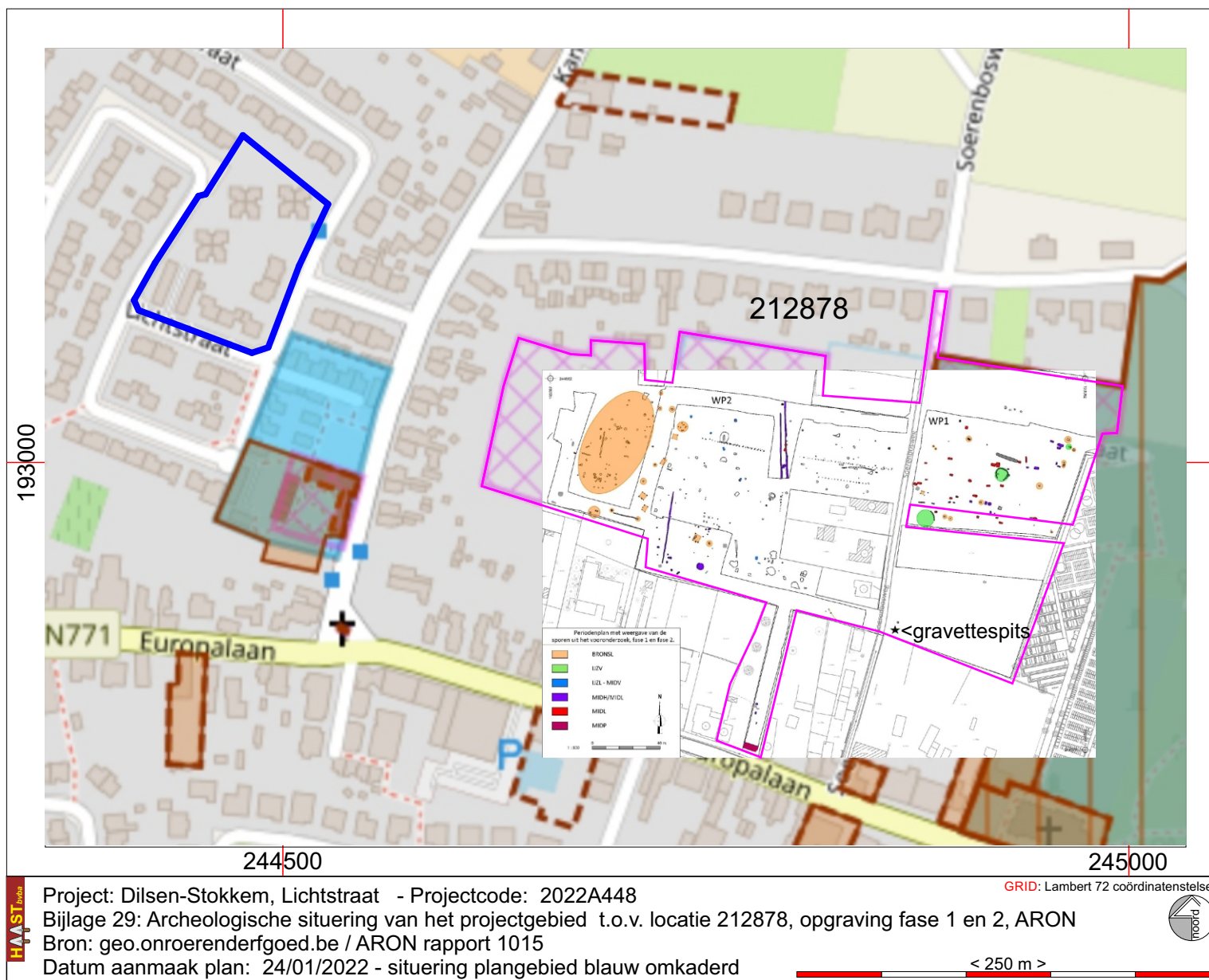
245000

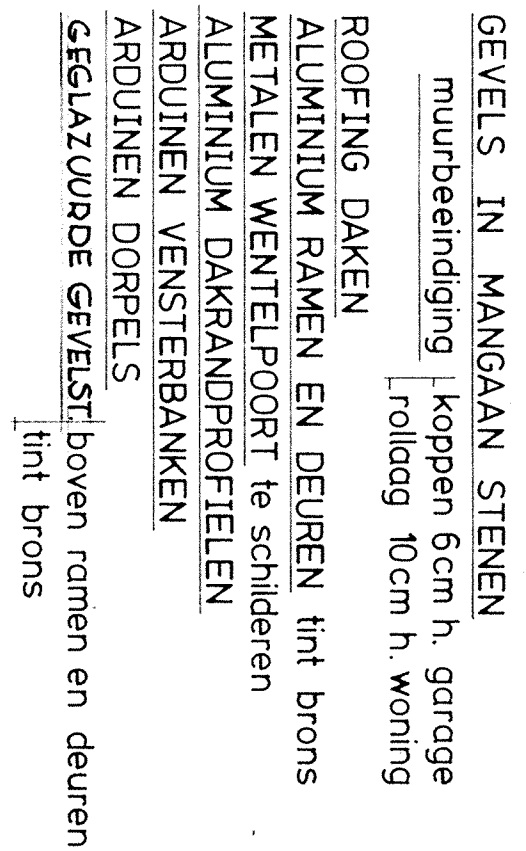
Technical drawing of a kitchen cabinet unit with dimensions:

- Top section: 60, 55, 300, 30, 10
- Internal dimensions: 35, 228, 90, 80, 50
- Internal dimensions: 195, 71, 40
- Internal dimensions: 260
- Internal dimensions: 261, 39
- Internal dimensions: 206, 15, 41
- Bottom section: 60, 161, 80

The technical drawing illustrates the elevation of a two-story building facade. It features three windows on the upper floor and a large entrance door on the ground floor. The drawing includes detailed dimension lines for all major components.

- Upper Floor Windows:** Each window has a width of 260 units and a height of 80 units. They are spaced 350 units apart from each other and 350 units from the side walls.
- Ground Floor Door:** The door is 156 units wide and 80 units high. It is positioned centrally below the upper-floor windows.
- Side Walls:** The side walls are 80 units thick.
- Floor Levels:** The drawing shows two distinct floor levels, indicated by horizontal lines across the facade.
- Dimensions:**
 - Overall width: 350 units between outer walls.
 - Window width: 260 units.
 - Door width: 156 units.
 - Window height: 80 units.
 - Door height: 80 units.
 - Spacings: 350 units between windows and doors.

This architectural drawing shows a long, narrow room layout. A central corridor runs the length of the room. On either side of the corridor are two rectangular rooms, each containing a bed. The beds are positioned against the outer walls of these rooms. The drawing uses simple lines to represent walls, doors, and furniture.

VERTEGENWOORDIGD DOOR HAAR VOORZITTER EN HAAR ZAAKVOER.
WONENDE TE

4

ONTWERP VERBOUWING VAN
ONTWERP UITBREIDING VAN

IN OPDRACHT VAN GEWESTELIJKE BOUWMIJN ONZE DAK
VERTEGENWOORDIGD DOOR HAAR VOORZITTER EN HAAR ZAAKVOER

1

1000-tonn werp uitvoeringssont w aanbesteding uitvoering		voorwerp woningen met 2 slaap- kamers - living achter - <i>aanbouw en rookafzuig- kapel</i> schakel 1.50		afgegeven terug ingekomen terug ontvangen afgedrukt
---	--	--	--	--

